

**KAYSERİ ve YÖRESİ TARİH ARAŞTIRMALARI
MERKEZİ'NDE (KAYTAM) YER ALAN 152
NUMARALI KLASÖRDEKİ BELGELERİN
ENVANTER ÖZET ve DEĞERLENDİRMESİ**

Gökhan CİVELEK

Yüksek Lisans Tezi

Tarih Anabilim Dalı

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR

2012

Her Hakkı Saklıdır

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

Gökhan CİVELEK

**KAYSERİ ve YÖRESİ TARİH ARAŞTIRMALARI MERKEZİ'NDE
(KAYTAM) YER ALAN 152 NUMARALI KLASÖRDEKİ
BELGELERİN ENVANTER ÖZET ve DEĞERLENDİRMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR**

ERZURUM-2012

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BEYAN FORMU

15/08/2012

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "**Kayseri Ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi'nde (Kaytam) Yer Alan 152 Numaralı Klasördeki Belgelerin Envanter Özet Ve Değerlendirmesi**" adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☐ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☒ Tezimin/Raporumun 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

15/08/2012

Gökhan CİVELEK

G. Civelek

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR danışmanlığında, Gökhan CİVELEK tarafından hazırlanan bu çalışma 15...../08.../2012 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Tarih Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisan tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd.Doç.Dr. İbrahim Etem ÇAKIR

Jüri Üyesi : Doç.Dr. Ersin GÜLSOY

Jüri Üyesi : Yrd.Doç.Dr. Ümit KILIÇ

İmza:
İmza:
İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

...../...../.....

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
KISALTMALAR	V
TABLO LİSTESİ.....	VI
ÖNSÖZ.....	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BELGELERİN DEĞERLENDİRMESİ

1.1. İDARİ YAPI	6
1.2. SOSYAL HAYAT.....	11
1.2.1. Yerleşik Halk ve Müslim- Gayrimüslim İlişkileri	11
1.2.2. Nüfus Hareketliliği.....	14
1.2.3. Sosyo- Ekonomik Hayatta Kadınlar	16
1.3. EKONOMİK YAPI.....	17
1.3.1. Kullanılan Paralar	17
1.3.2. Vergiler	18
1.3.2.1. Temettü Vergisi	18
1.3.2.2. Emlak Vergisi	21
1.3.2.3. Bedel-i Askeri Vergisi	22
1.3.2.4. Hayvanat-ı Ehliye Rüsumu	24
1.3.2.5. Ağnam Vergisi	24
1.3.2.6. Tarık Vergisi.....	25
1.3.3. Fiyatlar.....	26
1.3.4. Borç, Alacak-Verecek Meseleleri	29
1.3.5. Kefalet Senetleri.....	30
1.3.6. Hicaz Demiryolu	31
1.4. VAKIFLAR.....	32

İKİNCİ BÖLÜM
BELGE ÖZETLERİ

2.1. DOSYA	37
2.2. DOSYA	44
2.3. DOSYA	67
2.4. DOSYA	71
2.5. DOSYA	75
2.6. DOSYA	76
2.7. DOSYA	109
2.8. DOSYA	129

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
SEÇİLMİŞ BAZI BELGELERİN TRANSKRİPSİYONLARI

3.1. METİNLER	158
SONUÇ	172
KAYNAKÇA	174
ÖZGEÇMİŞ	178

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAYSERİ ve YÖRESİ TARİH ARAŞTIRMALARI MERKEZİ'NDE
(KAYTAM) YER ALAN 152 NUMARALI KLASÖRDEKİ
BELGELERİN ENVANTER ÖZET ve DEĞERLENDİRMESİ**

Gökhan CİVELEK

Danışman: Yrd. Doç. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR

2012, Sayfa: 178

Jüri: Yrd. Doç. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR (Danışman)

Doç. Dr. Ersin GÜLSOY

Yrd. Doç. Dr. Ümit KILIÇ

Bir yerleşim yeri olarak çok eski bir tarihe sahip olan Kayseri, Anadolu'nun orta kısımlarında yer alan coğrafi konumu, uygun iklim koşulları ve önemli yolların geçit noktasında bulunması sebebiyle tarih boyunca önemli merkezlerden birisi olmuştur. Bu özellikleri sebebiyle birçok devletin hâkimiyetine giren Kayseri, bazı devletlere başkentlik de yapmıştır. II. Mehmet zamanında Osmanlı hâkimiyetine alınan Kayseri, bu önemini Osmanlılar zamanında da korumuştur.

Kayseri'nin şehir tarihi için Osmanlı döneminin ayrı bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Zira Kayseri'ye ait zengin bir arşiv, Osmanlılardan bize intikal etmiştir. İntikal eden bu arşiv kayıtlarının toplanıp tasnif edilmesinde Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi'nin (Kaytam) önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu kurumda yer alan zengin arşivlerden yola çıkılarak yapılacak çalışmaların Kayseri'nin tarihi ve kültürel mirasını daha iyi tanımaya yardımcı olacağı şüphesizdir.

Anahtar Kelimeler: Kaytam, Kayseri, II. Mehmet, Osmanlı, şehir, tarih.

ABSTRACT

MASTER THESIS

**INVENTORY SUMMARY AND EVALUATION OF THE DOCUMENTARIES
IN NUMBER 152 (KAYTAM) INVOLVED IN HISTORY RESEARCH CENTRE
IN KAYSERİ AND SURROUNDİNG**

Gökhan CİVELEK

Advisor: Assist. Prof. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR

2012, Page 178

Jury: Assist. Prof. Dr. İbrahim Etem ÇAKIR (Advisor)

Assoc. Prof. Dr. Ersin GÜLSOY

Assist. Prof. Dr. Ümit KILIÇ

As a settlement place and having an old history, Kayseri is one of the most important centre due to being in at the arrival point of a number of important roads, suitable climate conditions and geographical situation involved in central Anatolia throughout history. Due to these features, living center the dominance of a number states, Kayseri became capital of some states. During the reign of Mehmet II under the dominance of Ottoman, Kayseri protected this importance during Ottoman reign.

For city history of Kayseri, the reign of Ottoman has a special place and importance. Thus, a rich archieve belonging to Kayseri has been inherited from Ottoman reign. This inherited archieve has a great importance in classification and collection of the documentaries belonging to Kayseri and Surrounding History Research Centre (Kaytam). The studies which will be carried from the getting out the rich archieve in this organization will doubtless contribute to historical and cultural heritage of Kayseri and surruonding.

Key Words: Kaytam, Kayseri, II. Mehmet, Ottoman, city, history.

KISALTMALAR

TTK.	: Türk Tarih Kurumu
İA.	: İslam Ansiklopedisi
Yay.	: Yayınları
TDVİA.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
Ed.	: Editör
Bkz.	: Bakınız
D.	: Dosya
B.	: Belge
MEB.	: Milli Eğitim Bakanlığı
Haz.	: Hazırlayan

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. 1. Envanterde Yer Alan Vilayet-Şehir-Sancak İsimleri	10
Tablo 1. 2. Envanterde Yer Alan Kaza-Nahiye-Karye İsimleri	10
Tablo 1. 3. Envanterde Yer Alan Mahalle İsimleri	11
Tablo 1. 4. Envanterde Yer Alan Vakıflar	33

ÖNSÖZ

Tarihte kurulmuş en büyük imparatorluklardan biri olan Osmanlı Devleti, uzun siyasi hayatı boyunca, kendi tarihi ile ilgili gelişmeleri büyük bir titizlikle kayda geçirmiş ve bu kayıtları aynı hassasiyet içerisinde, sistematik bir biçimde muhafaza etmek suretiyle korumuştur. Bu nedenle Osmanlı arşivleri dünyanın en zengin arşivleri arasında yer almaktadır.

Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu bu zengin arşivler içerisinde devletin siyasi hayatından askeri olaylara, idari yapılanmadan sosyo-ekonomik konulara kadar birçok konuyu ihtiva eden çok kıymetli kayıtlar bulunmaktadır. Bu değerli kayıtlar arasında hiç şüphesiz şehir ve şehir tarihçiliği açısından büyük ehemmiyete haiz bilgi ve belgeler de bulunmaktadır. Şehir ve şehir tarihçiliğinin nüvesini teşkil eden bu kayıtlar, bu alanda çalışma yapan birçok araştırmacının ana kaynağı olmuş, yapılan çalışmaların da temelini teşkil etmiştir.

Bu doğrultuda genelde şehir ve şehir tarihçiliğine, özelde ise Kayseri şehri ve tarihine bir katkı sağlaması amacıyla, Kaytam kayıtlarında yer alan 152 numaralı klasördeki belgelerin envanter çalışması tez konusu olarak seçilmiştir. Yapılan bu çalışmanın Kayseri tarihine başka bir açıdan bakılmasına fayda sağlayacağı düşünülmekte, Kayseri şehir tarihi ile ilgili çalışma yapmak isteyen araştırmacılara bir fikir vermesi temenni edilmektedir.

Bir giriş ve üç bölümden oluşturulan bu çalışmanın giriş bölümünde Kayseri şehir tarihi ve tezde kullanılan belgelerin mahiyeti ile bu belgelerin nasıl temin edildiği ve belgelerin değerlendirilmesiyle ilgili kısa bilgiler verilmiştir. Birinci bölümde belgelerden yola çıkılarak genel bir değerlendirme yapılmış, ikinci bölümde belgelerin özetleri verilmiştir. Üçüncü bölümde ise seçilmiş bazı belgelerin transkripsiyonları yapılmıştır.

Tezin hazırlanması esnasında takıldığımız noktalarda bize yol gösteren Sayın Prof. Dr. Mehmet İnbaşı'ya, Kaytam arşivinden belgelerin temin edilmesine yardımcı olan hocam Sayın Doç. Dr. Özen Tok'a, bu çalışmanın hazırlanması esnasında her türlü ilgi ve yardımlarını gördüğüm danışmanım ve hocalarım Sayın Yrd. Doç. Dr. İbrahim Etem Çakır'a, Sayın Doç. Dr. Ersin Gülsoy'a, Sayın Yrd. Doç. Dr. Ümit Kılıç'a ve nihayetinde çalışmalarım sırasında bana destek veren aileme teşekkür ederim.

GİRİŞ

I. Kayseri Şehrinin Tarihi

a. Osmanlı Hakimiyetinden Önce Kayseri

Anadolu'nun orta kısımlarında, Erciyes dağının eteklerinde kurulmuş olan Kayseri, bir yerleşim yeri olarak çok eski tarihe sahiptir. Antik dönemlerde Mazaka, Roma zamanında Caesarea, İslam fethinden ve Türklerin idaresine geçtikten sonra Kayseriyye ve Cumhuriyet döneminde Kayseri olarak adlandırılan şehre ait en eski kalıntılar M.Ö. 3500'lere kadar gitmektedir. Asurlular, Hititler, Frigyalılar, Hellenistik dönem devletleri, Kapadokya Krallığı, Roma İmparatorluğu, Sasaniler ve Bizans İmparatorluğu'nun sahip olduğu şehir, Hz. Osman zamanında ve Emeviler devrinde fethedilmişse de bu dönem uzun sürmemiştir. XI. yüzyıl ortalarında Anadolu'ya başlayan Türkmen akınları sırasında muhtemelen 1067 tarihinden sonra Türklerin eline geçen Kayseri, Malazgirt zaferinden sonra Anadolu'da kurulan Danişmendlilerin hâkimiyetine girmiş, bu devletin hükümdarı olan Melik Muhammed zamanında başkent olmuştur. Danişmendlilerin hâkimiyetlerinin zayıfladığı dönemlerde Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan, 1169 yılında Kayseri ve civarını topraklarına katmıştır. Selçuklular zamanında da önemli bir merkez olan Kayseri, 1243 Köseadağ savaşından sonra Moğolların eline geçmiştir. 1343 yılında Eretna Devleti'nin hâkimiyetine giren şehir, Karamanoğulları Beyliği ile bir mücadele sahasına dönüşmüş bundan sonra da Kadı Burhanettin Devleti'nin hâkimiyeti altına girmiştir.¹

b. Osmanlı Hakimiyetinde Kayseri

Kayseri, Osmanlı Sultanı Yıldırım Bayezid Han'ın 1394- 1395 Anadolu seferinden sonra ve 1398'de Kayseri halkının Yıldırım Bayezid'i davetiyle iki kez Osmanlı hakimiyetine girmişse de bu hakimiyet dönemi kalıcı olmamıştır. Timur'la yapılan Ankara savaşından sonra Kayseri Karamanoğulları Beyliği'nden Dursun Bey'e verilmiştir.²

Kayseri'nin Osmanlılara kesin olarak katılması II. Mehmet zamanında olmuştur. 1474 yılında Gedik Ahmet Paşa'nın Karamanoğulları Beyliği'ne son vermesiyle

¹ Mehmet İpşirli, "Kayseri", *TDVİA.*, Ankara 2002, XXV, 96.

² Halit Erkiletlioğlu, *Osmanlılar Zamanında Kayseri*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yay., Kayseri 1996, s. 19.

Kayseri de Osmanlı hakimiyetine girmiş ve Karaman eyaletine bağlı bir sancak merkezi haline getirilmiştir.³

Karaman eyaletine bağlanan Kayseri sancağı ilk kez 1476 yılında tahrir edilmiştir. Fakat bu tahrir defteri mevcut değildir. Ayrıca Kayseri'nin 1500 tarihli bir de kanunnamesi vardır. Bu defterde Kayseri kazası ve tabi köyler ve cemaatler zikredildikten başka kazanın hududu da belirtilmiştir.⁴ 1540 ve 1584 tarihlerinde yeniden tahrir tabi tutulan Kayseri'de 1584'de yapılan tahrir son tahrir olup bu tarihten sonra Kayseri'de tahrir yapılmamıştır.⁵

1520 tarihinde Karaman eyaletine bağlı olan Kayseri, bu tarihte kaza olarak geçmektedir. Bu tarihlerde Kayseri kazasında bir merkez (şehir-kasaba) olmak üzere Sahra, Koramaz, Cebel-i Ali, Cebel-i Erciyes, Karakaya, Kenar-ı Irmak, Malya, Karataş, Bozatlı olmak üzere on nahiye, seksen altı köy, 278 mezra'a, 121 cemaat kayıtlı bulunmaktadır. Kayseri kazasına tabi ikinci kaza ise bugün Yeşilhisar olarak bilinen Karahisar kazasıdır.⁶

XIX. yüzyıl ortalarına kadar Karaman eyaletine bağlı olan Kayseri, 1856- 1857 yıllarında bu eyaletten ayrılarak Bozok eyaletine bağlanmıştır. Bu tarihte Kayseri sancağı merkez, Sarioğlan, Develü, Karahisar-ı Develü, İncesu maa Kozanlı, Zamantı ve Köstere olmak üzere altı nahiyeden oluşmaktadır.⁷ 1876 yılında Ankara vilayetine bağlanan Kayseri, bu tarihte merkez, İncesu ve Develi olmak üzere üç kaza, Köstere ve Karahisar adlı iki nahiye ve 181 köyden müteşekkil bir sancaktı. 1908 tarihinde de Ankara'ya tâbi olan Kayseri sancağının iki kazası, bir nahiyesi ve 199 köyü bulunmaktaydı.⁸

1914 yılına gelindiğinde ise Kayseri sancağı, iktisadi gelişimini temin etmesi ve iyi bir şekilde idare edilmesinin sağlanması amacıyla, var olan tahsisatı ile birlikte,

³ Hava Selçuk, *Şer'iyye Sicillerine Göre Kayseri Sancağı ve Girit Seferine Katkısı (1645- 1669)*, Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 2008, s. 3.

⁴ Mehmet İnbaşı, *1500 ve 1520 Tarihli Tapu Tahrir Defterlerine Göre Kayseri Kazası*, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1991, s. 28.

⁵ Refet Yinanç, Mesut Elibüyük, *Kayseri İli Tahrir Defterleri*, I, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yay., Kayseri 2009, s. XLVII.

⁶ İnbaşı, *Kayseri Kazası*, s. 29.

⁷ Tuncer Baykara, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I, Anadolu'nun İdari Taksimatı*, (2. Baskı), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 2000, s. 234; İnbaşı, *Kayseri Kazası*, s. 29- 30; Özen Tok, "XVIII. Yüzyılda Kayseri Sancağının İdari ve Sosyo- Ekonomik Durumu", *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara 2009, 29/4, 770.

⁸ Baykara, *Anadolunun Tarihi Coğrafyası*, s. 122-125; Tok, "XVIII. Yüzyılda Kayseri Sancağı" s. 770.

müstakil hale getirilen bir sancağın merkezi haline dönüştürülmüştür.⁹ Osmanlı hâkimiyeti sırasında yabancı hiçbir devletin istilasına uğramayan Kayseri, devletin yıkılışına kadar bir Osmanlı şehri olma özelliğini devam ettirmiştir.¹⁰

II. Tezde Kullanılan Belgelere Dair Bilgiler

a. Belgelerin Temin Edildiği Yer

Yapılan bu çalışmanın konusunu oluşturan Osmanlıca belgeler Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi (KAYTAM) arşivinden temin edilmiştir. Kaytam, üniversitelerde Akademik Teşkilât Yönetmeliği'nin Ek-1. maddesi uyarınca Erciyes Üniversitesi bünyesinde kurulan merkezlerden biridir. Kaytam arşivleri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde (BOA) bulunan arşiv belgelerinin kopyaları, Kayseri Kadı Sicilleri kopyaları, Tapu Tahrir Defterleri ve Osmanlı sadrazamlarından Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın yaptırdığı Vezirhanı'ndan getirilen belgelerden oluşmaktadır. Kayseri'nin 150 yıllık tarihiyle ilgili yaklaşık 7900 defter ve 450.000 evrak, 2006 yılında Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü tarafından Kaytam arşivlerine kazandırılmıştır.¹¹

Tez konusunu oluşturan 152 numaralı klasördeki belgeler, Vezirhanı'ndan getirilen belgeler gurubuna dâhildir. Bu belgeler, Kaytam arşivindeki kayıtlarından cd'ye kopyalama usulüyle temin edilmiştir. Temin edilen bu Osmanlıca belgeler dosyalar halinde düzenlenmiştir. Bu dosyalama sistemine göre 152 numaralı klasörde 17 adet dosya bulunmaktadır. Bu dosyaların ilk 16 tanesi, 1'den 16'ya kadar rakamla kaydedilmiş olup bir tanesi de tüm evraklar adıyla kaydedilmiştir.

b. Tezin Yapılmasındaki Amaç ve İzlenen Yöntem

152 numaralı klasörde yer alan dosyalardan ilk 8 tanesi, bu çalışmanın konusunu oluşturmuştur. Bu 8 dosyada yer alan belgeleri tanıtmak ve bu belgelerden yola çıkarak Kayseri şehri ile ilgili bilgiler sunmak bu çalışmanın temel amacı olmuştur. İlk 8 dosyadaki belgeler hem muhteva açısından hem de sayısal değeri bakımından tez çalışması için yeterli görülmüş, bu dosyalardan her birinin (genellikle) belirli konulara matuf olması sebebiyle bu şekilde bir yol izlenmiştir. Bu nedenle dosyalarda yer alan belgeler ilk önce belge numaralarına göre sırası üzere okunmuş ve daha sonra okunan

⁹ Nedim İpek, "Müstakil Sancaktan Vilayete Kayseri'nin İdari Taksimatı", *IV. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (10- 11 Nisan 2003)* (Haz.: Ali Aktan, Ayhan Öztürk, Hasan Ali Şahin), Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 2003, s. 299; İpşirli, "Kayseri", s. 100.

¹⁰ İnbaşı, *Kayseri Kazası*, s. 21.

¹¹ Kaytam'la ilgili bilgi için bkz.: <http://kaytam.erciyes.edu.tr/>

belgelerin özetleri çıkarılarak bu çalışmada kullanılmıştır. Özetleri çıkarılan belgelerden yola çıkılarak genel bir değerlendirme yapılmış, hem dönemle ilgili hem de Kayseri ile ilgili bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Dosyalarda yer alan belgeler, ağırlıklı olarak Kayseri'nin sosyo-ekonomik yaşamına dair bilgileri ihtiva etmektedir. Bu nedenle, yapılan bu çalışma daha çok Kayseri'nin sosyal ve ekonomik yapısı hakkında bilgiler vermektedir.

İncelenen dosyalardaki belgelerin genel anlamda içerikleri şöyledir:

1. Dosyada Hayvanat-ı Ehliye Rüşumunun toplanması (kimden ne kadar alındığı) ile ilgili belgeler,
2. Dosyada emekli, dul ve yetimlere ödenen maaşlar,
3. Dosyada tahsildarlara mahsus irsaliyeler,
4. Dosyada ilgili kimselerin maaşlarını aldıklarına dair düzenlenen senetler,
5. Dosyada çeşitli harcamaları gösteren tablolar,
6. Dosyada gayrimenkul malların alım satımı ile ilgili ilmuhaber kayıtları,
7. Dosyada kefalet senetleri ve bazı resmi yazılar,
8. Dosyada ise vergilerle ilgili yanlış kayıtlar ve anlaşmazlıklardan doğan şikâyetlerle ilgili belgeler bulunmaktadır.

Belgelerin tasnifi ve numaralandırma sisteminde Kaytam'ın kayıtları esas alınmıştır. Bazı belgelerde numaralandırma ve tasnif hatalarından kaynaklanan sıkıntılar bulunsa da belgelerin orijinallerinin bulunduğu Kaytam arşivindeki tasnif ve numaralandırmaya sadık kalınmıştır.

Bu numaralandırma sistemine göre bütün belgeler (muhtemelen) “varak” kelimesine atfen “v” harfi ile başlamıştır. Tek nüsha olan belgeler “v” harfi ve bu harfin hemen yanına konan bir rakamla kayıt altına alınırken; birden fazla nüshası olan belgeler ise, yine “v” harfiyle başlamış ve bu harfin hemen yanına konan bir rakam ve devamında gelen “a” ve “b” harflerinden oluşan bir sistem üzere kayıt edilmiştir. Bazı belgelerin boyutsal özelliklerinden dolayı “a” ve “b” kısımlarına ek olarak “a”, “b”, “c” veya “a”, “b”, “c” ve “d” şeklinde kayıt altına alındıkları da olmuştur. Her yeni dosyaya geçildiğinde bu sistem üzere devam edilmiştir. Bu şekilde düzenlenen dosyalarda, toplamda 1287 kayıt incelenmiştir. Bu kayıtların klasörlere göre dağılımı ise şöyledir:

1. Dosyada 47,
2. Dosyada 348,

3. Dosyada 62,
4. Dosyada 35,
5. Dosyada 8,
6. Dosyada 327,
7. Dosyada 169,
8. Dosyada 291 kayıt incelenmiştir.

Belgelerin tarihlenmesinde Rumi takvim esas alınmıştır. Bazı belgelerde Rumi tarih ile birlikte Hicri tarih de yazılmıştır. Bu çalışmada kullanılan belgelere ait en eski tarih Rumi 30 Kanun-ı Evvel sene (12)80/ Miladi 11 Ocak 1865 tarihidir. En yeni tarih dilimi olarak Rumi 25 Mayıs sene (1)329/ Miladi 7 Haziran 1913 tarihi görülmüştür. Bunların haricinde kalan belgeler Rumi 1315 (Miladi 1899/ 1900)- 1320 (Miladi 1904/ 1905) arasında ve Rumi 1326 (Miladi 1910/ 1911)- 1327 (Miladi 1911/ 1912) tarih aralığında yoğunlaşmaktadır.

Metinde özel isimler ve yer isimlerinin okunuşlarında tam olarak çözilemeyen yerler (...), okunup da tereddüt edilen kelimeler (?), ayınlar (‘) ve ana metinde silik olan yerler de () işaretleri ile gösterilmiştir. Ayrıca, belgelerle ilgili yapılan açıklamalar da parantez içerisinde verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

BELGELERİN DEĞERLENDİRMESİ

1.1. İDARİ YAPI

1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı'ndan sonra devletin idari, mali, adli yapısı yeniden yapılandırılmaya başlanmış, bu değişim 1856 yılında ilan edilen Islahat Fermanı'ndan sonra da devam etmiştir. Islahat Fermanı'nın ilanından sonra meydana gelen gelişmelerin de tesiriyle 1864 yılında devletin mülki ve idari taksimatını yeniden düzenleyen bir Vilayet Nizamnamesi yayınlanmıştır. Bu nizamnameye göre Osmanlı toprakları idari ünitelere ayrılmış, bunların en büyüğüne vilayet denilmiş, vilayetler sancaklara, sancaklar kazalara, kazalar da karyelere bölünmüştür.¹² Böylece eyaletler kaldırılarak, yerine livalardan oluşan vilayet üniteleri kurulmuştur.¹³ Bu nizamname sınırları ve teşkilatı yeniden düzenlenen Tuna eyaletinde uygulanmış ve başarılı olmuştur.¹⁴

1864 Nizamnamesi ile Osmanlı Devleti'nin Avrupa topraklarında on vilayet, kırk dört sancak, Asya topraklarında on altı vilayet yetmiş dört sancak ve Afrika topraklarında ise bir vilayet beş sancak oluşturulmuştur. Yapılan bu düzenlemelerle birlikte yöneticilerin unvan ve atanmalarında da değişikliğe gidilmiştir. Vilayet yöneticileri “vali” olmuş, sancaklara liva denilmekle birlikte her iki isimde eş anlamlı olarak kullanılmış, bu idari yapıyı yönetmek için de “mutasarrıflar” görevlendirilmiştir. Kaza yönetimi için de seçimle işbaşına gelen “kaza müdürleri” yerine hükümet tarafından atanan “kaymakamlar” işbaşına geçmişlerdir. Böylece en esaslı değişiklik kaza idaresinde yapılmıştır. Köylerin idaresinde ise önemli bir değişiklik olmamıştır.¹⁵

1867 yılına gelindiğinde ise Vilayet-i Umumiye Nizamnamesi ilan edilmiştir. Bu nizamname 1864 nizamnamesinin bütün devleti kapsamı için çıkarılmış olup, önemli bir değişiklik yapılmamıştır.¹⁶

¹² Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, VII, (2. Baskı), TTK.Basımevi, Ankara 1977, s. 153.

¹³ İlber Ortaylı, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*, TTK. Basımevi, Ankara 2000, s. 53.

¹⁴ Ortaylı, *Osmanlı Mahalli İdareleri*, s. 56- 61; Mutullah Sungur, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Taşra İdaresi ve Vilayet Yönetimi”, *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, XIII, 751.

¹⁵ Musa Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, (2.Baskı), TTK. Basımevi, Ankara 1997, s. 251-252.

¹⁶ Ortaylı, *Osmanlı Mahalli İdareleri*, s. 62.

1871 yılında İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi yayınlanarak yürürlüğe konuldu. Bu nizamnamede vilayet, sancak, kaza ve köy yönetimi ayrıntılı olarak belirtilmiş, bu idari ünitelerin başında bulunan idarecilerin görev ve sorumlulukları da ayrı ayrı açıklanmıştır. Bu nizamnamede yenilik olarak, valilerin yanı sıra vali muavinliği getirilmiş, mevcut müdürlüklere ek olarak yeni müdürlükler de eklenmiştir. Vilayet merkezlerinde görev yapan defterdar, mektupçu, umur-ı ecnebiye müdürü, ziraat ve ticaret müdürü, emlak ve nüfus müdürlüğü, evkaf müdürü ve alaybeyi gibi üst düzey yöneticilerin görevleri belirlenmiş ve aralarındaki işbölümünün nasıl yapılacağı ayrıntılarıyla ortaya konulmuştur. Ayrıca vilayet idare meclislerinin kuruluş, görev ve çalışma biçimleri de belirlenerek, umumi meclisin niteliğini ayrıntılarıyla belirtilmiştir. Liva denilen sancak biriminde mutasarrıf, muhasebeci, tahrirat müdürü, defter-i hakani memuru, emlak ve nüfus memurları ile zaptiye katibi gibi görevliler bulunmaktadır ve bunlar kendi alanlarında görev yapacaklardır. Vilayette olduğu gibi burada da bir idare meclisi oluşturulacaktır. Kazaların idaresinde kaymakam, mal müdürü, idare katipleri, emlak ve nüfus memurları ve zaptiye zabiti bulunurken, kaza idare meclisleri de yönetim, yargı ve maliye işlerinde yöneticilere yardımcı olmakla gerekli kararları alıp uygulayacaktı. Ayrıca 1871 nizamnamesinde nahiye örgütlenmesi ilk kez idari bir statü olarak düzenlenmiştir. Buna göre nüfusu 500 kişiden fazla olan köy ve çiftliklerin nahiye oluşturmaları mümkündü. Nahiyenin idaresi için de bir müdür ve bağlı köylerin ihtiyar heyeti üyelerinden en çok dörder kişinin katılımıyla oluşturulacak nahiye meclisi bulunacaktır.¹⁷ 1876 yılında nahiyelerin idaresi için “İdare-i Nevahi” adıyla bir düzenleme daha yapılmışsa da nahiye idaresi tam ve örgütlü bir şekilde kurulamamıştır.¹⁸

Osmanlı Devlet’inin idari yapısında meydana getirilen bu düzenlemelerden sonra Kayseri şehri, idari açıdan bir sancak olarak kabul edilmiştir. Kayseri’nin sancak olan bu konumu belgelerde “*Kayseriye sancağı mutasarrıflığına*” veya “*Kayseriye sancağı mutasarrıflığı ‘alîsine*” şeklinde yer almaktadır. Yine belgelerdeki “*Kayseriye mutasarrıflığına*” veya “*Kayseriyemutasarrıflığı cânîb-i ‘alîsine*” ifadesiyle başlayan yazılardan anlaşıldığına göre, Kayseri’nin idari statüsünü ifade etmek için “mutasarrıf” kelimesi de kullanılmaktadır. Zira sancak, livâ ve mutasarrıflık tabirleri birbirine eş ifadeler olarak kullanılmışlardır.

¹⁷ Çadırcı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 252- 253.

¹⁸ İlhan Şahin, “Nahiye”, *TDVİA.*, İstanbul 2006, XXXII, 308.

Bir sancak olması sebebiyle Kayseri'nin en büyük mülki amiri de mutasarrıftır. Mutasarrıflık makamı bugünkü vali ile kaymakam arasındaki bir konumu ifade etmektedir. İncelenen belgelerin hiçbirisinde, doğrudan mutasarrıflık makamına yazılan yazılarda bile, Kayseri'de bu görevi ifa eden mutasarrıfların isimleri zikredilmemiştir. Sadece mutasarrıfları niteleyen “... *hazret-i mutasarrıf-ı ekremîye*” şeklinde bir unvan cümlesi kullanılmıştır.

Islahat Fermanı'nın en belirleyici özelliği devletin idari, mali ve adli organlarının yeniden düzenlenmesiyle birlikte, özellikle gayrimüslim Osmanlı vatandaşları olmak üzere vilayet, liva ve nahiye düzeyindeki halkın yönetime katılmalarını sağlamaktır.¹⁹ Bu nedenle vilayet, liva ve kaza merkezlerinde kurulan idare meclislerinde, gayrimüslim Osmanlı tebaasının da belirli oranlarda temsil edilmesi sağlanmıştır.²⁰

Osmanlı Devleti'nde en alt yönetim birimleri olan köy ve mahallelerin yönetiminde ise, ihtiyar meclisleri bulunmaktadır ve seçilmiş bir muhtar vasıtasıyla idare olunmaktadır.²¹ 1864 ve 1871 Nizamnamelerinde din ayırımına dayanan her sınıf halk için seçimle gelen iki muhtarın bulunması öngörülmektedir. Karma köylerde bile her cemaat kendisi için ayrı organlar seçecektir. Ayrıca yeni bir organ olarak 1871 nizamnamesiyle ihtiyar meclisleri kurulacaktır. Karma köylerde her cemaatin kendi ihtiyar meclisi olacaktır.²²

Gayrimüslim vatandaşların yerel idare örgütlerinde yer almalarıyla ilgili olarak incelenen belgeler arasında bir kayda rastlanmıştır. Bu kayda göre İstavri Efendi Endürlük köyünün *umurunu tesviye etmek üzere* (işlerin görülüp neticelendirilmesi için) aza olarak tayin edilmiştir. Fakat İstavri Efendi 22 Haziran 1898 tarihinde Kayseri mutasarrıflığına gönderdiği dilekçesinde yaşlılığı dolayısıyla görevden affını istemiş ve istifa talebinde bulunmuştur.²³

Miladi 13 Mayıs 1899 tarihli başka bir belgede de Subaşıoğlu Hafız, Bağçevan Kemeraltı mahallesinde ikâmet ettiğini ve mahalle ahalisi tarafından muhtar olarak

¹⁹Sungur, “Taşra İdaresi ve Vilayet Yönetimi”, s. 751.

²⁰ Ortaylı, *Osmanlı Mahalli İdareleri*, s. 70-81.

²¹Mehmet Alaaddin Yalçınkaya, “Yeniden Yapılanma”, *Osmanlı Tarihi El Kitabı*, (Ed.), Tufan Gündüz, Grafiker Yay., Ankara 2012, s.509.

²² Ortaylı, *Osmanlı Mahalli İdareleri*, s. 112.

²³ 8. D.B. No: v7a- v7b.

seçildiğini söylemiştir. Fakat kendisi, hem yaşlı olduğunu hem de okuma yazmasının bulunmadığını ifade ederek görevden azlini isteyen bir dilekçe yazmıştır.²⁴

²⁴ 7. D.B. No: v84a- v84b.

Tablo 1. 1. Envanterde Yer Alan Vilayet-Şehir-Sancak İsimleri

İstanbul (Pay-i Taht)	Ankara (Vilayet)
İzmir (Vilayet)	Adana (Vilayet)
Konya (Vilayet)	Girit (Vilayet)
Aydın (Vilayet)	Kayseri (Sancak)
Canik (Sancak)	Tokat (Sancak)
Mersin (Sancak)	Niğde (Sancak)
Kudüs (Sancak)	Samsun (Sancak)
İzmit (Sancak)	Kırşehir (Sancak)
Ergiri (Sancak) ²⁵	Mekke ²⁶

Tablo 1. 2. Envanterde Yer Alan Kaza-Nahiye-Karye İsimleri

Bünyan (Kaza)	Develi (Kaza)
Eskişehir (Kaza)	Burgaz (Kaza)
Bafra (Kaza)	Sungurlu (Kaza)
Bilecik (Kaza)	Ereğil (?) (Kaza)
Erkilet (Nahiye)	Talas (Köy)
Tosun (Köy)	Molu (Köy)
Hisarcık (Köy)	Ebiç (Köy)
Erdemiş (Köy)	Sarı Danişmend (Köy)
Germir (Köy)	Gesi (Köy)
Sınıkçı (Köy)	Akçakaya (Köy)
Mancusun (Köy)	Boğazlıyan Siyah (Köy)
Endürlük (Köy)	Yazı Çepni (Köy)
Kızılviran (Köy)	Gömeç (Köy)
İstefan (Köy)	Eski Ömerler (Köy)

²⁵Girit vilayetine bağlı bir sancak.

²⁶ 1853'te Harem-i Şerif eyaletine bağlı sancak, 1855'te Habeş eyaletine bağlı sancak, 1876'da Hicaz vilayetine bağlı emaret, 1909 yılında Hicaz vilayet merkezi. Bu konu için bkz.: Tahir Sezen, *Osmanlıca Yer Adları Sözlüğü*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 2006, s. 357.

Tablo 1. 3. Envanterde Yer Alan Mahalle İsimleri

Yanıkoğlu	İslam (Tosun köyünde)
Eslim Paşa	Süleyman
Harman	Derviş
Şarkıyan	Sayeci
Büyük Oduncu	Bağçevan Kemeraltı
Serçeönü	Sınıkcı
Bağçe	Güllük
Ömer Şeyh	Oduncu
Tavukçu	Karakiçi
Taceddin	Hacı Veled
Tutak	Katiroğlu
Bağçevan Ömer Şeyh	Said Bey ²⁷

1.2. SOSYAL HAYAT

1.2.1. Yerleşik Halk ve Müslim- Gayrimüslim İlişkileri

Türklerin Anadolu'ya yerleşmesinden beri Müslüman Türk memleketi olan Kayseri şehrinde, halkın çoğunluğu müslümanlardan oluşmaktaydı. Müslüman halktan başka, gayrimüslim tebaadan Ermeniler ve Rumların da ikâmet ettikleri Kayseri'de, müslüman halk genellikle kendilerine ait köy ve mahallelerde yaşırdı. Bununla birlikte müslüman halkın Ermeniler ve Rumlarla birlikte aynı mekânda ikâmet ettikleri de olmuştur.²⁸

XIX. yüzyıla gelindiğinde aynıyla devam eden bu yapı içerisinde Kayseri şehrinin 75 mahallesi bulunmaktaydı. Bu mahallelerin 36'sında Müslümanlar, 17'sinde Ermeniler, 2'sinde Rumlar ikâmet etmekteydiler. Müslümanlarla Ermenilerin birlikte yaşadıkları 8 mahalle, Müslümanlar ile Rumların birlikte yaşadıkları 3 mahalle, Ermeniler ve Rumların birlikte yaşadıkları 8 mahalle ve Müslümanlar, Ermeniler ve Rumların bir arada yaşadıkları 1 mahalle bulunmaktaydı.²⁹

²⁷Samsun'da bir mahalle.

²⁸ Selçuk, *Şer'iyye Sicillerine Göre Kayseri Sancağı*, s.123.

²⁹ Mustafa Keskin, *Kayseri Nüfus Müfredat Defteri 1831-1860*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yay., Kayseri 2000, s. IX.

Müslim ve gayrimüslim halkın bir arada yaşadığı Kayseri, her iki unsurun birlikte barış içinde yaşadığı, sakin ve huzurlu bir kent hayatına sahip bir şehir olarak karşımıza çıkmaktadır. Halkın gündelik yaşamda birbirlerine karşı hoşgörülü olduğu ve her iki unsur arasında herhangi bir anlaşmazlık konusunun olmadığı bir yapı görülmektedir. Zira incelenen belgeler arasında bu türden şikâyetlere rastlanmamıştır.

Belgelerden anlaşıldığına göre müslim ve gayrimüslim halk gündelik yaşamlarını genellikle kendi aralarındaki münasebetlerle devam ettirmektedirler. Gayrimenkul alım-satım işlemlerinde, çoğunlukla, müslüman halk kendi aralarında alışveriş yaparken, gayrimüslim halkın da bu türden alışverişleri kendi aralarında yaptıkları görülmektedir. Kefalet senetlerine yansıyan birbirine kefil olma durumu da yine benzer şekilde olmaktadır.

Belgelerde müslim ve gayrimüslim halkın birbirinden gerek dini, gerek etnik ve gerekse sosyo-kültürel açıdan kesin çizgilerle ayrılığını gösteren herhangi bir bilgi de bulunmamaktadır. Keza yukarıda bahsedilen alım-satım işlerinde müslim ve gayrimüslim tebaadan vatandaşlar arasında alış-verişler de olmaktadır. Müslüman halktan olan bazı kimseler gayrimenkul mallarını, gayrimüslimlere satarken³⁰; gayrimüslim halktan bazı kimseler de bu türden taşınmazlarını müslümanlara satmaktadırlar.³¹ Benzer olarak, kefalet senetlerinin konusunu teşkil eden göç hareketleri esnasında, özellikle vergiler konusunda olmak üzere, devlete ait yükümlülüklerin yerine getirilmesi için, müslüman halktan bazı kimselerin gayrimüslimlere kefil oldukları da görülmektedir.³² Bu ve buna benzer örnekler her iki unsur arasında sosyo-ekonomik münasebetlerin bulunduğunu göstermektedir.

Gündelik yaşamda halkın kullandığı bazı unvan ve lakaplar da bulunmaktadır. Örneğin Hac ibadetini yerine getirenler için kullanılan “Hacı” ve erkeklerin kullandığı “Ağa” lakapları en çok kullanılan lakaplardır. Bu lakaplar hem müslüman hem de gayrimüslim halk tarafından yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Erkek eşi ifade için “zevc”³³; kadın eşi ifade için “zevce”³⁴; bir kimsenin annesini ifade için “valide”³⁵; yine

³⁰ 6. D.B. No: v124a- v124b.

³¹ 6. D.B. No: v29a- v29b.

³² 7. D.B. No: v104, 7.D.B. No: v105.

³³ 6. D.B. No: v8a- v8b.

³⁴ 2. D.B. No: v15a- v15b, 6. D.B. No: v23a- v23b, 7. D.B. No: v32, 8. D.B. No: v151a- v151b.

³⁵ 2. D.B. No: v2a- v2b, 6. D.B. No: v 159a- v159b, 7. D.B. No: v118a- v118b.

kadınlar için “hanım”³⁶ ve “hatun”³⁷; kız torunlar için “hafide”³⁸; erkekler için paşa kelimesinin hafifletilmiş şekli olan³⁹ “beşe”⁴⁰, “ağazade”⁴¹, “bey”⁴² ve “efendi”⁴³; kız çocukları için “kızı”⁴⁴, “binti”⁴⁵, veya “kerime”⁴⁶; erkek çocuklar için müslüman olanlarda “mahdum”⁴⁷, “oğlu”⁴⁸ veya “bin”⁴⁹; gayrimüslimler için “oğlu”⁵⁰, “veled”⁵¹, “bin”⁵² veya “yan”⁵³; ölenler için “vefat”⁵⁴, “merhum”⁵⁵, veya “müteveffa”⁵⁶ kelimeleri kullanılmaktadır. Ayrıca kız kardeşler için “hemşire” ve ölmüş bir kimseyi ifade etmek için kullanılan “fevt” kelimeleri de belgelerde geçmektedir.

Halk arasında yaygın olarak kullanılan bu unvanlardan başka ayrıca kişilere özgü unvanlar da kullanılmaktadır. Kişilere verilen unvanların bazılarında, o kişinin fiziki özelliklerini yansıtan ifadeler kullanılmıştır. Sarı Osman oğlu Salih⁵⁷, Köseoğlu Hasan⁵⁸, Uzun Bogos oğlu Misak⁵⁹, Topak Hüseyin Çavuş⁶⁰, Siyahizade Mehmet⁶¹ bu şekildeki kullanımlara birer örnek teşkil etmektedir.

Kişilere verilen unvanların bir diğer şekli, onları babalarının mesleğiyle tanımlamaktır. Mesela Berberoğlu İsmail Efendi⁶², İncircioğlu Karabet⁶³, Şekercioğlu

³⁶ 2. D.B. no: v65a- v65b, 2. D.B. No: v66a- v66b, 6. D.B. No: v94a- 6. D.B. No: v98a.

³⁷ 6. D.B. No: v104a- v104b, 6. D.B. No: v148a- v148b.

³⁸ 6. D.B. No: v130a- v130b.

³⁹ Midhat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, (2. Baskı), Enderun Kitabevi, İstanbul 1986, s. 49.

⁴⁰ 6. D.B. No: v109a- v109b, 7. D.B. No: v18, 8. D.B. No: v3a- v3b.

⁴¹ 6. D.B. No: v21a- v21b, 6. D.B. No: v108a- v108b, 8. D.B. No: v6a- v6b.

⁴² 2. D.B. No: v4a- v4b, 2. D.B. No: v37a- v37b, 6. D.B. No: v2a- v2b.

⁴³ 1. D.B. No: v14, 2. D.B. No: v13a- v13b, 6. D.B. No: v14a- v14b, 7. D.B. No: v31, 8. D.B. No: v84a- v84b.

⁴⁴ 1. D.B. No: v22, 6. D.B. No: v42a- v42b, 7. D.B. No: v95a- v95b, 8. D.B. No: v41a- v41b.

⁴⁵ 6. D.B. No: v74a- v74b, 6. D.B. No: v94a- v94b, 6. D.B. No: v110a- v110b, 8. D.B. No: v111.

⁴⁶ 2. D.B. No: v46aa- v46b, 6. D.B. No: v17a- v17b, 6. D.B. No: v29a- v29b.

⁴⁷ 2. D.B. No: v13a- v13b, 2. D.B. No: v26a- v26b, 2. D.B. no: v173a- v173b.

⁴⁸ 1. D.B. No: v3, 2. D.B. No: v43a- v43b, 6. D.B. No: v16a- v16b, 7. D.B. No: v19, 8. D.B. No: v164a- v164b.

⁴⁹ 2. D.B. No: v5a- v5b, 6. D.B. No: v20a- v20b, 7. D.B. No: v22, 8. D.B. No: v141a- v141b.

⁵⁰ 6. D.B. no: v45a- v45b, 7. D.B. No: v36, 8. D.B. No: v37a- v37b.

⁵¹ 6. D.B. No: v75a, 7. D.B. No: v42, 8. D.B. No: v39a- v39b.

⁵² 6. D.B. No: v54a- v54b, 6. D.B. No: v82a- v82b.

⁵³ 6. D.B. No: v99a- v99b, 6. D.B. No: v104a- v104b, 8. D.B. no: v38a- v38b.

⁵⁴ 6. D.B. No: v17a- v17b, 6. D.B. No: v99a- v99b, 8. D.B. No: v12a- v12b.

⁵⁵ 6. D.B. No: v130a- v130b, 7. D.B. No: v24a- v24b.

⁵⁶ 2. D.B. No: v4a- v4b, 2. D.B. No: v29a- v29b, 6. D.B. No: v160a- v160b.

⁵⁷ 1. D.B. No: v40.

⁵⁸ 1. D.B. No: v41.

⁵⁹ 6. D.B. No: v122a- v122b.

⁶⁰ 6. D.B. No: v125a- v125b.

⁶¹ 8. D.B. No: v155a- v155b.

⁶² 1. D.B. No: v33.

⁶³ 6. D.B. No: v57a- v57b.

Misak⁶⁴, Kasap Mahmut oğlu Azat Efendi⁶⁵, Cüzdancıoğlu Hacı Ahmet⁶⁶, Taşcıoğlu Bedos⁶⁷, Bezzazoğlu Ahmet⁶⁸, Berberoğlu Mihail⁶⁹ ve Kuyumcuoğlu Parih⁷⁰ bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Unvan vermenin diğer bir şekli de bir yer adıyla birlikte kişinin ismini ifade etmektir. Talashioğlu Hüseyin⁷¹, Erzurumluoğlu Osman bin Mehmet⁷², Kayserili Ömer bin Ahmet⁷³, Erzurumluoğlu Nişan Ağa⁷⁴, Ispartalı Şerife⁷⁵, Erzincanlızade El-hac Ali Efendi bin İsmail bin Abdullah⁷⁶, Giritlioğlu Serkez⁷⁷, Erkiletlioğlu Mahmut⁷⁸, İstanbulluoğlu Elba⁷⁹, Gürünlü Hacer⁸⁰ şeklindeki adlandırmalar da buna örnek olarak gösterilebilir.

Yukarıda ifade edilen konulara ek olarak, Kayseri halkı her türlü talep ve şikâyetleri için Kayseri mutasarrıflığına bir dilekçe ile müracaat edebilmektedir. Bu müracaatların çok kolay bir şekilde yapıldığı belgelerden anlaşılmaktadır.⁸¹ Yapılan müracaatlarda halkın sosyo-ekonomik durumu veya dini mensubiyeti dikkate alınmaksızın, herkesin talep ve şikâyetlerideğerlendirilmekte ve gerekli işlemlerin yapılması için ilgili birimlere havale edilmektedir. Söz konusu talep ve şikâyetler, ilgili birimlerde görüşülmekte, gerekli değerlendirmeler yapıldıktan sonra da kararlar verilmektedir.⁸²

1.2.2. Nüfus Hareketliliği

Nüfus hareketliliğine konu olan durumlar ülke içerisinde yapılan iç göçlerdir. Kısmî zamanlı veya tamamıyla bir yerden başka bir yere gitme, ikâmet değiştirme ya da

⁶⁴ 6. D.B. No: v75a- v75b.

⁶⁵ 6. D.B. No: v111a- v111b.

⁶⁶ 6. D.B. No: v125a- v125b.

⁶⁷ 8. D.B. No: v52a- v52b.

⁶⁸ 8. D.B. No: v85a- v85b.

⁶⁹ 8. D.B. No: v88a- v88b.

⁷⁰ 8. D.B. No: v96a- v96b.

⁷¹ 1. D.B. No: v9.

⁷² 2. D.B. No: v84a- v84b.

⁷³ 2. D.B. No: v126a- v126b.

⁷⁴ 6. D.B. No: v10a- v10b.

⁷⁵ 6. D.B. No: v13a- v13b.

⁷⁶ 6. D.B. No: v93a- v93b.

⁷⁷ 6. D.B. No: v161a- v161b- 161c.

⁷⁸ 7. D.B. No: v16.

⁷⁹ 8. D.B. No: v36a- v36b.

⁸⁰ 8. D.B. No: v45a- v45b.

⁸¹ 8. D.B. No: v1a- v1b, 8. D.B. No: v14a- v14b, 8. D.B. No: v42a- v42b, 8. D.B. No: v61a- v61b, 8. D.B. No: v102a- v102b, 8. D.B. No: v144a- v144b, 8. D.B. No: v166a- v166b.

⁸² Özellikle vergilerle ilgili anlaşmazlıkların çözümünde bu durum belirgin olarak görülmektedir.

ziyaret maksatlı olmak üzere üç farklı türü bulunan bu iç göçlerde, kısmî zamanlı göç hareketlerinin amacı genellikle ticarete dayalı ekonomik faaliyetlerdir. Bu durum özellikle kefalet senetlerinde belirgin olarak görülmekte ve belgelerde “*berâ-yı ticâret*” ve “*li-ecli’t-ticâre*” kelimeleri ile ifade edilmektedir. Ticari amaç gütmeyen ve “*nakl-i hane*” olarak belgelerde geçengöç hareketi, bir yerden ayrılıp başka bir yerde ikâmet etmeye başlamak şeklinde olmaktadır. Yapılan bu göç hareketleri ülkenin diğer şehirlerine olduğu gibi, şehir içinde de gerçekleşmektedir.

Ticari amaçlı yapılan göçlerin bazılarında, ne kadar süre ile göç edileceği ifade edilirken, bazılarında bu zaman kavramından bahsedilmemiştir. Zamanı belirli olan göçlerin, tekrar geri dönme maksatlı olduğu bilinirken, süresi belirtilmeyen göçlerin daimi olup olmadığı tam olarak anlaşılamamaktadır. Fakat bunlarda *nakl-i hane* ifadesi kullanılmadığı için, kısmî zamanlı göç mahiyetinde olduğu düşünülmektedir. Ticari maksatlarla yapılan bu göçler yoğunlukla İstanbul’a yapılmıştır. İstanbul haricinde Adana, Niğde, İzmit, Kudüs, Ankara, Eskişehir gibi kentler ile Ereğil (?) kazası olarak zikredilen bir yere bu türden göç hareketleri gerçekleşmiştir.⁸³ Ticari maksatla yapılan göçlerde hem müslümanlar hem de gayrimüslimler yer almaktadırlar. Gayrimüslim tebaadan yer alanların sayısı az olmamakla beraber bu göçlere katılanların daha çok müslüman halktan olduğu görülmektedir.

“Nakl-i hane” olarak nitelendirilen göçlerde gidilen yerde ikâmet etme amacı güdülmüştür. Bu göçlerin yapıldığı şehirler arasında İstanbul, Samsun, İzmir, Tokat, Bilecik ve Kudüs gibi şehirler ile Burgaz⁸⁴ ve Sungurlu⁸⁵ kazasının isimleri zikredilmektedir. Belgelere yansıdığı kadarıyla göçe katılanların kayıtlarında bazı karışıklıklar meydana gelmiştir. Özellikle bazı vergilerin, hem gidilen yerde hem de eskiden ikâmet edilen yerde olmak üzere, iki defa yazıldıkları görülmektedir. Böylesi durumlarda göçe katılanlar, ikâmet ettikleri eski yerlerdeki kayıtlarının silinmesini talep etmişlerdir.

Belgelere yansıyan başka bir göç hareketi ise kent içinde yapılan göçlerdir. Kent içinde yapılan bu göç hareketi de nakl-i haneden ibarettir. Buna göre Kayseri’nin

⁸³ 7. D.B. No: v111.

⁸⁴ 7. D.B. No: v90a- v90b.

⁸⁵ 7. D.B. No: v7- v8, 7. D.B. No: v36.

Serçeönü mahallesinden Süleyman mahallesine⁸⁶ ve Süleyman mahallesinden Tavukçu mahallesine bu şekilde bir göç hareketi olmuştur.⁸⁷

Nüfus hareketliliğine konu olan diğeri bir durum da ziyaret maksadıyla yapılan göç hareketleridir. Bu şekilde yer değiştirme yapan vatandaşların temel amacı, akrabalarıyla görüşme isteğidir.⁸⁸

Yukarıda anlatılan göçlere ek olarak 7. Dosyada yer alan bir belgeye göre gayrimüslim halktan Yakob isimli bir vatanaşın tahsil için İstanbul'a gidişi konu edilmiştir.⁸⁹

Göçlerle ilgili kayıtlardan, yol güzergâhları hakkında da bilgi sahibi olunmaktadır. Örneğin İstanbul'a gidişler için "*Ankara tarîkiyle*"⁹⁰ ve "*İzmid tarîkiyle*"⁹¹ ifadeleri geçmektedir. Dolayısıyla İstanbul'a gitmek isteyen bir kişinin, bu şehirlerin her ikisinden veya birinden geçtiği anlaşılmaktadır. Kudüs şehrine gidişler içinse bir kayıta *Ankara tarîkiyle der- 'alîyyeye ba 'dehû Kudüs* şehrine, gidileceği ifade edilirken⁹², başka bir kayıta ise "*Mersin tarîkiyle*" Kudüs'e gidileceği yazılıdır.⁹³ Her iki kayda göre Kudüs'e hem İstanbul'dan hem de Mersin'den ulaşım imkânı mevcuttur.

Nüfus hareketliliği ile ilgili incelenen kayıtlarda bu hareketliliğin tek taraflı olduğu, yani göç hareketlerinin Kayseri şehrinden başka şehirlere doğru yapıldığı görülmektedir. Benzer olarak, başka şehirlerden Kayseri'ye doğru göç hareketlerinin yapıldığı da düşünülebilir. Fakat böylesi bir durum belgelere yansımamıştır.

1.2.3. Sosyo- Ekonomik Hayatta Kadınlar

Kayseri şehrinde kadınlar sosyal hayata aktif olarak katılmaktadırlar. Gerek mutasarrıflık makamına yaptıkları doğrudan başvurular, gerek alım-satım işlerinde yer almaları ve gerekse bizzat ticaret maksadıyla ticari hayata iştirakleri ve borç alış-verişlerinde bulunmalarından bu durum anlaşılmaktadır.

Kadınlar, mutasarrıflık makamına herhangi bir kişi veya kurumun aracılığı olmadan, her türlü talep ve şikâyetlerini doğrudan doğruya ulaştırabilmekte ve

⁸⁶ 8. D.B. No: v146a- v146b.

⁸⁷ 8. D.B. No: v148a- v148b.

⁸⁸ 7. D.B. No: v104, 7.D.B. No: v111.

⁸⁹ 7. D.B. No: v105.

⁹⁰ 7. D.B. No: v33.

⁹¹ 7. D.B. No: v17.

⁹² 7. D.B. No: v67.

⁹³ 7. D.B.No: v116.

taleplerinin karşılanmasını isteyebilmektedirler. Belgelere yansıdığı kadarıyla söz konusu olan bu talep ve şikâyetlerin mahiyeti daha çok ekonomik meselelerdir.⁹⁴

Kadınların, kendilerine ait olan veya intikal yoluyla bir takım gayrimenkul mallara sahip olduğu ve bu malları alıp satabildikleri görülmektedir. Bu alım-satımlarda bizzat kendileri bulunduğu gibi⁹⁵, kendilerine vekil tayin ettikleri kişiler vasıtasıyla da bu işi yapabilmektedirler.⁹⁶

Kadınlar sosyal yaşam içerisinde ticari faaliyetlerde de bulunmaktadırlar. 7. Dosyada bulunan bir belgede Zene oğlu Yanok zevcesi Rozi isimli bir kadının ticaret maksadıyla İstanbul'a gidişi konu edilmiştir. Fakat belgede ismi geçen bu kadının İstanbul'a gidişinin tek başına mı yoksa eşiyle birlikte mi gittiği tam olarak anlaşılamamaktadır.⁹⁷ Yine 7. Dosyada bulunan bir başka belgede de, Kozem zevcesi Olemve Yorgi oğlu Yevaki'nin ticaret maksadıyla Ereğil (?) kazasına gidecekleri belirtilmektedir.⁹⁸ Borç alış-verişlerinde de kadınların varlığı görülmektedir. 6. Dosyadaki bir belgede Mehmet Ağa kerimesi Fatma Hanım'ın, Lişvelioğlu İstefan'a verdiği borç ve karşılıklı yaptıkları anlaşmadan behsedilmektedir.⁹⁹

1.3. EKONOMİK YAPI

1.3.1. Kullanılan Paralar

İncelenen dönemdealım-satım işlerinden¹⁰⁰ vergilerin tahsil edilmesine¹⁰¹, maaş ödemelerinden¹⁰² gelirlere ait kayıtların tutulmasına kadar¹⁰³ resmi işlerde devletin kullandığı para birimi genellikle “kuruş” olmuştur. Kuruşun haricinde “lirâ-yı Osmanî” ve kuruşun kesiri olan ve “para” adı verilen paralar da kullanılmıştır. Bu paraların kıymetlerine göre sıralaması, lirâ-yı Osmanî, kuruş ve para şeklindedir. Osmanlı para

⁹⁴ 8. D.B. No: v33a- v33b, 8.D.B. No: v41a- v41b, 8.D.B. No: v45a- v45b, 8.D.B. No: v56a- v56b, 8.D.B. No: v64a- v64b, 8. D.B. No: v108a- v108b.

⁹⁵ 6. D.B. No: v8a- v8b, 6. D.B. No: v11a- v11b, 6. D.B. No: v12a- v12b, 6. D.B. No: v13a- v13b, 6. D.B. No: v21a- v21b, 6. D.B. No: v25a- v25b, 6. D.B. No: v61a- v61b.;Ayrıca bkz.: 6. D.

⁹⁶ 6. D.B. No: v14a- v14b, 6. D.B. No: v110a- v110b, 6. D.B. No: v137a- v137b, 6. D.B. No: v138a- v138b, 6. D.B. No: v152a- v152b.

⁹⁷ 7. D.B. No: v107.

⁹⁸ 7. D.B. No: v111.

⁹⁹ 6. D.B. No: v147a- v147b; Ayrıca bu belgeyle ilgili olarak bkz.: 1.3.4. Borç, Alacak-Verecek Meseleleri.

¹⁰⁰ Bkz.: 6. D.

¹⁰¹ Bkz.: 1. D., 8. D.

¹⁰² Bkz.: 2. D., 4. D.

¹⁰³ Bkz.: 3. D.

tarihinde Lira-Kuruş devresi olarak adlandırılan bu dönemde, Mecidiye'nin 100 kuruş değerinde olan Osmanlı altın lirası, devletin temel para birimi olarak kabul edilmiştir.¹⁰⁴

1.3.2. Vergiler

Belgelerde devletin vatandaşlardan aldığı vergiler olarak temettü vergisi¹⁰⁵, emlak vergisi¹⁰⁶, bedel-i askeri vergisi¹⁰⁷, ehil hayvanlardan alınan hayvanat-ı ehliye rüsumu¹⁰⁸, ağnam vergisi¹⁰⁹ ve tarik vergisi¹¹⁰ zikredilmektedir.

1.3.2.1. Temettü Vergisi

Kelime anlamı olarak kâr etme, fayda görme anlamlarına gelen temettü vergisi, herkesin kazancına uygun olarak devlete verdiği vergi, anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti'nde uygulandığı zamana kadarki şekliyle tanımlanacak olursa, tüccar ve esnafın yıllık kazançlarının tahmin ve takdir edildikten sonra bunun üzerinden binde ve yüzde hesabıyla alınan bir vergidir, denilebilir.¹¹¹

Temettü vergisi ilk kez 1825 yılında Sultan II. Mahmut zamanında ihtisab vergisi olarak alınmaya başlamıştır.¹¹² 1839 yılında temettü vergisi ihdas edilmiş fakat bu tarihte uygulamaya konulamamıştır. Ancak 1859- 1860 yılında yapılan kadastro çalışmalarından sonra temettü vergisi uygulamasına geçilebilmiştir. Buna göre şehir ve kasabalarda bulunan esnaf, tüccar ve zanaatkârın yıllık gelirleri üzerinden yüzde 3 oranında bir vergi alınması kararlaştırılmıştır. 1860 yılında yüzde 3 olan bu oran, 1876 yılında¹¹³ yüzde 4'e çıkarılmıştır. Böylece beyana bağlı olmamakla beraber tahrir endeksli bir gelir vergisi uygulamasına geçilmiştir.¹¹⁴

¹⁰⁴ Mustafa Öztürk, "Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi", *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, X, 807.

¹⁰⁵ Bkz.: 7. D., 8. D.

¹⁰⁶ 6. D.B. No: v73c- v73d, 8. D.B. No: v15a- v15b, 8. D.B. No: v17a- v17b, 8. D.B. No: v64a- v64b.

¹⁰⁷ Bkz.: 7. D., 8. D.

¹⁰⁸ Bkz.: 1. D.

¹⁰⁹ Bkz.: 1. D.B. No: v2.

¹¹⁰ 8. D.B. No: v14a- v14b.

¹¹¹ Abdurrahman Vefik Sayın, *Tekâlif Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)*, Maliye Bakanlığı Yay., Ankara 1999, s. 441; Mustafa Serin, "Osmanlı Arşivi'nde Bulunan Temettuat Defterleri", *I. Milli Arşiv Şûrası (20- 21 Nisan 1998 Ankara)*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 1998, 717; Ayşe Özdemir Kızılkın, "Osmanlı Vergi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Kütahya 2008, 20,60.

¹¹² Halil Cin, Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, I, (3. Baskı) Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1995, s. 376.

¹¹³ Bu tarih Çadircı tarafından 1878 olarak gösterilmiştir. Bkz.: Çadircı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 346.

¹¹⁴ Coşkun Çakır, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, Küre Yay., İstanbul 2001, s. 50- 51.

Temettü vergisinin kimden ne kadar alınacağını tespit etmek ve adil bir vergi düzeni kurmak amacıyla tahrirler yapılmıştır. Temettü tahrirlerindeki esas amaç, herkesin kazancına ve mal varlığına göre devlete belirli miktarda vergi vermesi ve bunun bir düzene konularak belirlenen usullere göre bu verginin tahsil edilmesidir.¹¹⁵ Bu nedenle tahrir esnasında uyulacak kurallar da açıkça belirtilmiştir.¹¹⁶

Temettü vergisi her yılın mart ve eylül aylarında olmak üzere, senede iki taksitle alınmıştır. Vergisini belirlenen zamanlarda ödemeyenlere zam yapılmış, gerektiğinde de vergi borçlularının malları satılmak suretiyle tahsil edilmiştir.¹¹⁷

İncelenen kayıtlarda temettü vergisi şikâyetle konu olan bir vergi türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Kayseri halkının temel şikâyet konusu ise, temettü vergilerinin normalden fazla olarak hesap edilmesidir. Vergiye muhatap olan halk bu şikâyetlerde genel olarak iki noktaya atıf yapmaktadır. Şikâyet sahiplerinden bazıları alınacak vergi miktarı kadar kazançları olmadığını, dolayısıyla bunu ödeyecek güçleri bulunmadığını söylerken¹¹⁸; bazıları ise yaşlı olduklarını ileri sürerek, ticaret yapamadıklarını, uzun süredir de kazanç temin edemediklerini ifadeyle, bu vergide indirimle gidilmesi veya büsbütün kaldırılmasını talep etmektedirler.¹¹⁹ Yine bunlara benzer olarak, bazı kişiler de kazançlarının çok düşük olduğunu, ailelerinde bakmakla yükümlü oldukları kimselerin iâşesini dahi zorla temin ettiklerini belirterek, bu vergiden muaf tutulmayı ya da belirlenen vergi miktarında indirim yapılmasını istemektedirler.¹²⁰

Temettü vergisiyle ilgili diğer bir durumda bazı mesleklerin bu vergiden muaf tutulmasıdır. Bu muafiyet temettü vergisinin bir kazanç vergisi olmasından ileri gelmektedir. Zira kazanç temin edilemeyen meslekler doğal olarak bu kapsamın dışında kalmaktadır. Belgelere göre vergi muafiyetine tabi tutulan mesleklerden birisi, eğitim-öğretimine devam eden öğrencilerdir. Örneğin Ahmedçeoğlu Ahmed bin Ahmed isimli bir şahıs, öğrencilik zamanında kendisine yıllık on kuruş temettü vergisinin yazıldığını, oysa öğrenci olanların bu vergiden muaf tutulduklarını, dolayısıyla kendisinin de muaf

¹¹⁵ Serin, “Temettuat Defterleri”, s. 719.

¹¹⁶ İsmet Demir, “Temettü Defterlerinin Önemi ve Hazırlanış Sebepleri”, *Osmanlı, Yeni Türkiye Yay.*, Ankara 1999, XI, 316.

¹¹⁷ Çadırcı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 346.

¹¹⁸ 8. D.B. No: v61a- v61b, 8. D.B. No: v84a- v84b, 8. D.B. No: v110a- v110b, 8. D.B. No: v154a- v154b.

¹¹⁹ 7. D.B. No: v65a- v65b, 7. D.B. No: v86a- v86b, 7. D.B. No: 117a- v117b, 8. D.B. No: v28a- v28b, 8. D.B. No: v69a- v69b, 8. D.B. No: 95a- 95b.

¹²⁰ 7. D.B. No: v4a- v4b, 8. D.B. No: v140a- v140b, 8. D.B. No: v141a- v141b.

olması gerektiğini ifade etmiştir.¹²¹ Bu kişinin talebi kabul görerek vergiden muaf tutulmuştur. Yine aynı şekilde öğrenci olduğunu söyleyen Kara Ahmet oğlu İbrahim'in başvurusu da kabul görerek, adına gelen temettü vergisi silinmiştir.¹²² Fakat bu kayıtların aksine olarak, ilim tahsil ettiklerini söyleyen Cebecioğlu Hacı Vehbi¹²³, Hacı Beşe Ağazade Emin bin Ahmet¹²⁴ ve Sipahizade Osman¹²⁵ isimli kimseler de vergiden muaf tutulmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Ancak bu kimselerin isteği kabul görmemiş ve vergilerini ödemelerine hükmedilmiştir. Bu kişiler hakkında neden böyle bir karar verildiği ile ilgili olarak belgelerde herhangi bir bilgi de bulunmamaktadır.

Vergi muafiyetine muhatap olan diğer bir meslek gurubu da askerlik görevini ifa edenlerdir. Nitekim askerlik vazifesini yapan Topacıkoğlu Hasan¹²⁶ isimli şahıs da aynı gerekçeyle adına kaydedilen temettü vergisinden muafiyetini talep etmiştir. Bu kişinin talebi ile ilgili yapılan yazışmalar neticesinde haklı olduğu anlaşılmış ve adına yazılan temettü vergisinin silinmesine karar verilmiştir.

Temettü vergisinin halk tarafından topluca şikâyetle konu olduğu durumlar da belgelere yansımıştır. Nitekim Talas köyü Rum milletinden kırk dokuz şahıs kendilerine gelen temettü vergisini şikâyet ederek, bu sorunun giderilmesi için bir komisyon teşkil edilmesi talebinde bulunmuşlardır.¹²⁷

İncelenen belgelerin "b" kısımlarında farklı sebeplerle temettü vergilerinden şikâyet eden halkın, bu konudaki şikâyetlerinin görülmesiyle ilgili yazışmalar da yer almaktadır. Bu yazışmalardan anlaşıldığına göre devlet, vatandaşlarından gelen bu tür şikâyetleri dikkate almaktadır. Nitekim bu şikâyetleri görüşmek üzere bir "vergi komisyonunun"¹²⁸ ve "tadilat komisyonunun"¹²⁹ varlığı da belgelerde görülmektedir. Halktan gelen bu şikâyetler, ilgili görevliler aracılığıyla incelenmekte ve yapılan bu inceleme sonunda şikâyet sahibi haklı görülürse vergisinden indirim yapılmakta, aksi takdirde belirlenen verginin olduğu gibi kalmasına karar verilmektedir.

¹²¹ 8. D.B. No: v 119a-v119b.

¹²² 8. D.B. No: v139a- v139b.

¹²³ 8. D.B. No: v80a-v80b.

¹²⁴ 8. D.B. No: v142a- v142b.

¹²⁵ 8. D.B. No: v160a- v160b.

¹²⁶ 8. D.B. No: v136a- v136.

¹²⁷ 7. D.B. No: v87a- v87b.

¹²⁸ 8. D.B. No: v46a- v47b, 8. D.B. No: v58a- v58b, 8. D.B. No: v109a- v109b.

¹²⁹ Bkz.: Üçüncü Bölüm, 8. D.B. No: v95a.

1.3.2.2. Emlak Vergisi

Mesken ve kiralık gelir getiren her türlü yapıların kıymetinin binde 4'ünden ve kiraya verilen mülklerin yıllık gelirlerinden yüzde 4 oranında alınan vergiye emlak vergisi denir.¹³⁰ Emlak vergisi kadastro (tahrir) kaidesine göre alınan vergiler gurubuna dahildir. 1858 yılında uygulamaya konan bu vergiler, değişik tarihlerdeki hukuki düzenlemelerle gittikçe yerleşmiştir.¹³¹

Emlak vergisi de temettü vergileri gibi sıkça şikâyeteye konu olan bir vergi türüdür. Vatandaşlar genellikle bu verginin oranından şikâyetçi olmaktadır. Bu konudaki şikâyetlerin temelini ise halkın sahip olduğu emlakın, gerçek değerinin çok üstünde bir fiyatla kayda geçirilmesi oluşturmaktadır. Genellikle, *binde on kuruş vergi* tarh edildiğini ifade eden vatandaşlar, bu verginin *binde beşe tahvilini* veya *binde dörde tahvilini* isteyerek bu vergiden indirim yapılmasını talep etmektedirler.¹³²

Belgelerde bazı emlak sahipleri, sahibi oldukları emlaklarının *iradlu nazarıyla* (gelir getiren) kayda geçirildiğini, bazıları da kendi oturdukları evlerinin *icar evi* olarak yazıldığını bu sebeple de kendilerinden vergi talep edildiğine dair şikâyetlerde bulunmuşlardır. Böylesi şikâyetlerde vergi sahipleri, mülklerinin kendilerinin şahsi malı olduğunu ve bir gelir elde etmediklerini ifade etmişler ve ilk olarak *iradlu* veya *icar evi* şeklinde düşülen bu kayıtların silinerek düzeltilmesini, daha sonra da belirlenen verginin silinmesini veya bu vergiden indirim yapılmasını istemişlerdir.¹³³

Bazı emlak sahipleri ise, sahibi oldukları mülklerin *mahv* ve *harab* olduğundan dem vurarak, mülkün devletçe saptanan fiyatı kadar veya belirlenen vergisi kadar para etmeyeceğini savunmuşlardır. Hatta bu mülklerinin *keşf* ve *mu'ayene* edilerek belirlenen fiyatlarında ve vergilerinde indirimle gidilmesi yönünde talepte de bulunmuşlardır.¹³⁴ Yine bazı emlak sahipleri de mülkleri için belirlenen fiyatların fazla olduğunu söyleyerek bu fiyatların düşürülmesini ve vergilerinin de azaltılmasını istemişlerdir.¹³⁵

¹³⁰ Çadırcı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 343.

¹³¹ Cin, Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, I, s. 376.

¹³² 8. D.B. No: v15a- v15b, 8. D.B. No: v29a- v29b, 8. D.B. No: v74a- v74b, 8. D.B. No: v101a- v101b, 8. D.B. No: v108a- v108b, 8. D.B. No: v120a- v120b, 8. D.B. No: v122a- v122b, 8. D.B. No: v134a- v134b, 8. D.B. No: v149a- v149b, 8. D.B. No: v151a- v151b.

¹³³ 8. D.B. No: v29a- v29b, 8. D.B. No: v33a- v33b, 8. D.B. No: v35a- 35b, 8. D.B. No: v41a- 41b, 8. D.B. No: v74a- v74b.

¹³⁴ 8. D.B. No: v34a- v34b, 8. D.B. No: v43a- v43b, 8. D.B. No: v45a- v45b, 8. D.B. No: v46a- v46b, 8. D.B. No: v48a- v48b, 8. D.B. No: v52a- v52b, 8. D.B. No: v65a- v65b.

¹³⁵ 8. D.B. No: v24- v25, 8. D.B. No: v26a- v26b, 8. D.B. No: v27a- v27b, 8. D.B. No: v30a- v30b, 8. D.B. No: v32a- v32b, 8. D.B. No: v37a- v37b, 8. D.B. No: v38a- v38b, 8. D.B. No: v40a- v40b, 8. D.B.

Temettü vergisinde olduğu gibi emlak vergisinde de vatandaşlardan gelen şikâyetler dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Bu şikâyetlerle ilgilenen bir merci olarak burada da “emlak komisyonu” bulunmaktadır.¹³⁶ Piyasayı bilen ve mülklere değer biçen “muhamminler” vasıtasıyla yeniden yapılan incelemeler neticesine göre ya vergilerde indirimle gidilmekte veya belirlenen verginin aynen kalmasına karar verilmektedir.

1.3.2.3. Bedel-i Askeri Vergisi

Islahat Fermanı’nın ilanından sonra, gayrimüslim tebaanın askerlikten muaf tutulmaları karşılığında devlete ödedikleri vergiye bedel-i askeri vergisi denir. Bu vergi, Tanzimat’tan önce gayrimüslimlerden alınan cizye vergisi yerine konulmuş bir vergi türüdür.¹³⁷

Tanzimat’ın ilanı ile birlikte, bütün Osmanlı vatandaşlarının “eşitliği” ilkesi kabul edilince gayrimüslimlerin askere alınmaları için gerekli adımların atılmasına karar verildi.¹³⁸ Fakat gerek gayrimüslim halkın askerliğe yanaşmaması ve gerekse bunların asker olarak istihdamında ortaya çıkan sorunlar nedeniyle, gayrimüslimlerin askere alınması meselesi bir türlü halledilemedi.¹³⁹ 1854- 1855 yıllarında devlet, gayrimüslim tebaadan son defa cizye vergisini topladı. 1855 yılı Eylül ayından itibaren de cizye yerine konulan “iane-i askeri” vergisi başlamış oldu. 1856 yılı Haziran ayının sonlarında çıkarılan bir irade ile de “iane-i askeri/ bedel-i askeri” vergisi resmen yürürlüğe kondu.¹⁴⁰ Bu verginin herkesin durumuna göre belirlenerek, vergisine eklenmek suretiyle toplanması kararlaştırıldı.¹⁴¹ 1861 yılında yayımlanan bir yönetmelikle de bedel-i askeri vergisinin her yılın Mart ayında toplanması kararlaştırıldı. Zamanla ortaya çıkan sorunlar sebebiyle bu vergide bazı değişikliklere de gidildi.¹⁴²

No: v44a- v44b, 8. D.B. No: v46a- v46b, 8. D.B. No: v48a- v48b, 8. D.B. No: v49a- v49b, 8. D.B. No: v50a- v50b, 8. D.B. No: v52a- v52b, 8. D.B. No: v57a- v57b, 8. D.B. No: v65a- v65b, 8. D.B. No: v67a- v67b, 8. D.B. No: v70a- v70b, 8. D.B. No: v149a- v149b.

¹³⁶ 8. D.B. No: v45a- v45b.

¹³⁷ Cin, Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, I, s. 377.

¹³⁸ Gülnihal Bozkurt, *Alman-İngiliz Belgelerinin ve Siyasî Gelişmelerin Işığında Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukukî Durumu (1839- 1914)*, TTK. Basımevi, Ankara 1989, s.120.

¹³⁹ Abdullah Saydam, “Tanzimat Devri Reformları”, *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, XII, 795.

¹⁴⁰ Ufuk Gülsoy, *Cizyeden Vatandaşlığa, Osmanlı’nın Gayri Müslim Askerleri*, Timaş Yay., İstanbul 2010, s. 83-84; Ayrıca bkz.: Feridun Emecen, “Bedel”, *TDVİA.*, İstanbul 1992, X, 301.

¹⁴¹ Cin, Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, I, s. 377.

¹⁴² Çadircı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 347.

Belgelerde yer alan kayıtlara göre bedel-i askeri vergisi de şikâyetlere konu olmuştur. Fakat temettü ve emlak vergilerinden farklı olarak bedel-i askeri ile ilgili şikâyetlerin temel sebebi, bu verginin iki defa yazılmasıdır. İki defa yazılan bedel-i askeriler bir yerden başka bir yere göç eden vatandaşlarda görülmektedir. Hem göç edilen bölgede hem de Kayseri’de olmak üzere ikinci defa yazılan bu verginin, kayıtlardaki karışıklıktan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Ekseriya bu karışıklık, göç edenlerin Kayseri’deki kayıtlarının silinmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda olan vatandaşlar Kayseri mutasarrıflığına müracaat ederek, mükerrer defa yazılan bu verginin silinmesini talep etmektedirler.¹⁴³ Benzer bir durum olarak göç eden bazı vatandaşlar da, bedel-i askeri kayıtlarının yeni ikâmet yerlerine aktarıldığını ve gittikleri yerlerde bu vergiyi ödemeye başladıklarını söyleyerek, Kayseri’deki kayıtlarının silinmesini istemişlerdir.¹⁴⁴ Bazen de gidilen bölgedeki resmi makamların gönderdiği yazılarla kayıt silme talebinde bulunulmuştur.¹⁴⁵

Bedel-i askeri vergisinin fazlalığından bahisle şikâyete konu olduğu nadir durumlar bulunmaktadır. Bunun haricindekiler yukarıda ifade edildiği üzere genellikle mükerrer defa talep edilen bedel-i askeriye ait şikâyetlerdir. 8. Dosyada yer alan bir kayıtta bedel-i askeri vergisinin fazlalığıyla ilgili şikâyete rastlanmıştır. Bu belgeye göre Kalaycı oğlu Karabet, kardeşleri adına gelen bedel-i askeri vergilerinin çok fazla olduğunu ifade etmekte ve bu vergiden indirim talep etmektedir.¹⁴⁶

Bedel-i askeri vergileriyle ilgili diğer bir konu da devletin bu vergiye muhatap olacak kimseleri takip ederek, zamanı geldiğinde bu vergi ile mükellef tutmasıdır. 7. Dosyada Kayseri vergi idaresine başlığıyla gönderilen telgrafta, isimleri sayılan bazı Ermeni vatandaşların belirtilen tarihten itibaren bedel-i askeri vergisiyle mükellef oldukları konu edilmektedir.¹⁴⁷

¹⁴³ 8. D.B. No: v9a- v9b, 8. D.B. No: v10-v11, 8. D.B. No: v16a-v16b, 8. D.B. No: v17a- v17b, 8. D.B. No: v96a- v96b.

¹⁴⁴ 7. D.B. No: v71a- v71b, 8.D.B. No: v14a- v14b, 8.D.B. No: v18a- v18b, 8.D.B. No: v20.

¹⁴⁵ 7. D.B. No: 70a- v70b, 7. D.B. No: v71a- v71b.

¹⁴⁶ 8. D.B. No: v2a- v2b.

¹⁴⁷ 7. D.B. No: v77a- v77b.

1.3.2.4. Hayvanat-ı Ehliye Rüşumu

Hayvanat-ı ehliye rüşumu, devletin acil ihtiyaçlarını karşılamak maksadıyla evcil hayvanlardan alınmak üzere çıkarılmış bir vergidir.¹⁴⁸ Sultan II. Abdülhamit Han zamanında 1902 senesinde ihdas edilen bu vergi 1903 senesinde at, deve, öküz, inek, ester (katır) ve canavardan (domuz) 10 kuruş, merkepten de 3 kuruş alınmak suretiyle yürürlüğe konmuştur. Hayvanat-ı ehliye için ayrıca düzenlenen talimat da 1905 senesinden sonra yürürlüğe girmiştir. Fakat hayvanat-ı ehliye rüşumu uzun ömürlü olmamıştır. Devletin bazı bölgelerinde, özellikle Erzurum'da ortaya çıkan ihtilal hareketleri sebebiyle 1907 senesinde kaldırılmıştır.¹⁴⁹

Bu çalışmada kullanılan hayvanat-ı ehliye rüşumuna ait belgeler Sarı Danişmend köyüne ait kayıtlardır. Bu kayıtlarda vergilendirilen hayvanların isimleri deve, at, kısarak, ester (katır), erkek manda, dişi manda, erkek sığır, dişi sığır ve merkep olarak geçmektedir. Söz konusu bu kayıtlarda, merkep için 3 kuruş vergi alınırken, diğer hayvanlardan 10 kuruş vergi alındığı görülmektedir.

Hayvanat-ı ehliye rüşumu ile ilgili incelenen kayıtların sayısı kırk üç adet olup, vergi nüfusuna dahil olan kırk üç kişinin isimleri ve sahibi oldukları hayvanlar ile bunlara ait ödedikleri vergiler yazmaktadır. Bu vergilerin toplandığı tarihler ise 23 Eylül 1903 ve 24 Eylül 1903 olarak gösterilmektedir. Yani, bu kayıtlar verginin ilk kez uygulamaya konulduğu tarihe aittir. Yukarıda belirtilen vergi miktarlarına göre toplamda seksen dört hayvandan 654 kuruş vergi alınmıştır.¹⁵⁰ Bu köyden İbrahim isimli bir şahıs; bir at, dört erkek sığır ve bir dişi sığır için 60 kuruş vergi ödeyerek, en fazla hayvanat-ı ehliye vergisi ödeyen kişi olmuştur.¹⁵¹ En az vergi verenler ise bir merkep için 3 kuruş vergi ödeyenlerdir.¹⁵²

1.3.2.5. Ağnam Vergisi

Osmanlı Devleti'nde küçükbaş hayvanlardan alınan bir vergi olan ağnam vergisi, Osmanlı resmi kayıtlarında adet-i ağnam veya resm-i ganem şeklinde

¹⁴⁸ Coşkun Can Aktan, Dilek Dileyici, Özgür Saraç, "Osmanlı Tarihinde Vergi İsyanları-II", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Isparta 2003, 8/ 1, 6.

¹⁴⁹ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, I, MEB. Yay., İstanbul 1993, s. 783.

¹⁵⁰ Bu konu hakkında bkz.: 1. D.B. No: v3- v46 arası belgeler.

¹⁵¹ 1. D.B. No: v23.

¹⁵² 1. D.B. No: v4, 1. D.B. No: v9, 1. D.B. No: v11, 1. D.B. No: v13, 1. D.B. No: v15, 1. D.B. No: v26, 1. D.B. No: v27, 1. D.B. No: v32, 1. D.B. No: v39, 1. D.B. No: v46.

geçmektedir. Şer'i vergilerden olan ağnam vergisi için bazı bölgeler de adet-i zekat da denilmektedir. Bu vergi genellikle koyun yavruduktan sonra nisan veya mayıs aylarında alınır, kuzusu olan koyun, kuzusu ile birlikte sayılırdı. Fatih kanunnamesinde ağnam vergisi üç koyun için bir akçe olarak tespit edilirken daha sonraları iki koyun için bir akçe olarak değiştirilmiştir. Ancak bu miktar bölgelere göre farklılık gösterebilmiştir.¹⁵³

Tanzimat'tan sonra da alınmaya devam eden bu vergi 1840, 1856-1857, 1898 ve 1905 tarihlerinde yeniden düzenlenmiştir.¹⁵⁴ 1857 yılında yapılan düzenlemeyle birlikte ağnam vergisi bölgelere göre koyunun değeri, koyunun sütünden, yavrusundan ve yapağısından sağlanabilecek gelir göz önüne alınarak idare meclislerince tespit edilmiş, yıllık belirlenen bedelinin yüzde onunun vergi olarak alınması kararlaştırılmıştır. Buna göre Anadolu vilayetlerinin bir kısmında yıllık hasılat 30 kuruş, bir kısmında 20 kuruş ve bir kısmında da 15 kuruş olarak kabul edilmiş ve koyun veya keçi başına üç kuruşla bir buçuk kuruş arasında vergi alınması kararlaştırılmıştır. 1871 yılında bu vergiye bazı vilayetlerde 40 bazılarında ise 20 para zam yapılmıştır.¹⁵⁵

Ağnam vergisi ile ilgili olarak incelenen belgeler arasında bir kayda rastlanmıştır. Bu kayda göre Eski Ömerler köyünden İbrahim adlı bir kimsenin, 217 adet koyun ve keçisi olup, bu hayvanları için toplamda 769 kuruş 20 para ağnam vergisi ödemiştir. Belgede koyun ve keçilerin toplam sayısı verilmiş olup kaç tane koyun ya da keçinin bulunduğu ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle İbrahim adlı bu kişinin koyunlarının ve keçilerinin sayısı ile bunlar için ayrı ayrı ne kadar vergi ödediği kesin olarak bilinmemektedir.¹⁵⁶

1.3.2.6. Tarik Vergisi

Yol, köprü yapımı için kişilerden alınan vergilere “tarik bedeli” denir. 1869 yılından itibaren halk için yılda 4 gün çalışma zorunluluğu ile yol yapımı mecburi bir görev haline getirilmiştir. Bu hizmeti bedel ödemek suretiyle yerine getirme imkanı bulunduğu için alınan paraya da “yol bedel-i nakdisi” denilmiştir.¹⁵⁷

¹⁵³ Feridun Emecen, “Ağnam Resmi”, *TDVİA.*, İstanbul 1998, I, 478.

¹⁵⁴ Emecen, “Ağnam”, s. 478- 479.

¹⁵⁵ Çadırcı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 346- 347.

¹⁵⁶ 1. D.B. No: v2.

¹⁵⁷ Çadırcı, *Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, s. 347.

Bu vergiye ait belgelerde bir kayda rastlanmıştır. Bu kayıttaki *şose* vergisi, “*şose tarîk*” olarak ifade edilmektedir. Buradaki *şose* kelimesi balık sırtı biçiminde olarak kırma taşlarla kumdan yapılmış iki tarafı hendekli cadde anlamına gelmektedir.¹⁵⁸ Bu vergiye muhatap olan kişi ise ‘Avak oğlu Kerovpe adlı gayrimüslim bir vatandaşdır. Kendisi tarîk vergisi ile birlikte isimlerini saydığı diğer vergilerin silinmesini talep etmektedir.¹⁵⁹

1.3.3. Fiyatlar

Belgelerde alım- satımı yapılan gayrimenkul malların cinsleri ve satış bedelleri ile ilgili bilgiler de bulunmaktadır. Özellikle 6. Dosyada yer alan belgelerde bu türden satışlar konu edilmektedir. Mevcut kayıtlara göre alım-satıma en çok konu olan mülkler ev, dükkân, tarla, bağ ve içinde bir evi bulunan bağlar olarak görülmektedir. İsimleri sayılan bu gayrimenkuller arasında da en çok alım-satımı yapılan mülk, evler olmuştur.

Ev satışlarıyla ilgili incelenen kayıtlarda bu evlerin özellikleri hakkında açıklayıcı tanımlamalar yapılmamıştır. Dolayısıyla bu hanelerin hangi malzemeden yapıldığı kargir mi ahşap mı yoksa taştan mı imal edildiği veya kaç katlı olduğu, kaç odası bulunduğu ile ilgili her hangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Sadece hanelerin bulunduğu konum tarif edilmiş, bazılarında evin tahmini alanından bahsedilmiş ve genellikle *bir bab hane* denilmekle yetinilmiştir.

Belgelere konu olan bu evlerin alınıp satılmasında bir evin tamamının alınıp satılması, bir evin yarısının satılması veya bir eve ait belirli oranlarda hisselerin satılması şeklinde farklı alım-satım türleri görülmektedir. Söz konusu bu alım-satımlara göre, incelenen belgeler arasında tamamının alınıp satıldığı otuz üç ev bulunmaktadır. Bu belgelerde yer alan bilgilere göre otuz üç ev için toplamda 263100 kuruş ödenmiştir. Diğer bir alım-satım türü olan evlerin yarısının satılmasıyla ilgili altı belge bulunmaktadır. Bu belgelere göre yarısı alınıp-satılan evler için toplamda 9660 kuruş ödenmiştir. Belirli oranlarda hisselerin alınıp satıldığı ev satışlarında da belgelere yansıyan on iki kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtlara göre bu türden alınıp-satılan evler için de toplamda 52110 kuruş ödenmiştir.

Alım satımı yapılan diğer bir gayrimenkul olarak dükkân satışlarında hisseli satışlar ve bir dükkânın tamamının satılması şeklinde iki tür bulunmaktadır. Hisseli

¹⁵⁸ Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, (13. Baskı), Çağrı Yay., İstanbul 2004, s.788.

¹⁵⁹ 8. D.B. No: v14a- v14b.

olarak satılan dükkânların sayısı on adet olup bunlar için ödenen toplam bedel 94450 kuruştur. On dokuz adet dükkân da bir bütün olarak alınıp satılmıştır. Bu dükkânlar içinse toplamda 126000 kuruş ödenmiştir.

Tarla fiyatlarına gelince, bunların alınıp satılması işi hane ve dükkânlara nazaran daha az olmuştur ve satış bedelleri de onlar kadar yüksek değildir. Tarla satışlarında da yine bir tarlanın tamamının satılması, bir tarlanın yarısının satılması veya belirli oranlarda hisselerinin satılması gibi üç farklı durum görülmektedir. Fakat tarlaların alınıp satılması daha çok bir bütün halinde olmaktadır. Bu şekilde alınıp satılan on üç tarla bulunmaktadır. Bu tarlalar için toplamda 21600 kuruş ödenmiştir. Hisseli olarak satılan veya yarısının alınıp satıldığı tarlalarla ilgili olarak dörtkayıt bulunmaktadır ve bu kayıtlara göre bu tarlalar için toplamda 4450 kuruş ödenmiştir.

Alım satımlara konu diğer bir gayrimenkul türü de bağlardır. Bağ ve bağcılık kültürü Kayseri’de yaygın bir kültür olduğu için, bu türden mülkler de alım-satım konu olmaktadır. Bağlar, sıcak yaz mevsimlerini geçirmek ve sürekli çalışanlar için bir dinlenme vasıtası olmak bakımından önem taşımaktadırlar. Aynı zamanda bağlar, geçim kaynağı olma açısından, kendilerinden ekonomik anlamda da istifade edilen yerlerdir. Her türlü meyve ve sebzenin yetiştirildiği, kışlık yiyecek ve odun gibi ihtiyaçların giderildiği yerler olan bağlar, önemli ekonomik değere sahiptirler.¹⁶⁰ Bu ekonomik değer içerisinde bağlardaki üzümleri toplamanın, evde tüketmek veya satmak üzere kaynatmanın, kurutmak üzere ayırmanın ayrı bir yeri vardır.¹⁶¹

İncelenen belgelerde iki farklı bağ türünün alım satım konu olduğu görülmektedir. Birinci tür alım satımlarda sadece bağlar alınıp satılırken, ikinci tür alım satımlarda bağlar, içinde bulunan evleri ile birlikte satılmıştır. Her iki tür bağın alınıp satılmasında bağın veya bağ ile birlikte evinin tamamının satılması veya belirli oranlarda hisselerinin satılması gibi iki ayrı alım satım şekli de belgelere yansımıştır.

Belgelerde içinde evi bulunmayan ve tamamının alınıp satıldığı bağ sayısı beş adet olup bu bağlar için ödenen toplam bedel 7830 kuruş olarak gerçekleşmiştir. Yine içinde hanesi bulunmayan ve belirli oranlarda hisselerinin alınıp satıldığı bağ sayısı da yediadet olup, bunlar için de ödenen bedel ise 9000 kuruş olarak görülmektedir.

¹⁶⁰ Nevzat Türkten, “Kayseri Bağcılığının Dünü-Bugünü ve Şehircilik Açısından Durumu”, *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (16- 17 Nisan 1998)*, (Haz.: Ali Aktan, Ayhan Öztürk), Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 1998, 452- 454.

¹⁶¹ Reşat İzbirak, “Kayseri Şehrinin İşleme ve Gelişmesinde Bağcılığın Etkileri”, *Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Ankara 1947, 5/ 4, 401.

İçinde evi bulunan bağlara gelince, hanesi ile birlikte satılan bu bağlarda önemli olan arazi olduğu için tapu kayıtlarında evli bağ olarak geçmiştir.¹⁶² İncelenen belgelerde tamamının alım satıma konu olduğu evli bağlarla ilgili dört kayıt bulunmaktadır. Bu kayıtlara göre içinde evi bulunan bu bağlar için toplamda 11600 kuruş ödenmiştir. Belirli oranlarda hisselerinin alınıp satıldığı evli bağlarla ilgili de bir kayıt bulunmaktadır. Bu kayda göre bir haneye ve bir bağ ile hanenin yirmi bir hissesine sahip olan Hacı Hampar, hanesinde sahip olduğu yirmi bir hissesini toplamda 123 liraya (12300 kuruş), bağ ile hanesinde bulunan yirmi bir hissesini de toplamda 21 liraya (2100 kuruş) satmıştır.¹⁶³

Bunların haricinde bir belgede evli bağ ile birlikte bir çayırlığın 3'te 2 hissesi 84 Osmanlı lirasına (8400 kuruş) satılırken¹⁶⁴, başka bir belgede ise bir hane ile bir bağ ve hanesinin dört yüz kırk hissede yirmi beş hissesinin 14 Osmanlı lirasına (1400 kuruş) satıldığı görülmektedir.¹⁶⁵

Yukarıda sayılan gayrimenkullerden başka bazı mülklerin satışına dair fiyatlar da bulunmaktadır. Bu mülkler ve satış bedelleri şöyledir: 500 kuruşa bir çayırlık¹⁶⁶, 650 kuruşa başka bir çayırlık¹⁶⁷ ve 8500 kuruşa¹⁶⁸ diğer bir çayırlığın yarısı, 13000 kuruşa bir mağaza¹⁶⁹, 7000 kuruşa bir fırın¹⁷⁰, 16000 kuruşa bir dükkân gediği¹⁷¹, 4500 kuruşa bir oda¹⁷², 400 kuruşa bir odanın iki hissesi¹⁷³, 1700 kuruşa 8'de 4 hisse bezirhane¹⁷⁴, 300 kuruşa bir kahvehane ve bike (?)¹⁷⁵ ve 38 lirâ-yı Osmanîye (3800 kuruş) yarım hisse oda gediği satılmıştır.¹⁷⁶

Fiyatlarla ilgili olan diğer bir durum da hisseli satışlardır. Yukarıda da bazı örnekleri görüldüğü üzere bu türden satışların yapılmasının temel sebebi, esas mülk sahibi olan kişinin vefat etmesidir. Vefat eden kişinin sahip olduğu malları, varisleri

¹⁶² Türkten, "Kayseri Bağcılığı", s. 452.

¹⁶³ 6. D.B. No: v117a- v117b.

¹⁶⁴ 6. D.B. No: v126a- v126b.

¹⁶⁵ 6. D.B. No: v59a- v59b.

¹⁶⁶ 6. D.B. No: 18a- v18b.

¹⁶⁷ 6. D.B. No: v62a- v62b.

¹⁶⁸ 6. D.B. No: v52a- v52b.

¹⁶⁹ 6. D.B. No: v156a- v156b.

¹⁷⁰ 6. D.B. No: v105a- v105b.

¹⁷¹ 6. D.B. No: v108a- v108b.

¹⁷² 6. D.B. No: v152a- v152b. (Vezirhanı'nda İbrahim Paşa Vakfı'na ait mülktür.)

¹⁷³ 6. D.B. No: v138a- v138b. (Vakıf malı bir mülktür.).

¹⁷⁴ 6. D.B. No: v131a- v131b.

¹⁷⁵ 6. D.B. No: v79a- v79b.

¹⁷⁶ 6. D.B. No: v58a- v58b. (Vezirhanı'nda bir oda.).

arasında taksim edilmiş, bunlardan bazıları, kendilerine düşen hisselerini satmışlardır. Hisse satışlarında akrabalar kendi aralarında alış-veriş yaptıkları gibi, kendilerine ait hisseleri üçüncü şahıslara da satabilmişlerdir. Özellikle bu noktada, üçüncü şahıslara satılan ev hisseleri dikkat çekici olmuştur. Zira bir evin belirli oranda hissesinin başka bir kişiye satılması, o kişinin de bu evde hak sahibi olması anlamına gelmektedir.

Alım-satımlarda dikkat çeken diğer bir husus da oda satışlarıdır. Burada satılan odalar hakkında belgelerde detay verilmemiştir. Fakat bu odaların bugünkü anlamda bir işyeri şubesi veya ofis diye nitelendirilen çalışma yerleriya da ticari merkezler olarak faaliyet gösterdikleri daha makul görülmektedir.

1.3.4. Borç, Alacak-Verecek Meseleleri

İncelenen belgeler arasında Kayseri’de yaşayan halkın birbirleriyle olan borç alışverişlerine dair bilgilere de rastlanmıştır. Belgelerden anlaşıldığına göre borçlanma işi genellikle bir gayrimenkulün ipotek ettirilmesi şeklinde olmaktadır. Borç alan kişi, borcuna mukabil bir gayrimenkulünü, belirli bir süre ile ipotek ettirmektedir. Örneğin Uzun Bogos oğlu Misak, Keşişyan Karabet Ağa’dan 35 adet lirâ-yı Osmanî borç almış ve karşılığında iki sene müddetle dükkânını Karabet Ağa’ya rehin bırakmıştır.¹⁷⁷

Borç alan kişi, ödemeyi taahhüt ettiği süre içerisinde borcunu ödeyememiş ise, ipotek ettirdiği gayrimenkulü açık artırma ile satılmaktave böylece borç veren kişiye parası ödenmektedir. Nitekim gayrimüslim halktan Dikran ve annesi Hurmesima, Nezar Ağa’dan beş sene müddetle 2500 kuruş borç almışlar, bunun karşılığında da evlerini ipotek ettirmişlerdir. Fakat süre sonunda Dikran ve Hurmesima borçlarını ödeyemedikleri için haneleri müzayede yoluyla, 1700 kuruşa yine Nezar Ağa’ya satılmıştır.¹⁷⁸ Taceddinzade Hacı Hamdi ve Mustafa Efendilerin, Şeyh Ali Efendizade Hacı Ali Ağa’dan alacakları 1700 kûsur kuruş için de müzayede yoluyla satışların yapılması istenmiştir.¹⁷⁹

Borç alışverişlerinde dikkat çeken diğer bir konu ise faiz kavramıdır. İslam hukukunda faiz alıp vermek yasaklanmış olmasına rağmen, borç alıp verirken faizin kullanıldığı görülmektedir. Faizle yapılan anlaşmalarda, borç müddeti sona erdiğinde, anapara üzerine eklenen bir faiz miktarı ile birlikte toplam borcun ödenmesi konusunda

¹⁷⁷ 6. D.B. No: v122a- v122b.

¹⁷⁸ 7. D.B. No: v118a- 118b.

¹⁷⁹ 6. D.B. No: v70a- v70b.

taraflar anlaşma yapmaktadırlar. Karabıçakoğlu Hacı Mehmet bin Muharrem Ağa, Güllecioğlu Hayrettin Ağa'dan bir sene müddetle 18 adet lirâ-yı Osmanî borç almış ve bir sene sonunda 2 adet lirâ-yı Osmanî faizi ile birlikte toplamda 20 adet lirâ-yı Osmanî ödemeyi kabul etmiştir. Borcuna karşılık da sebze bahçesini ipotek ettirmiştir.¹⁸⁰ Diğer bir borçlanma hadisesi de Lişvelioğlu İstefan ve Mehmet Ağa kerimesi Fatma Hanım arasında gerçekleşmiştir. İstefan, Fatma Hanım'dan her 100 kuruşa aylığı 30 paradan 3 sene müddetle borç almış ve süre bitiminde faizi ile birlikte toplamda 127 adet lirâ-yı Osmanî ödemeyi kabul etmiştir. İstefan, borcuna mukabil hanesini de ipotek ettirmiştir.¹⁸¹

1.3.5. Kefalet Senetleri

Kefalet, bir fıkıh terimi olarak bir hakkı güvenceye bağlanması amacıyla bir kimsenin asıl borçlunun alacaklı karşısındaki sorumluluğuna katılması veya birinin teslimini üstlenmesi anlamına gelmektedir. “Bir şeyi bir şeye eklemek katmak, bitiştirmek” gibi anlamara gelen kefaletin şahsa ve mala kefalet olmak üzere iki türü bulunmaktadır. Şahsa kefalet, bir kimsenin şahsına kefil olmak olup, onun alacaklıya teslim edilmesi veya mahkemede hazır bulundurulması işinden ibarettir. Şahsına kefil olunan kişinin mali borcu veya belirli kayıtlarla işlediği suçlar, mahkemeye çıkmasına sebep olabilirdi.¹⁸²

Kefalet senetleriyle ilgili incelenen belgelerde, şahsa kefalet kavramı ön plana çıkmaktadır. Nitekim kefalet senetlerinin ana teması, farklı sebeplerle bir yerden başka bir yere gidecek olan vatandaşların, gittikleri süre boyunca, devletten talep edilecek her türlü vergi veya başka bir emri yerine getirme konusunda, kendi yerlerine başka birinin vekil tayin edilmesidir.¹⁸³

Senetlerin tanziminde vergilerin ödenmesi ve gidilmesi yasak olan yerlere gidilmemesi hususu en önemli iki noktayı teşkil etmektedir. Kefil olan kişi, kefil olduğu kişinin vergilerini ödeyeceğini beyan etmektedir. Ayrıca kefil olunan kişi “...düvelce gidilmesi memnu‘ olan başka bir devlete gitmeyeceğine...” dair söz vermektedir. Aksi bir durumda kefil olan kişi de “... gidecek olur ise bütün mesuliyeti

¹⁸⁰ 6. D.B. No: v6a- v6b.

¹⁸¹ 6. D.B. No: v147a- v147b.

¹⁸² H. Yunus Apaydın, “Kefalet”, *TDVİA.*, Ankara 2002, XXV, 168- 170.

¹⁸³ Örnek kullanımlar için bkz.: 7. D.B. No: v17, 7. D.B. No: v18, 7. D.B. No: v27, 7. D.B. No: v 42, 7. D.B. No: v104, 7. D.B. No: v105, 8. D.B. No: v111.

tarafıma aid ve raci' olmak üzere..."¹⁸⁴ ifadesiyle bütün sorumluluğu üstlendiğini belirtmektedir.

Bir yerden başka bir yere gitmek isteyen vatandaşların bu yer değiştirme işini genellikle ticaret maksadıyla yaptıkları kefalet senetlerine yansımıştır. Daha çok ticari kaygılarla bu yer değiştirme işinin yapılmasına karşılık bazı kimselerin de ziyaret amacıyla başka yerler gittikleri görülmektedir.¹⁸⁵

1.3.6. Hicaz Demiryolu

Hicaz Demiryolu, Mekke ve Medine'yi başkent İstanbul'a bağlamak üzere yapılan demiryolu projesine verilen isimdir. 1 Mayıs 1900 tarihinde Sultan II. Abdülhamit Han'ın Hicaz Demiryolu ile ilgili yayınladığı iradesi ile yapımına başlanan demiryolu Şam'dan başlayacak ve Mekke'de sona erecekti. Tamamıyla Osmanlı Devleti tarafından yapılıp işletilecek olan bu işletmede yabancı sermayeye yer verilmeyecekti. O dönemde Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu mali durum düşünüldüğünde, böylesine büyük bir projenin tamamlanması çok zor görünüyordu. Fakat bu hattın finansmanını sağlamak üzere ülke içinde ve dışında tüm dünya Müslümanlarından bir yardım kampanyası başlatıldı. Ülke içinde yardım kampanyasını bizzat Abdülhamit Han başlatmış ve 50.000 liralık bir hibede bulunmuştur. Yapımı sırasında karşılaşılan tüm güçlüklerle rağmen, 1908 yılında Medine'ye ulaşılmış ve Hayfa hattıyla birlikte 1465 kilometrelik bölümü işletmeye açılmıştır. Medine- Mekke ve Cidde-Mekke hatları türlü engellemeler ve mali kriz nedeniyle tamamlanamamıştır.¹⁸⁶

İncelenen belgelerin bazılarında Hicaz demiryolu ile ilgili yazılar bulunmaktadır. Örneğin 4. Dosyada yer alan belgelerde maaş alındığına dair tanzim edilen senetler bulunmaktadır. Düzenlenen bu senetlerin üst başlığında "*Hicaz Temür Yolu Menfaatine Mahsustur*" ibaresi bulunmaktadır. Tanzim edilen senetlerin en alt kısmında ise "*Bir gürüşür*" ifadesi yer almaktadır. Tam olarak bilinmemekle beraber, tanzim edilen bu senetler için "*Bir gürüş*" ödenmekte, senet bedeli olan bu bir gürüştan elde edilen

¹⁸⁴ Belgelerin bazılarında ise "...*bütün mücazâtı tarafıma aid ve raci' olmak üzere...*" şeklinde yazılmıştır.

¹⁸⁵ Bkz.: Nüfus Hareketliliği.

¹⁸⁶ Murat Özyüksel, "Hicaz Demiryolu", *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, XIV, 470-476; Ayrıca bkz.: Ufuk Gülsoy, *Kutsal Proje, Ortadoğu'da Osmanlı Demir Yolları*, Timaş Yay., İstanbul 2010.

hasılatın da Hicaz Demiryolu için kullanılmak üzere ayrılmış olabileceği akla gelmektedir.¹⁸⁷

6.Dosyada yer alan belgelerin bazılarında ise “*Hamidiye Hicaz Temür yolu nezâretine mahsus soğuk tamga ile defter-i hakânîye mahsus mühr-i hâvî olmayan ilmûhaberler gayr-i muteber olub her kimin yedinde bulunur ise mes’ul olacaktır. İlmûhaberinin hîn-i tanzîm ve tasdikiinde kırk paraluk tamga pulu yapışdırılarak mezkûr pul eimme ve muhtaran mühürleriyle ibtal idildikten sonra aid olduğu idareye irae itmek üzere eshâbı yedine virilecektir. Be-her ilmûhaberinin fiyatı Mecidiye yiğirmiden altmış paradır. Ziyadeye satanlar mes’ul tutulacaktır.*” ifadelerine yer verilmiştir.¹⁸⁸

1.4. VAKIFLAR

Osmanlı iktisadi ve içtimai yaşamının en önemli kurumlarından birisi de hiç şüphesiz vakıflardır. Kısaca tarif edilecek olursa vakıf, kişilerin kendilerine ait menkul veya gayrimenkul mallarını veyahut nakit paralarını toplumun yararına bağışlamaları olarak tanımlanabilir.¹⁸⁹ Belirli şartlar dahilinde kurulan vakıflar, mütevellî adı verilen bir şahıs tarafından idare olunurdu. Vakıfta mallarını vakfeden kişiye vâkıf, vakfedilen mallara da mevkuf denilirdi.¹⁹⁰ Kurulan vakfın idaresi için vakıf sahipleri (vâkıf) genellikle bir yönetmelik hazırlardı. Vakfın nasıl idare olunacağını gösteren bu yönetmeliklere vakfiye denirdi.¹⁹¹ Vakıf olunan şey; satılamaz, miras bırakılamaz, kimse tarafından müdahale edilemezdi ve devletin himayesi altında bulunurdu.¹⁹²

Toplumsal yardımlaşma ve dayanışmanın en önemli müesseselerinden biri olan vakıflar, sadece bir hayır kurumu olmaktan başka, birçok alanda hizmet veren müesseselerdir. Yardımlaşma ve kişisel hayırseverlik duygusundan başka vakıflar, devlet hizmeti olarak eğitim- öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, sağlık hizmetleri, sosyal güvenlik ve belediyelere ait birçok hizmetin yürütülmesini de üstlenmişlerdir.¹⁹³ Ayrıca öğrenci yurtlarının kurulması, fethedilen bölgelerde Türk kültürünün yerleştirilmesi, ordunun donatılması, donanmaya yardım, Orta Asya

¹⁸⁷Bkz.: Üçüncü Bölüm, 4. D.B. No: v3, 4. D.B. No: v16, 4. D.B. No: v28.

¹⁸⁸Bkz.: Üçüncü Bölüm, 6. D.B. No: v12a.

¹⁸⁹ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, (5. Baskı), Fakülte Kitabevi, Isparta 2005, s. 236.

¹⁹⁰ Ayhan Öztürk, *Şer’iyye Sicillerine Göre Kayseri Sancağı (1738- 1749)*, Erciyes Üniversitesi Basımevi, Kayseri 2000, s. 134.

¹⁹¹ Ziya Kazıcı, *Osmanlı Vakıf Medeniyeti*, (1. Baskı), Bilge Yay., İstanbul 2003, s. 49.

¹⁹² Sertoğlu, *Tarih Lûgatı*, s. 105.

¹⁹³ Halil Cin, Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, II, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1996, s. 50.

Türkleriyle münasebet kurulması gibi farklı alanlarda da vakıfların önemli bir yeri bulunmaktadır.¹⁹⁴

Osmanlılar zamanında gelişiminin zirvesine ulaşan vakıf müessesesi¹⁹⁵, Kayseri şehrinde de yaygın olarak kurulmuş ve işletilmiştir. Belgelere yansıyan Kayseri vakıfları ve bunlara ait bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. 4. Envanterde Yer Alan Vakıflar

Yenice İsmail Efendi Vakfı ¹⁹⁶	Hacı Ahmet Ağa ve Tac-ı Kızıl ve Hürrem Çavuş Vakfı ¹⁹⁷
Karakiçi Mescid-i Şerif Vakfı ¹⁹⁸	Hacı Abdullah Mescid-i Şerif Vakfı ¹⁹⁹
Yalman (?) Mahallesi Vakfı ²⁰⁰	Battal Gazi Vakfı ²⁰¹
Gez Ahmed Paşa Vakfı ²⁰²	Nasrullahzade Hacı Mehmed Ağa Vakfı ²⁰³
İbrahim Paşa Vakfı ²⁰⁴	Güllük Cami-i Şerif Vakfı ²⁰⁵
Mahmud Kadı ve Nasrullah Vakfı ²⁰⁶	Şeyh Taceddin Vakfı ²⁰⁷
Hacı Bekir Ağa Vakfı ²⁰⁸	Gavremzade Vakfı ²⁰⁹
Avarız Vakfı ²¹⁰	Hacı Ahmed Ağa ve Kal'a Çeşmesi Vakfı ²¹¹
Güllük Şemseddin Vakfı ²¹²	

¹⁹⁴ Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, (5. Baskı), TTK. Basımevi, Ankara 2003, s. 155.

¹⁹⁵ Bahaeddin Yediyıldız, "Vakıf", *İA.*, MEB. Yay., İstanbul 1986, XIII, 156.

¹⁹⁶ 6. D.B. No: v6a- v6b.

¹⁹⁷ 6. D.B. No: v7a- v7b.

¹⁹⁸ 6. D.B. No: v28a- v28b .

¹⁹⁹ 6. D.B. No: v37a- v37b.

²⁰⁰ 6. D.B. No: v38a- v38b.

²⁰¹ 6. D.B. No: v54a- v54b.

²⁰² 6. D.B. No: v55a- v55b, v56a- v56b.

²⁰³ 6. D.B. No: v57a- v57b.

²⁰⁴ 6. D.B. No: v60a- v60b, 6. D.B. No: v93a- v93b (evkaf-ı mazbut), 6. D.B. No: v152a- v152b.

²⁰⁵ 6. D.B. No: v74a- v74b. (Belgenin orijinalinde, Mahmut Kadı ve Nasrullah vakfına ait dükkânın yeri tarif edilirken ismi zikredilmiştir.).

²⁰⁶ 6. D.B. No: v74a- v74b.

²⁰⁷ 6. D.B. No: v77a- v77b.

²⁰⁸ 6. D.B. No: v87a- v87b.

²⁰⁹ 6. D.B. No: v108a- v108b.

²¹⁰ 6. D.B. No: v151a- v151b.

²¹¹ 6. D.B. NO: v156a- v156b.

²¹² 6. D.B. No: v161a- v161b- v161c.

Belgelerde vakıflara ait olan mallar ile bu malların hangi fiyatlara kiralandığı veya hangi fiyatla satışların yapıldığıyla ilgili bilgiler bulunmaktadır. Bu kayıtlar bir yandan o dönemdeki fiyatlar hakkında bize bilgiler sunarken, diğer yandan da vakıfların hangi usullerle işletildiğini ve nasıl idare edildiklerini göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Vakıflarla ilgili incelenen belgelerin hemen hepsinde vakıf mallarının miras olarak intikal ettirildiği veya bir başka şahsa satıldıkları görülmektedir. Yapılan bu muamelelerden anlaşıldığına göre belgelerde yer alan Kayseri vakıflarının çoğu *icareteynli*²¹³ vakıflar gurubuna dâhildir. Zira bu tür vakıf işletmelerinde, mülk sahibi olan şahıs emlak üzerinde mutlak mülkiyet hakkına sahip olmamakla beraber, bu mülkünü istediği gibi kullanabilir, emlak üzerindeki hakkını çocuklarına devredebilirdi. 1867 yılından itibaren de diğer varislerine miras olarak bırakabilmişler, mütevellinin izniyle bu emlaklarını bir başkasına satabilmişlerdir.²¹⁴

İcareteynli vakıflarda, mutasarrıf olan kişi icare-i muaccele adıyla vakfın gerçek değerine yakın ya da eşit olan peşin bir kira bedeli ve icare-i müeccele adıyla her yıl veya her ay sonu kira bedeli ödemekle mükelleftir.²¹⁵

Vakıf işletmelerinin diğer bir çeşidi de mukataalı vakıflardır. Bu tür vakıf işletmeleri uzun süreli kiraya verme şekillerindendir. Bu tür vakıflarda arazi vakfa ait olmak üzere, üzerindeki bina ve ağaç gibi sonradan yapılan şeyler mülk olan ve bu mülklerin sahiplerinden alınan kira bedeline mukataa ve mukataaya bağlanan vakıflara da mukataalı vakıflar denirdi.²¹⁶ Bu tür vakıflardaki mallarda mülkiyet hakkı vardır ve icareteynli vakıflarda olduğu gibi, mirasçılara da bırakılabilir.²¹⁷ Bu şekilde kiraya verilen mülklerden olarak Kayseri’de Gavremzade Vakfı’na ait bir dükkân gediği 16000 kuruşa satılmıştır.²¹⁸

Belgelerde vakıf işletme yöntemi olarak “müstegıllât” vakıflara da rastlanmaktadır. Bu tür vakıflar, ağaç dikme ve benzeri tasarruflarla kendisinden istifade

²¹³ İcareteyn kelime anlamı olarak çift kira demektir. İcare-i muaccele ve icare-i müeccele adıyla ödenen kira bedellerini ifade eder. Bkz.: Yediyıldız, “Vakıf”, s. 158; Ahmet Akgündüz, “Osmanlı Hukukunda Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri”, *Türkler, Yeni Türkiye Yay.*, Ankara 2002, X, 455.

²¹⁴ Yediyıldız, “Vakıf”, s. 159.

²¹⁵ Yediyıldız, “Vakıf”, s. 158; Cin, Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, II, s. 66.

²¹⁶ Akgündüz, “Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri”, s. 455; Kazıcı, “*Vakıf Medeniyeti*”s. 146.

²¹⁷ Akgündüz, “Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri”, s. 456.

²¹⁸ 6. D.B. No: v108a- 108b.

edilen vakıflardır.²¹⁹ Güllük Şemseddin Vakfı'nın bu tür vakıflardan olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim belgede *Güllük Şemseddin Vakfı müstegillâtından on dönüm tarlanın* 2500 kuruşa satışı konu edilmiştir.²²⁰

Vakıfların idareleriyle ilgili olarak, Gavremzade Vakfı ve Hacı Ahmet Ağa ve Kal'a Çeşmesi Vakfı için "*evkâf-ı mülhâka*" tabirleri kullanılmaktadır. Bu ifadeden anlaşıldığı üzere ismi geçen vakıflar, mülhâk vakıflar gurubuna dâhildir. Mülhâk vakıflar mütevellileri tarafından idare olunurken, Evkâf idaresinin denetimine tabi tutulan vakıflardır.²²¹

İbrahim Paşa Vakfı da "*evkâf-ı mazbut*" olarak zikredilmiştir. Selâtin vakıfları, mütevellisi kalmayan vakıflar ve idaresi mazbut vakıflar olmak üzere üç şekli bulunan mazbut vakıflar, Evkaf Nezareti tarafından idare olunan vakıflardır.²²²

Mahmud Kadı ve Nasrullah Vakfı için de "*evkâf-ı hümayûna mülhâk*" tabiri kullanılmıştır. Evkâf-ı Hümayûn saltanat ailesine mensup olanlar tarafından kurulan vakıfları ifade etmektedir.²²³ Buna göre Mahmut Kadı ve Nasrullah Vakfı'nın da bu vakıflar arasına dâhil olduğu söylenebilir.

Vakıf işletmelerinde yukarıda belirtilenlerin haricinde bir de avarız vakıfları bulunmaktadır. Avarız vakıfları, devletin bu vergiyi ödemekle mükellef tuttuğu bir köy veya mahallede yaşayan vatandaşlarından avarız vergisini ödemekte güçlük çekenlerin ihtiyaçlarına sarfedilmek üzere kurulmuş olan vakıflardır. Bu vakıflar ilk zamanlarda doğrudan doğruya avarız vergisi ve örfî tekalifin karşılanmasına tahsis edilirken zaman içerisinde köy veya mahalle heyetlerinin kararıyla uygun yerlere de sarfedilmekteydi. Yangın, deprem, su baskını, salgın hastalık gibi afetlerle dul ve yetimlerin ihtiyaçlarına, kimsesiz kızların evlendirilmesine, iş hayatına atılacak olanları sermaye ihtiyacını gidermek, su yolu, kaldırım sıbyan mektebi gibi kamu hizmetleri içinde kullanılmaktaydı. Zaman içinde böylesi değişik bir mahiyet kazanan avarız vakfı daha sonradan "avarız akçesi" veya "avarız sandığı" olarak da adlandırılmıştır. XIX. ve XX. yüzyıllarda bu vakıfların bünyesinde biriken paralar ile bunların idaresinin kamu

²¹⁹ Akgündüz, "Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri", s. 454.

²²⁰ 6. D.B. No: v161a- v161b- v161c.

²²¹ Kazıcı, *Vakıf Medeniyeti*, s. 142.

²²² Akgündüz, "Vakıflar Hükümleri ve Çeşitleri", s. 456.

²²³ Sertoğlu, *Tarih Lûgati*, s. 105.

hizmeti gören kurumlara tahsis edildiği görülmektedir.²²⁴ İncelenen belgeler arasında Kayseri'nin Süleyman mahallesinde bir Avarız Vakfı bulunduğu da belgelere yansımıştır. Söz konusu bu vakfa ait bir dükkana sahip olan İmamzade Yunus Efendi vefat etmiş ve bu dükkân kızı Fatma Hanım'a intikal etmiştir.²²⁵

²²⁴ Ömer Lütfi Barkan, "Avarız", *İA.*, MEB. Yay., Eskişehir 2001, II, 18; Mehmet İpşirli, "Avarız Vakfı", *TDVİA.*, İstanbul 1991, IV, 109.

²²⁵ 6. D.B. No: v151a- v151b.

İKİNCİ BÖLÜM

BELGE ÖZETLERİ

2.1. DOSYA

Belge No: v1

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v2

Kayseri sancağında () kazasında Eski Ömerler köyünden İbrahim'in koyun ve keçilerinin toplamı 217 olup,769 kuruş 20 para vergi ödemiştir.

4 Mart sene (1)304

Belge No: v3:

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Solak Hakkı oğlu Süleyman, bir dişi sığır için 10 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v4:

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Halil, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v5

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Ömer bir kısrak, bir dişi manda ve bir merkeb için 23 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v6

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Solak Ahmet, beş tane dişi sığır ve bir tane merkeb için 63 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v7

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Seyyid oğlu (...) bir at, bir dişi sığır ve bir merkeb için 23 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)321

Belge No: v8

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Mehmet, bir dişi sığır ve bir merkeb için 13 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v9

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Talaslı oğlu Hüseyin, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v10

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Afşar oğlu Bekir, bir at için 10 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v11

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Hüseyin, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v12

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Hasan Hüseyin oğlu Şükri, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v13

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Hacı Ömer, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v14

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Çolak oğlu Ömer Efendi, iki adet dişi sığır için 20 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v15

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Kanber oğlu Hasan, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v16

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Osman oğlu Ömer, bir dişi sığır için 10 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v17

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Bekir, bir dişi manda ve bir merkeb için 13 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v18

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Hızır oğlu Yusuf, bir dişi sığır ve bir merkeb için 13 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v19

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Ali Can oğlu İsmail bir dişi sığır ve bir merkeb için 13 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v20

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Veli Seyyid oğlu Yakub, iki adet dişi sığır için 20 kuruş ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v21

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Hacı Hasan, bir dişi sığır ve bir merkeb için 13 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v22

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Bekir kızı Hatice, bir dişi sığır için 10 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v23

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden İbrahim, bir at, dört erkek sığır ve bir dişi sığır için 60 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v24

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Ahmet, bir at, bir dişi sığır ve bir merkeb için 23 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v25

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Ali, bir dişi sığır için 10 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v26

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Süleyman, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v27

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Mustafa oğlu Hasan, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v28

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Ali, bir dişi sığır ve bir merkeb için 13 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v29a- v29b

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v30

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Halil oğlu Halil Efendi, bir at ve bir dişi sığır için 20 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v31

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Hasan, bir at için 10 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v32

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Karalar Osman, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v33

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Berber oğlu İsmail Efendi, bir dişi sığır ve bir merkeb için 13 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v34

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Ömer, bir at ve bir dişi sığır için 20 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v35

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Yakub Efendi, iki adet dişi sığır ve bir merkeb için 23 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v36

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Bekir Efendi, bir at, iki dişi sığır ve iki merkeb için 36 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v37

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Solak Hakkı oğlu Hasan, bir at, bir dişi sığır ve bir merkeb için 23 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v38

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Cemal, iki adet dişi sığır için 20 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v39

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Hüseyin Efendi oğlu Mehmet, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v40

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Sarı Osman oğlu Salih, bir at ve bir dişi sığır için 20 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v41

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Köse oğlu Hasan, bir dişi sığır için 10 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v42

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Hüseyin, bir at, bir dişi manda ve bir merkeb için 23 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v43

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Şeyh Ömer oğlu Kazım, bir dişi sığır için 10 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v44

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Salih Efendi oğlu Salih, iki dişi sığır ve bir merkeb için 23 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

Belge No: v45

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Abdullah oğlu Şaban, bir dişi sığır için 10 kuruş vergi ödemiştir.

11 Eylül sene (1)319

Belge No: v46

Kayseri sancağında () kazasında Sarı Danişmend köyünden Gerdan oğlu Halil, bir merkeb için 3 kuruş vergi ödemiştir.

10 Eylül sene (1)319

2.2. DOSYA**Belge No: v1a- v1b**

Mülazım-ı Sani Nuri Efendi'nin kerimesi Havva Hanım'a 30 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)320

Belge No: v2a- v2b

Ordu efradından jurnal emini Muharrem Efendi validesi Elmas'a 99 kuruş maaş ödenmiştir.

11 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v3a- v3b

Yüzbaşı Abdülkadir Efendi'nin dul kerimesi Zehra Hanım'a 54 kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v4a- v4b

Müteveffa Kaimmakam Hamid Bey'in kerimesi Şükriye'ye 253 kuruş 20 para maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)322 (?)

Belge No: v5a- 5b

Nefer Mükremin bin Muhsin'e 119 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v6a- v6b

Mülazım-ı Evvel Osman Ağa'ya 711 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v7a- v7b

Nefer Kadir bin Ali'ye 23 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v8a- v8b

Ordu efradından Süleyman bin Mehmet'e 105 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v9a- v9b

Onbaşı Ahmet Şükrü'ye 14 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.

10 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v10a- v10b

Ser-Çavuş Hüseyin bin İsmail'e 47 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

10 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v11a- v11b

Ankara vilayeti jandarma alayından Mustafa bin Hacı Hasan'a 23 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.

10 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v12a- v12b

Çavuş İbrahim bin Halil'e 62 kuruş maaş ödenmiştir.

27 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v13a- v13b

Ordu efradından Hacı Mehmet Ağa'nın mahdumu Burhaneddin Efendi'ye 240 kuruş maaş ödenmiştir.

2 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v14a- v14b

Yüzbaşı Ali Ağa'nın kerimesi Fatma Hanım'a 59 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v15a- v15b

Mülazım-ı Evvel Mehmet Ağa'nın zevcesi Şerife Hanım'a 88 kuruş maaş ödenmiştir.

3 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v16a- v16b

Mülazım Sani Hacı Ahmet Efendi'nin kerimesi Ayşe Hanım'a 35 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v17a- v17b

Mülazım-ı Sani Ahmet Efendi'nin kerimesine 35 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v18a- v18b

Mülazım-ı Sani Hacı Ahmet Efendi'nin mahdumu Şevki Efendi'ye 35 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v19a- v19b

Mülazım-ı Sani Hacı Ahmet Efendi'nin zevcesi Hafize Hanım'a 35 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v20a- v20b

Birun Jandarma idaresi emini Mehmet Efendi zevcesi Fitnat Hanım'a 350 kuruş maaş ödenmiştir.

3 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v21a- v21b

Yüzbaşı Hasan Ağa zevcesi Habibe Hanım'a 78 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

3 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v22a- v22b

Mülazım-ı Sani Sadullah Efendi'nin validesi Leyl (?) Hanım'a 82 kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v23a- v23b

Ser-Çavuş Nuh Efendi'nin validesi Gül Hanım'a 40 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

27 Eylül (?) sene (1)327

Belge No: v24a- v24b

Mesut Efendi'nin kerimesi Ümmü Gülsüm Hanım'a 325 kuruş maaş ödenmiştir.

1 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v25a- v25b

Yüzbaşı Necib Efendi'nin zevcesi Necibe Hanım'a 59 kuruş maaş ödenmiştir.

1 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v26a- v26b

Yüzbaşı Necib Ağa'nın mahdumu Abdülhak Efendi'ye 59 kuruş maaş ödenmiştir.

1 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v27a- v27b

Yüzbaşı Nuh Efendi zevcesi (...) Hanım'a 122 kuruş maaş ödenmiştir.

2 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v28a- v28b

Yüzbaşı Ahmet Ağa'nın zevcesi Behiye Hanım'a 137 kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v29a- v29b

Müteveffa Mülazım-ı Evvel Mehmet Efendinin zevcesi Elmas Hanım'a 92 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v30a- v30b

Deboy memuru Mülazım-ı Evvel Mevlüd Efendi mahdumu Mikdad Efendi'ye 82 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v31a- v31b

Kolağası Hicab Efendi kerimesi Melek Hanım'a 142 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v32a- v32b

Kolağası Hicab Efendi zevcesi Necibe Hanım'a 142 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v33a- v33b

Yüzbaşı Şaban Ağa'nın zevcesi Fatma Hanım'a 137 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v34a- v34b

Yüzbaşı Mehmet Ağa'nın zevcesi Fadime (?) Hanım'a 68 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v35a- v35b

Yüzbaşı Mehmet Ağa'nın zevcesi Şerife Hanım'a 68 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v36a- v36b

Müteveffa Kaimmakam Hamid Bey'in zevcesi Leyla Hanım'a 253 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v37a- v37b

Yüzbaşı Mehmet Ali Bey'in mahdumu Niyazi Efendi'ye 73 kuruş maaş ödenmiştir.

2 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v38a- v38b

Ordu efradından katip muavini İsmail Hakkı Efendi'nin validesi Hanife Hanım'a 92 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v39a- v39b

Belge No: v38a'daki kaydın aynısı.

Belge No: v40a- v40b

Ordu efradından (...) Haberci Hacı (?) Efendi zevcesi Fıtr (?) Hanım'a 94 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v41a- v41b

Deboy memuru Mülazım-ı Sani Ömer Efendi mahdumu Ömer Avni Efendi'ye 32 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v42a- v42b

Hüseyin Fevzi Efendi (...) Şefika Hanım'a 94 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v43a- v43b

Çavuş Mustafa oğlu Hacı Ali'nin zevcesi Hatice Hanım'a 19 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v44a- v44b

Yüzbaşı Mehmet Efendi'nin validesi Azize Hanım'a 109 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v45a- v45b

Kolağası Mehmet Ağa'nın zevcesi Nadiye Hanım'a 109 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v46a- v46b

Kolağası Mehmet Ağa'nın kerimesi Şükriye Hanım'a 109 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v47a- v47b

Kolağası Mehmet Ağa'nın mahdumu Mustafa Efendi'ye 109 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v48a- v48b

Deboy memuru muavini Ser-Çavuş Ahmet bin Nuh'a 47 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.
(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v49a- v49b

Asakir-i muaveneden İslam Efendi taburundan Hüseyin bin Mehmet'e 36 kuruş maaş ödenmiştir.

15 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v50a- v50b

Belge No: v49a'daki kaydın aynısı.

Belge No: v51a- v51b

(İsim kısmı okunamadığı için değerlendirmeye alınmadı.)

Belge No: v52a- v52b

Nefer Şaban bin Halil'e 14 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.
(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v53a- v53b

4. Ordu Nizamiye alayı efradından Lütfullah bin İbrahim'e 60 kuruş maaş ödenmiştir.
13 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v54a- v54b

Yüzbaşı Mustafa Ağa'ya 159 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.
12 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v55a- v55b

Mülazım-ı Evvel Ahmet Efendi'ye 556 kuruş maaş ödenmiştir.
12 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v56a- v56b

Ordu efradından nefer Süleyman'a 19 kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v57a- v57b

Mülazım-ı Sani İsmail Hakkı (?) Efendi mahdumu (...) İbrahim Efendi'ye 69 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v58a- v58b

Mülazım-ı Evvel müteveffa İsmail Hakkı Efendi'nin kerimesi Zekiye Hanım'a 69 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v59a- v59b

Mülazım-ı Evvel müteveffa İsmail Hakkı zevcesi Fatma Hanım'a 69 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Sani sene (1)327

Belge No: v60a- v60b

Yüzbaşı Mehmet kerimesi Behiye Hanım'a 41 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v61a- v61b

Müteveffa Hayreddin Mustafa Bey (...) 211 kuruş maaş ödenmiştir.

27 Şevval sene (1)329 ve 8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v62a- v62b

Müteveffa Hayreddin Mustafa Bey mahdumuna 211 kuruş maaş ödenmiştir.

27 Şevval sene (1)329 ve 8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v63a- v63b

Müteveffa Hayreddin Mustafa Bey kerimesine 211 kuruş maaş ödenmiştir.

27 Şevval sene (1)329 ve 8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v64a- v64b

Ordu efradından katip Mustafa Efendi zevcesi Fatma Hanım'a 24 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

4 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v65a- v65b

Yüzbaşı Ali Efendi'nin zevcesi Şefika Hanım'a 48 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v66a- v66b

Mülazım-ı Evvel Hüseyin Nuri Efendi zevcesi Aişe Hanım'a 18 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v67a- v67b

Yüzbaşı Ali Efendi'nin mahdumu İsmail Hakkı Efendi'ye 48 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v68a- v68b

Mülazım-ı Sanilikten emekli Mehmet Rıza Efendi'ye 254 kuruş maaş ödenmiştir.

20 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v69a- v69b

Deboy memuru Mülazım-ı Evvel Ahmet Efendi'ye 464 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

7 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v70a- v70b

Belge No: v69a'daki kaydın aynısı.

Belge No: v71a- v71b

Belge No: v69a'daki kaydın aynısı. Tarih farklı.

17 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v72a- v72b

Ordu efradından Şeyh Ali Seyyid Ali'ye 19 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v73a- v73b

Ordu efradından İsmail bin Ahmet'e 19 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v74a- v74b

Mekteb-i cedid hafız (...) muavinlerinden emekli Mustafa Efendi'ye 319 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v75a- v75b

Ordu efradından Halil bin Nuh'a 23 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.

7 Şubat sene (1)327

Belge No: v76a- v76b

Nefer Mehmet bin Hüseyin'e 80 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v77a- v77b

Nefer Ahmet oğlu Nuh'a 19 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v78a- v78b

Ordu efradından Hasan bin Mehmet'e 20 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v79a- v79b

Ordu efradından Halil bin Süleyman'a 57 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v80a- v80a

Asakir-i muaveneden Salih bin İbrahim'e 28 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

Şubat sene (1)327

Belge No: v81a- v81b

Ordu efradından Mustafa bin İsmail'e 19 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v82a- v82b

Asakir-i muaveneden Salih bin İbrahim'e 28 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v83a- v83b

Onbaşı Mustafa bin Salih'e 100 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v84a- v84b

Asakir-i mu'aveneden Erzurumlu oğlu Osman bin Mehmet'e 119 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

2 Şubat sene (1)327

Belge No: v85a- v85b

Ordu efradından onbaşı Hacı Mustafa'ya 125 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene 1327

Belge No: v86a- v86b

Çavuş Yunus bin Emir Mehmet'e 38 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v87a- 87b

Nefer Mehmet bin Süleyman'a 21 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

2 Şubat sene (1)327

Belge No: v88a- v88b

Ankara vilayeti jandarma alayının Kayseri taburu kumandanı Binbaşı Sabit Efendi'ye 551 kuruş maaş ödenmiştir.

1 Şubat sene (1)327

Belge No: v89a- v89b

Emekli Mülazım-ı Evvel İbrahim Efendi'ye 508 kuruş maaş ödenmiştir.

3 Şubat sene (1)327

Belge No: v90a- v90b

Yüzbaşı Hacı Mehmet Ağa'ya 950 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v91a- v91b

Bölük emini Mustafa bin Ali'ye 43 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v92a- 92b

Yüzbaşı Mahmut Ağa'ya 295 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v93a- v93b

Nefer Salih bin Ahmet'e 14 kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v94a- v94b

Ordu efradından Mehmet Fevzi Efendi'ye 189 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v95a- v95b

Emekli Yüzbaşı Ali Efendi'ye 950 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v96a- v96b

Emekli Yüzbaşı Hacı Osman Efendi'ye 1283 kuruş maaş ödenmiştir.

1 Şubat sene (1)327

Belge No: v97a- v97b

Ordu efradından Lütfullah bin İbrahim'e 60 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v98a- v98b

Nefer Yusuf bin Mehmet'e 21 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v99a- v99b

Yüzbaşı Ömer Efendi'ye 503 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v100a- v100b

Emekli Binbaşı Hüseyin Efendi'ye 1985 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v101a- v101b

Nefer Osman bin Mükremin'e 40 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v102a- v102b

Ser-Çavuş Raşit bin Ali'ye 47 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v103a- v103b

Ordu efradından Osman bin Mustafa'ya 62 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v104a- v104b

Nefer Mükremin bin Mehmet'e 119 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v105a- v105b

Emekli Mülazım-ı Evvel Ali Efendi'ye 360 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v106a- v106b

Onbaşı Mehmet bin Ahmet'e 40 kuruş maaş ödenmiştir.

15 Şubat sene (1)325

Belge No: v107a- v107b

Belge No: v106a'daki kaydın aynısı. Tarih düzeltilmiş.

15 Şubat sene (1)327

Belge No: v108a- v108b

Çavuş İbrahim bin Halil Ali'ye 62 kuruş maaş ödenmiştir.

14 Şubat sene (1)327

Belge No: v109a- 109b

Ordu efradından Mustafa bin Osman'a 60 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v110a- v110b

Ordu efradından Hüseyin bin Hacı Ali'ye 125 kuruş maaş ödenmiştir.

31 Kanun-ı Sani sene (1)327

Belge No: v111a- v111b

Nefer Hasan bin Ömer'e 21 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v112a- v112b

Ordu efradından İsmail bin Ahmet'e 19 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Şubat sene (1)327

Belge No: v113a- v113b

Çavuş İbrahim bin Halil Ali'ye 62 kuruş maaş ödenmiştir.

10 Kanun-ı Sani sene (1)327

Belge No: v114a- v114b

Onbaşı Hacı Ahmet bin Hüseyin'e 60 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v115a- v115b

Mülazım-ı Evvel Ahmet Efendi'ye 556 kuruş maaş ödenmiştir.

9 Şubat sene (1)327

Belge No: v116a- v116b

Yüzbaşı Osman Ağa'ya 750 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v117a- v117b

Ordu efradından Ahmet bin Ali'ye 119 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

2 Şubat sene (1)327

Belge No: v118a- v118b

Nefer Şafi' bin Salih'e 122 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

2 Şubat sene (1)327

Belge No: v119a- v119b

Ser-Çavuş Hüseyin bin İsmail'e 47 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v120a- v120b

Ordu efradından Hurşit bin Abdullah'a 23 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.

(Gün kısmı silik) Şubat sene (1)327

Belge No: v121a- v121b

Ordu efradından Ali bin (isim kısmı silinmiş) 28 kuruş 20 para maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v122a- v122b

Belge No: v121a'daki kaydın aynısı.

Belge No: v123a- v123b

Belge No: v121a'daki kaydın aynısı.

Ordu efradından Ali bin Osman'a 28 kuruş 20 para maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v124a- v124b

Mülazım-ı Evvel Osman Ağa'ya 711 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v125a- v125b

Ordu Efradından Mahmut bin Süleyman'a 100 kuruş maaş ödenmiştir.

31 Kanun-ı Sani sene 1327

Belge No: v126a- v126b

Ser-Çavuş Kayserili Ömer bin Ahmet'e 175 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v127a- v127b

Nefer Bekir oğlu Recep'e 19 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v128a- v128b

Emin bin Hacı Ahmet'e 60 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v129a- v129b

Nefer Mehmet bin (...)’ya 119 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v130a- v130b

Süvari Onbaşı Mehmet oğlu Şaban’a 75 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v131a- v131b

Nefer (isim kısmı silinmiş) 28 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

30 Kanun-ı Sani sene (1)327

Belge No: v132a- v132b

Ordu efradından Salih bin Süleyman’a 80 kuruş maaş ödenmiştir.

2 Şubat sene (1)327

Belge No: v133a- v133b

Nefer Ali bin Osman’a 28 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

6 () Sani sene (1)327

Belge No: v134a- v134b

Dördüncü Ordu-yı Hümâyûnda görevli kumandan Yüzbaşı Ahmet Efendi’ye 708 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327 ve 28 Safer sene (1)330

Belge No: v135a- v135b

Ordu efradından icracı Mehmet Fevzi'ye 189 kuruş maaş ödenmiştir.

9 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v136a- v136b

Binbaşı Hacı Nasuh Ağa zevcesi Kamile Hanım'a 225 kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v137a- v137b

Nefer Yusuf bin Hasan'a 21 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v138a- v138b

Nefer Hasan bin Sadettin'e 14 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.

17 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v139a- v139b

Onbaşı Mustafa bin Salih'e (rakam silinmiş) 100 (küsür) kuruş maaş ödenmiştir.

20 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v140a- v140b

Ordu efradından Mahmut bin Süleyman'a 100 kuruş maaş ödenmiştir.

18 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v141a- v141b

Asakir-i muaveneden Salih bin İbrahim'e 28 kuruş 30 para maaş ödenmiştir.

19 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v142a- v142b

Çavuş Ahmet bin Ahmet'e 100 kuruş maaş ödenmiştir.

4 Şubat sene (1)327

Belge No: v143a- v143b

Onbaşı Şükrü Efendi Sinan bin Halil'e 14 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v144a- v144b

Binbaşı Osman Hayri Efendi'ye 661 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

6 Şubat sene (1)327

Belge No: v145a- v145b

'Alim bin Şeyh Ömer'e 28 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v146a- v146b

Ser-Çavuş Mustafa bin Mustafa'ya 47 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

29 Safer sene (1)330 ve 4 Şubat sene (1)327

Belge No: v147a- v147b

Nefer Osman bin Halil'e 43 kuruş maaş ödenmiştir.

31 Kanun-ı Sani sene 1327

Belge No: v148a- v148b

Ordu efradından Halil bin Nuh'a 23 kuruş 10 para maaş ödenmiştir.

2 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v149a- v149b

Ordu efradında Osman bin Mustafa'ya 62 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v150a- v150b

Ordu efradından Mehmet Bey mahdumu Halil Bey'e 505 kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v151a- v151b

Mülazım-ı Sani Seyyid Efendi mahdumu Mehmet Efendi'ye 50 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v152a- v152b

Mülazım Seyyid Efendi mahdumu Hasan Tahsin Efendi'ye 50 kuruş maaş ödenmiştir.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v153a- v153b

Mülazım-ı Evvel Hüseyin Ağa'nın 'alil mahdumu Şükrü'ye 92 kuruş maaş ödenmiştir.

10 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v154a- v154b

Mülazım-ı Evvel Ali Osman Ağa'nın kerimesi Emine Hanım'a 44 kuruş maaş ödenmiştir.

12 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v155a- v155b

Mülazım-ı Evvel Ali Osman Ağa'nın zevcesi Havva Hanım'a 44 kuruş maaş ödenmiştir.

12 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v156a- v156b

Deboy memuru Mülazım-ı Sani Ömer Efendi zevcesi Aişe Hanım'a 32 kuruş maaş ödenmiştir.

13 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v157a- v157b

Yüzbaşı Mustafa Ağa'nın zevcesi Fatma Hanım'a 10 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

3 Ağustos sene (1)327

Belge No: v158a- v158b

Süvari Yüzbaşı Yusuf Ağa'nın zevcesi Fatma Hanım'a 47 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

20 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v159a- v159b

Yüzbaşı Hacı Emin Efendi zevcesi Şerife Hanım'a 63 kuruş maaş ödenmiştir.

20 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v160a v160b

Mesmud (?) Efendi'nin kerimesi Şerife (?) Hanım'a 325 kuruş maaş ödenmiştir.

17 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v161a- v161b

Ordu efradından emekli müteveffa katip Emin Ali Efendi'nin zevcesi Fatma Hanım'a 39 kuruş maaş ödenmiştir.

5 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v162a- v162b

Süvari Yüzbaşı müteveffa Mehmet Emin Efendi'nin zevcesi Hayriye Hanım'a 439 kuruş maaş ödenmiştir.

15 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v163a- v163b

Yüzbaşı Ömer Ağa'nın zevcesi Fatma Hanım'a 137 kuruş maaş ödenmiştir.

6 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v164a- v164b

Süvari Mülazım-ı Sani Ahmet Ağa'nın mahdumu Hazım Efendi'ye 36 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

10 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v165a- v165b

Yüzbaşı Ali Rıza Efendi'nin dul kerimesi Avize Hanım'a 65 kuruş maaş ödenmiştir.

10 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v166a- v166b

Yüzbaşı Mustafa Ağa'nın zevcesi Fatma Hanım'a 10 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

31 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v167a- v167b

Kolağası Hüseyin Efendi zevcesi Hatice Hanım'a 76 kuruş maaş ödenmiştir.

1 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v168a- v168b

Mülazım-ı Evvel Hüseyin Kadri Efendi zevcesi Aişe Hanım'a 18 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

3 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v169a- v169b

Bahriye efradından sağ kol ağa(sı) müteveffa Hacı Hasan Ağa'nın validesi Fatma Hatice Hanım'a 289 kuruş maaş ödenmiştir.

3 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v170a- v170b

Yüzbaşı Mustafa Efendi kerimesi Müslime Hanım'a 137 kuruş maaş ödenmiştir.

3 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v171a- v171b

Yüzbaşı Mahmut Ağa'nın zevcesi Emine Hanım'a 143 kuruş maaş ödenmiştir.

3 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v172a- v172b

Nefer Mahmut Ali Osman Ağa'nın zevcesi Fatma Hanım'a 20 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

11 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v173a- v173b

Nefer Mahmut Ali Osman Ağa'nın mahdumu Ali Efendi'ye 20 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

11 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v174a- v174b

Mülazım-ı Sani Mehmet Efendi'nin validesi Şerife Hanım'a 52 kuruş maaş ödenmiştir.

11 Teşrin-i Evvel sene (1)1327

2.3. DOSYA**Belge No: v1a- v1b**

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

5 Ağustos (?) sene (1)327

Belge No: v2a- v2b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Eylül sene (1)317

Belge No: v3a- v3b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

7 Nisan sene (1)328

Belge No: v4a- v4b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

(Tarih kısmı silik.)

Belge No: v5a- v5b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v6a- v6b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v7a- v7b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v8a- v8b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v9a- v9b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

7 Nisan sene (1)328

Belge No: v10a- v10b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

10 Mayıs sene (1)327

Belge No: v11a- v11b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

30 Mayıs sene (1)327

Belge No: v12a- v12b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

29 Haziran sene (1)327

Belge No: v13a- v13b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

27 Mart sene (1)327

Belge No: v14a- v14b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

29 Nisan sene (1)328

Belge No: v15a- v15b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

29 Nisan sene (1)328

Belge No: v16a- v16b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

29 Nisan sene (1)328

Belge No: v17a- v17b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

29 Nisan sene (1)328

Belge No: v18a- v18b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

27 Mart sene (1)327

Belge No: v19a- v19b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

27 Mart sene (1)327

Belge No: v20a- v20b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

27 Mart sene (1)327

Belge No: v21a- v21b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v22a- v22b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v23a- v23b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v24a- v24b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v25a- v25b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v26a- v26b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

28 Mart sene (1)327

Belge No: v27a- v27b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

31 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v28a- v28b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.

31 Teşrin-i Evvel sene (1)327

Belge No: v29a- v29b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.
(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v30a- v30b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.
(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v31a- v31b

Tahsildarlara mahsus irsaliyeyi gösterir belgedir.
31 Kanun-ı Sani sene (1)327

2.4. DOSYA**Belge No: v1**

400 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.
1 Kanun-ı Sani sene (1)326

Belge No: v2

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir..
(Tarih kısmı yırtık.)

Belge No: v3

400 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.
7 Ağustos sene (1)325

Belge No: v4

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.
1 Eylül sene (1)326

Belge No: v5

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.
4 Eylül sene (1)326

Belge No: v6

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

4 Eylül sene (1)326

Belge No: v7

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

2 Eylül sene (1)326

Belge No: v8

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

20 Eylül sene (1)326

Belge No: v9

450 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

6 Teşrin-i Sani sene (1)326

Belge No: v10

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

17 Temmuz sene (1)326

Belge No: v11

450 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

6 Temmuz sene (1)326

Belge No: v12

450 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

24 Teşrin-i Evvel sene (1)326

Belge No: v13

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

3 Nisan sene (1)326 ve 6 Rebi'ü'l-ahir sene 1328

Belge No: v14

450 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

6 Temmuz sene (1)326

Belge No: v15

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

15 Temmuz sene 1326

Belge No: v16

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

16 Temmuz sene (1)326

Belge No: v17

300 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

15 Temmuz sene (1)326

Belge No: v18

Tahsilat idaresinden arta kalan 1551 kuruş Kayseri mal sandığına alınmıştır.

6 Teşrin-i Sani sene (1)326

Belge No: v19

450 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

4 Cemaziye'l-Evvel sene (1)328

Belge No: v20

475 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

31 Mart sene (1)326

Belge No: v21

406 kuruş 15 para maaş alındığını gösteren senettir.

14 Eylül sene (1)326

Belge No: v22

70 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

31 Mart sene (1)326

Belge No: v23

70 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

1 Mayıs sene (1)326

Belge No: v24

450 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

31 Mart sene (1)326

Belge No: v24a

Yüzbaşı Yusuf Ağa'nın zevcesi Fatma Hanım'a 47 buçuk kuruş maaş ödenmiştir.

5 Nisan (?) sene (1)327

Belge No: v25

220 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

1 Mayıs sene (1)326 ve 4 Cemaziye'l-Evvel sene (1)328

Belge No: v26

60 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

2 Ağustos sene (1)324

Belge No: v27

111 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

28 Ağustos sene (1)324

Belge No: v28

111 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

20 Ağustos sene (1)324

Belge No: v29

Belge No: v28'deki kaydın aynısı.

Belge No: v30

169 buçuk kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

5 Mayıs sene (1)326 ve 8 Cemaziye'l-Evvel sene (1)328

Belge No: v31

61 kuruş 10 para maaş alındığını gösteren senettir.

12 Eylül sene (1)326

Belge No: v32

470 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

30 Nisan sene (1)326 ve 3 Cemaziye'l-Evvel sene 1328

Belge No: v33

700 kuruş maaş alındığını gösteren senettir.

31 Temmuz sene (1)326

Belge No: v234b

Devletçe tanzim edilen kupon hakkındaki talimatnamedir.

(Tarih belirtilmemiş.)

2.5. DOSYA**Belge No: v1a- 1b**

Çeşitli harcamaları gösteren tablodur.

20 Teşrin-i Evvel ()

Belge No: v2a- v2b

Çeşitli harcamaları gösteren tablodur.

22 Eylül sene (1)327

Belge No: v3a- v3b

Çeşitli harcamaları gösteren tablodur.

29 Teşrin-i Sani sene (1)327

Belge No: v4a- v4b

Çeşitli harcamaları gösteren tablodur.

20 Haziran sene (1)327

2.6. DOSYA**Belge No: c112a**

Mahluczade Osman, sahip olduğu bir hanesini 41 lira-yı Osmânî bedel mukabilinde Yanıkoğlu mahallesinden Serracoğlu Şeyh Mehmet bin Hüseyin'e satmıştır.

9 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v1a- v1b

Toplamda bin hisseden oluşan bir değirmen yerinin üçte bir hissesinin satıldığını bildiren ilmuhaberdir.

9 Mayıs sene (1)317

Belge No: v2a- v2b

Bir tarlaya sahip olan Emin Efendi vefat etmiş ve tarlası üç hisse itibariyle bir hissesi oğlu Ahmet Efendi'ye, bir hissesi kerimesi Fatma Hanım'a ve bir hissesi de diğer Şefika Hanım'a intikal etmiştir. Varislerden Ahmet Bey kendi hissesini 850 kuruşa diğer bir varis olan kız kardeşi Fatma Hanım'a satmıştır.

21 Mayıs sene (1)317

Belge No: v3

310 senesinden 315 senesine kadar olan vergi tadilat cetvelinin nerede ve kimlerde olduğunun bildirilmesi hakkında yazılan yazıdır.

20 Teşrin-i Evvel sene (1)315

Belge No: v4- v5

Bir dükkâna sahip olan Kuyumcuyan Hacı Serdiye Ağa vefat etmiştir. Bu dükkân belirli oranlarda hisselerle zevcesi Hacı Belgrar (?) Hanım'a, oğulları (...), (...) Efendilere ve kızları Gülina ve Virjin Hanımlara intikal etmiştir. Varislerden (...) Efendi, Belgrar (?) Hanım, Gülina ve Virjin 34 hisselerini 11900 kuruşa Kuyumcuyan Kartın Efendiye satmışlardır.

28 Kanun-ı Sani sene (1)321

Belge No: v6a- v6b

Yenice İsmail Efendi Vakfı'ndan 8 hissede 1 hisse sebze bahçesine Karabıçakoğlu Hacı Mehmet bin Muharrem Ağa sahiptir. Muharrem Ağa Güllecioğlu Hayreddin Ağa'dan aldığı 18 adet lirâ-yı Osmanî borç almış ve karşılığında sebze bahçesini bir sene müddetle ipotek ettirmiştir. Muharrem Ağa bir sene sonunda 2 adet lirâ-yı Osmanîfaiz ile birlikte toplamda 20 adet lirâ-yı Osmanîyi Hayrettin Ağa'ya ödeyemez ise, sebze bahçesinin satılıp borcun ödenmesi, fazla gelirse artan paranın iadesi ve vergilerin tahsil edilmesi gibi konularda anlaşma yapmışlardır.

30 Eylül sene (1)321

Belge No: v7a- 7b

Hacı Ahmet Ağa ve Tac-ı Kızıl ve Hürrem Çavuş Vakfı'ndan bir dükkâna ait hisse kayıtlarının düzeltilmesiyle ilgili yazıdır.

26 Nisan sene (1)321

Belge No: v8a- v8b

İki adet bağa sahip olan Belikırıkıoğlu Hacı Ömer vefat etmiş ve bu bağlar, kerimesi Zübeyde Hanım'a intikal etmiştir. Zübeyde Hanım bu iki adet bağ 1500 kuruşa zevci Yahyaluluoğlu Mehmet Ağa'ya satmıştır.

4 Şubat sene (1)321

Belge No: v9a- v9b

Sınırları bin sekiz yüz arşın olarak tespit edilen bir arsanın hisse kayıtlarının düzeltilmesinden sonra, bu arsanın üç yüz arşınına sahip olan Serkiz, hissesini 100 kuruşa satmıştır.

16 Eylül sene (1)321

Belge No: v10a- v10b

Bir haneye sahip olan Bohçalıoğlu Bogos vefat etmiştir. Bin sekiz hisseden yetmiş iki hissesi Bohçalıoğlu oğlu Esvador zevcesi Maryem'e intikal etmiştir. Maryem, Eskişehir'de bulunduğu için oradan gönderdiği bir vekâletle, Harbiyan oğlu Artin Ağa'yı vekil tayin etmiştir. Artin Ağa da adı geçen hisseleri Erzurumluoğlu Nişan Ağa'ya 450 kuruşa satmıştır.

28 Nisan sene (1)321

Belge No: v11a- v11b

Yarım haneye sahip olan Uğurlu oğlu Yasef, Garip oğlu Nuh Filos'u vekil tayin etmiş, adı geçen kişi de yarım haneyi Gevrek Hacı Ahmet oğlu zevcesi Hatun'a 3000 kuruşa satmıştır.

2 Şubat sene (1)321

Belge No: v12a- v12b

Ralekon oğlu Karil Ağa bir haneye sahiptir. Kendisi Kırşehir'de bulunduğu için tarafından oğlu Dikran Ağa'yı vekil tayin etmiştir. Dikran Ağa da vekâleti sebebiyle bu haneyi, 15000 kuruşa Ralekon oğlu Karil zevcesi Vükerderya Hatun'a satmıştır.

29 Teşrin-i Evvel sene (1)321

Belge No: v13a- v13b

Bir haneye sahip olan Leblebici Hacı Mehmet Ağa vefat etmiştir. Hanesi belirli oranlarda oğulları Mustafa, Dursun, Yusuf ve Hacı Mehmet'e ve zevceleri Zeliha ve Fatma'ya intikal etmiştir. Varislerden Mustafa ve Dursun ile Zeliha Hanım, sahip oldukları hisselerini 1000 kuruşa Lazoğlu Hüseyin validesi Ispartalı Şerife Hanım'a satmıştır. Yusuf, Hacı Mehmet ve Fatma'nın hisseleri kendi üzerlerinde kalmıştır.

11 Kanun-ı Evvel sene (1)321

Belge No: v14a- v14b

Bir haneye Benabanoğlu kerimesi Harim ve Agob kerimesi Filor sahiptirler. Bu hane tahrir esnasında Benaban oğlu Agob adına kaydedilmiştir. Kaydın düzeltilmesinden sonra, Harim vefat etmiş hissesi çocuklarına intikal etmiştir. Harim'in mirasçıları, sahibi oldukları yarım haneyi 3350 kuruşa; hanenin diğer yarısına sahip olan Filor da Serlokos Matbos Efendi'yi vekil tayin etmiş, Matbos Efendi de hanenin kalan yarısını 3350 kuruşa, toplamda 6700 kuruşa Tonbakoğlu zevcesi Sirpuhi'ye satmışlardır.

19 Temmuz (1)321

Belge No: v15a- v15b- v15c

Altı adet tarla ve bir tane haneye sahip olan Köse Ahmet Ağazade Mustafa Ağa vefat etmiş, varisleri bulunan oğulları Derviş ve Halil Efendilerin adlarına defter-i hakânî kaleminden intikal gerçekleştirilmiştir. Vergi idaresinden de intikalin gerçekleştirilmesi için bu jurnal vergi idaresine gönderilmiştir.

Belge No: v15c kısmındaki tarih 19 Haziran sene (1)313

Belge No: v16a- v16b

Dört adet tarlayı satın alan Resul oğlu Memiş üzerine kaydının düzeltilmesi için vergi idaresine ilmuhaber yazılmıştır.

22 Nisan sene (1)316

Belge No: v17a- v17b

Bir adet bağ ile hanesi, bir adet çayırı, yarım tarla, yarım bahçe ve bir tane diğer bahçenin sahibi Mustafa oğlu Şeyh Ağa vefat etmiş, bu emlak ve arazi kerimesi Tayyibe Hanım'a intikal etmiştir. Gerekli işlemlerin vergi dairesince de yapılması için jurnal yazılmıştır.

3 Şubat sene (1)312

Belge No: v18a- v18b

Hayrettin Efendi Hisarcık karyesinde sahip olduğu ayırılığını 500 kuruş a Ali ve zevcesi Zülfi Hanım’a satmıştır.

16 Kanun-ı Sani sene (1)301

Belge No: v19a- v19b- v19c

Rahmi oğlu Hasan Talas’ta bulunan yarım hanesini, Rahmi oğlu Seyyid Mehmet Ağa’ya 810 kuruş a satmıştır.

29 Kanun-ı Evvel sene (1)303

Belge No: v20a- v20b

Bir adet tarlaya sahip olan Mustafa bin Mustafa ocuksuz olarak vefat etmiştir. Mirasa hak iddia edecek başka kimsesi olmadığı için tarlası eşı Tutu Hanım’a intikal etmiştir. Tutu Hanım’da bu tarlayı Hacı İbrahim Ağa’ya 400 kuruş a satmıştır.

19 Teşrin-i Sani sene (1)317

Belge No: v21a- v21b

Bir tarlaya Müzeyyen Hanım sahip iken, bu tarlayı 1450 kuruş a Kara Halil Ağazade Şaban Ağa’ya satmıştır.

30 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v22a- v22b

Üç adet tarlaya sahip olan Abdullah Ağa ocuksuz olarak vefat etmiştir. Başka mirasçısı olmadığı için tarlaların eşı Müzeyyen Hanım’a intikal etmesi hakkında emlak kalemine yazı yazılmıştır.

30 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v23a- v23b

Bir tarlanın sekizde bir hissesine Hasan zevcesi Fatma ve yedi hissesine Hacı Ahmet oğlu Hacı Ahmet sahiptirler. Adı geçen tarlayı her ikisi de kendi rızalarıyla 750 kuruş a Marangoz oğlu Seyyid Mehmet Ağa’ya satmışlardır.

3 Kanun-ı Evvel sene (1)312

Belge No: v24a- v24b

Bir tarlaya Hasan zevcesi Fatma ve zevci Ahmet Ağa sahiptirler. Bu tarla yanlışlıkla Uzun Ali adına kayıt edilmiştir. Bu kaydın düzeltilmesi ve herhangi bir sıkıntı olduğu zaman yetkisi vergi idaresine ait olmak üzere, vergi idaresine jurnal gönderilmiştir.

3 Kanun-ı Evvel sene (1)312

Belge No: v25a- v25b

Bir tarlaya sahip olan Hüseyin Ağa, tarlasını 2000 kuruşa Yaloğlu kerimesi Zeliha Hanım'a satmıştır.

11 Kanun-ı Evvel sene (1)312

Belge No: v26a- v26b

İki adet tarlada elli altı hisseye sahip olan Hafize Hanım vefat etmiş, bu tarlaları belirli oranlarda varislerine intikal etmiştir. Varisler de sahip oldukları iki adet tarlalarını kendi rızalarıyla Kara Mahmut Ağazade Hacı Mehmet Ağa'ya 3600 kuruşa satmışlardır.

30 Kanun-ı Sani sene (1)312

Belge No: v27a- v27b

Bir haneye sahip olan Sarımsaklıoğlu kızı Penbe Hanım, hanesinin yarısını 750 kuruşa Türkman Ayşe oğlu Mehmet Çavuş'a satmıştır.

(Belge No: v27b'de oğlu yerine zevcesi ifadesi kullanılmıştır.)

24 Mart sene (1)321

Belge No: v28a- v28b

Sirpuhi Hanım, Karakiçi Mescid-i Şerif Vakfı'ndan sahibi olduğu yarım hisse haneyi 1600 kuruşa Cazmedar kızı Nora'ya satmıştır.

29 Eylül sene (1)304

Belge No: v29a- v29b

Kayser oğlu Kirkor kerimesi ve Mardiros zevcesi Maryam, sahibi olduğu tarlayı Hacı Ahmet Ağazade Derviş Efendiye 1300 kuruşa satmıştır.

22 Mart sene (1)317

Belge No: v30a- v30b

Bir hanenin kırk sekiz hissede sekiz hissesine Çerçi Bediros oğlu Agob ve kerimesi Dikrani sahiptirler Agob ve Dikrani kendilerine Agob Ağa'yı vekil tayin etmişler, Agob Ağa'da vekâleti sebebiyle adı geçen hisseleri Kassarcı oğlu Mehran Ağa'ya 5500 kuruşa satmıştır.

30 Mart sene (1)321

Belge No: v31a- v31b

Bir hanenin üçte bir hissesine sahip olan Yahya oğlu Ali, bu hissesini Gezerlioğlu İsmail Ağa'ya satmıştır. İsmail Ağa da sahip olduğu üçte bir hissesini eşi Hanife Hanım'a 1000 kuruşa satmıştır.

24 Temmuz sene (1)305

Belge No: v32a- v32b

Gezerli İsmail, hanesinin üçte bir hissesini zevcesi Hanife'ye 1000 kuruşa satmıştır.

18 Temmuz sene (1)305

Belge No: v33a- v33b

Bir dükkân ile bir haneye sahip olan Aleks, dükkânını 5000 kuruşa, hanesini de 8000 kuruşa kerimesi Yene Loli'ye satmıştır.

19 Temmuz sene (1)305

Belge No: v34a- v34b

Bir haneye sahip olan Zambakçıoğlu Hacı Artin Ağa, hanesini 8000 kuruşa Hacı Karabet Ağa'ya satmıştır.

23 Mayıs sene (1)305

Belge No: v35a- v35b

Üç tane dükkâna sahip olan Niyazizade Nuh Ağa, bu dükkânları Gerdanlıyan Artin Ağa'ya 10000 kuruşa satmıştır.

26 Haziran sene (1)305

Belge No: v36a- v36b

Bir dükkâna sahip olan Ohannes oğlu Agob, bu dükkânı 4300 kuruşa Karabet Ağa'ya satmıştır.

22 Temmuz sene (1)305

Belge No: v37a- v37b

Hacı Abdullah Mescid-i Şerif Vakfı'ndan bir dükkâna sahip olan Taşçızade Hacı Mehmet Ağa kerimesi Hatice Hanım vefat etmiştir. Dükkânı erkek çocukları olan Burhan ve Nuri Efendilere ve kız çocukları olan Necibe ve Fatma Hanımlara intikal etmiştir. Varislerden Necibe Hanım dörtte bir hissesini 3000 kuruşa Azatlu Şeyh İbrahim Efendi zevcesi Zarife Hanım'a satmıştır.

27 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v38a- v38b

Yalman (?) Mahallesi Vakfı'ndan bir dükkâna sahip olan Taşçızade Hacı Mehmet Ağa kerimesi Hatice Hanım vefat etmiştir. Dükkânı erkek çocukları olan Burhan ve Nuri Efendilere ve kız çocukları olan Necibe ve Fatma Hanımlara intikal etmiştir. Varislerden Necibe ve Fatma Hanımlar sahip oldukları yarım hisse dükkânlarını 7000 kuruşa Azatlu Şeyh İbrahim Efendi'nin oğluna satmışlardır.

27 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v39a- v39b

Şalkamcıoğlu Hacı Abdurrahman sahip olduğu bir haneyi 1000 kuruşa Güllük mahallesinden Mustafa Ağa'ya satmıştır.

18 Teşrin-i Evvel sene (1)313

Belge No: v40a- v40b

Şabcıoğlu İhsan Ağa'nın sahibi olduğu bir tarla, tahrir esnasında Recep Ağa adına kaydolunmuş ise de Recep Ağa ile alakası olmadığı ve herhangi bir engeli de bulunmadığından, kaydın düzeltilmesi için vergi idaresine bu jurnal yazılmıştır.

23 Haziran sene (1)321

Belge No: v41a- v41b

Bir tarlaya sahip olan Karabeyzade Hasan Efendi'nin tarlası, vergi idaresince boş olarak kayıt edilmiştir. Bu kaydın düzeltilmesi için vergi idaresine jurnal yazılmıştır.

18 Haziran sene (1)315

Belge No: v42a- v42b

Bir haneye sahip olan Malkon kızı Maryem, bu haneyi Kazgancı oğlu Ohannes'e 5250 kuruşa satmıştır.

28 Teşrin-i Sani sene (1)303

Belge No: v43a- v43b

Yarım tarlanın sahibi olan Kaşagcı kerimesi Şerife Hanım, bu tarlayı 500 kuruşa Kassarcıyan Hacı Nezar, Hacı Kigorik, Hacı Dikran ve Mehran Ağalara satmıştır.

28 Şubat sene (1)313

Belge No: v44a- v44b

Bir dükkânın yedi hissede bir hissesine, bir dükkânın tamamına ve diğer bir dükkânın yedi hissede bir hissesine, bir hanenin doksan altıda on iki hissesine Kara Bevan oğlu Dimitri zevcesi Vasbekü sahip iken vefat etmiştir. Adı geçen emlakın oğulları ve kızları üzerine intikali için vergi idaresine jurnal yazılmıştır.

6 Mayıs sene (1)316 ve 22 Rebi'ü'l-Evvel sene (1)318

Belge No: v45a- v45b

Bir hanenin doksan altı hissede on altı hissesine, bir dükkânın on iki hissede iki hissesine ve bir başka bir dükkânın kırk dokuz hissede sekiz hissesine, Vezirhanı'nda bir dükkânın kırk dokuz hissede sekiz hissesine Dimitri oğlu Vasil sahiptir. Kendisi İstanbul'da bulunduğu için oradan aldığı bir hüccetle Çırçıroğlu Agob Ağa'yı kendine vekil tayin etmiştir. Agob Ağa'da vekâleti sebebiyle bir hane ile üç dükkânda olan hisseleri, 50500 kuruşa Hacı Dimitri oğlu Dimyos Efendi'ye satmıştır.

6 Temmuz sene (1)316

Belge No: v46a- v46b

Arab Hasan oğlu Ömer bin Hacı Ali Ağa sahip olduğu bir haneyi 1000 kuruşa oğlu Ali Ağa'ya satmıştır. Ali Ağa'da bu haneyi 1000 kuruşa Durmuş oğlu Mahmut bin Kadir Ağa'ya satmıştır.

9 Şubat sene (1)316

Belge No: v47a- v47b

Beş adet tarlaya sahip olan Suvacıoğlu Muharrem Ağa çok seneler önce vefat etmiş, bu tarlalar kerimesi Akkadın'a intikal etmiştir. Fakat bu tarlalar, intikalden sonra da hala vefat eden Muharrem Ağa üzerine kayıtlı durmaktadır. Bu kaydın düzeltilmesi için vergi idaresine yazı yazılmıştır.

27 Teşrin-i Evvel sene (1)316

Belge No: v48a- v48b

Palagosoğlu kerimesi Hacı Horsî sahip olduğu bir bağ ile hanesini, 4000 kuruşa Derserkiz oğlu Hacı Serkiz Efendi'ye satmıştır.

18 Mart sene (1)316

Belge No: v49a- v49b

Fatih Sultan Mehmet cami-i şerifi hitabetine meşrut bir akçe ile kiralı bir dükkânın bir hissesine Melhas oğlu Kasbar, bir hissesine Melhas oğlu Karabet ve bir hissesine Melhas oğlu Kigorik, babaları Agob Ağa'dan intikal ederek sahiptirler. Varislerden Kigorik Ağa başka bir memlekette bulunduğu için, kendisine Balıkçıoğlu Serkiz oğlu Agob Ağa'yı vekil tayin etmiş, Agob Ağa'da vekâleti sebebiyle sahip olduğu bir hisse dükkânını, diğer bir hisse sahibi olan Karabet Ağa'ya 1000 kuruşa satmıştır.

1 Şubat sene (1)316

Belge No: v50a- v50b

Fatih Sultan Mehmet cami-i şerifi hitabetine meşrut bir akçe ile kiralı bir dükkânın üçte bir hissesine Melhas oğlu Kasbar, bir hissesine Melhas oğlu Karabet ve bir hissesine Melhas oğlu Kigorik, babaları Agob Ağa'dan intikal ederek sahiptirler. Varislerden

Kigorik Ağa, kendi hissesini diğer bir hisse sahibi olan Karabet Ağa'ya 1000 kuruşa satmıştır.

4 Eylül sene (1)316

Belge No: v51a- v51b

Ömer oğlu İbrahim Ağa, sahibi olduğu bağın yarı hissesini 1800 kuruşa Dörtudak oğlu Ahmet Efendi'ye satmıştır.

14 Şubat sene (1)316

Belge No: v52a- v52b

Şeyh Taceddin Vakfı'ndan bir çayırılığın yarısına sahip olan Arslan oğlu Parih, bu çayırılığı Karabet Ağa'ya 8500 kuruşa satmıştır.

2 Eylül sene (1)316

Belge No: v53a- v53b

Bir haneye sahip olan Hacı Yanub ve Hacı Mehran Ağalar, bu hanelerini 4000 kuruşa Havok oğlu Agob'a satmışlardır.

12 Ağustos sene (1)316

Belge No: v54a- v54b

Battal Gazi Vakfı'ndan bir tarla ile birbirine bitişik dört tane tarlaya Zartar oğlu Ohannes sahip iken vefat etmiştir. Geride oğulları Karabet, Karil, Kartin, Hamparsum ve Mihail ve kızları Nupi kalmıştır. Daha sonra varislerden sırasıyla Karil, Karabet, Kartin ve Mihail çocuksuz olarak vefat etmişlerdir. Yalnız Karabet'in eşi Gülina geride kalmıştır. Adı geçen tarlalar dört yüz seksen beş hisse itibariyle hak sahiplerine geçmiştir. Karabet'in eşi Gülina, eşinden intikal ederek sahip olduğu yirmi beş hissesini, diğer üç yüz yetmiş beş hisse sahibi olan Hamparsum bin Ohannes'e 600 kuruşa satmıştır.

3 Kanun-ı Sani sene (1)315

Belge No: v55a- v55b

Gez Ahmet Paşa Vakfı'ndan dörtte iki hisse dükkâna Karakan oğlu Hacı Yasef Ağa sahiptir. Kendisi İstanbul'da olduğu için, bir hüccetle tarafından Raketyan Mazkarnus Efendi'yi vekil tayin etmiştir. Mazkarnus da vekâleti sebebiyle dörtte iki hisse dükkânı 7300 kuruşa Kalik oğlu Parih Ağa'ya satmıştır.

15 Nisan sene (1)316

Belge No: v56a- v56b

Gez Ahmet Paşa Vakfı'ndan bir dükkânın yarısına sahip olan Karagaş oğlu Zakarya 316 senesinde vefat etmiştir. Ondan kalan hissesi kerimesi Marya Virjin'e intikal etmiştir. Marya sahibi olduğu dörtte bir hisse dükkânını 3650 kuruşa Kalik oğlu Parih Ağa'ya satmıştır.

15 Nisan sene (1)316

Belge No: v57a- v57b

Nasrullahzade Hacı Mehmet Ağa Vakfı'ndan bir dükkâna sahip olan İncirci oğlu Karabet vefat etmiş, adı geçen dükkân beş hisse itibariyle kızlarına intikal etmiştir. Varislerin tamamı sahip oldukları dükkânlarını Serrac Mavişzade Hacı Azat Efendi'ye 4000 kuruşa satmışlardır.

16 Mart sene (1)316

Belge No: v58a- v58b

Kirkor Ağa sahibi olduğu yarım hisse oda gediğini 38 adet lirâ-yı Osmanî'ye Çırçıroğlu Agob Ağa'ya satmıştır.

19 Haziran sene (1)316

Belge No: v59a- v59b

Bir hane ile bir bağ ve hanesine Zartar oğlu Ohannes sahip iken vefat etmiştir. Geride oğulları Karabet, Karil, Kartin, Hamparsum ve Mihail ile kızı Nupi'yi bırakmıştır. Daha sonra varislerden sırasıyla Karil, Karabet, Kartin ve Mihail çocuksuz olarak vefat etmişlerdir. Yalnız Karabet'in eşi Güline geride kalmıştır. Bunlardan başka mirasçılar da olmadığı için bu emlak üzerlerine kaydolunmuştur. Bundan sonra Karabet'in eşi

Gülina, eşinden intikal ederek sahip olduğu bir hane ile bir bağ ve hanesinin dört yüz kırk hissede yirmi beş hissesini, diğer ortakları olan Zartar oğlu Hamparsum ve Nupi'ye 14 adet Osmanlı lirasına satmıştır.

3 Kanun-ı Sani sene (1)315

Belge No: v60a- v60b

İbrahim Paşa Vakfı'ndan bir dükkâna İncircioğlu Karabet ve Kigorik sahiptirler. Kigorik 310 tarihinde vefat etmiş ve kendisine ait olan yarım hisse dükkânı kızlarına intikal etmiştir. Daha sonra Karabet de vefat ederek sahip olduğu yarım hisse dükkânı kızlarına intikal etmiştir. Varislerin tamamı, sahip oldukları dükkânlarını 1200 kuruşa Dedeyan Hacı Tanil Ağa'ya satmışlardır.

4 Nisan sene (1)316

Belge No: v61a- v61b

İki tane tarla ile üçte bir hisse bahçeye Hâcegîzade Mustafa kızı Fatma Hanım sahip iken, bu arazilerini kendi rızasıyla 1500 kuruşa Hâcegîzade Mustafa bin Mustafa Ağa'ya satmıştır.

16 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v62a- v62b

Bir çayırılığın yarısına Şabcıade Abdullah ve diğer yarısına biraderi Hacı İbrahim Ağa sahipler iken, bu çayırılık vergi idaresince yanlışlıkla Şabcıade Mustafa Ağa adına yazılmıştır. Öncelikle bu kaydın Abdullah ve Hacı İbrahim Ağa adına düzeltilmesi; daha sonra Abdullah ve Hacı İbrahim Ağa'nın vefatlarıyla, birer erkek çocukları olan Halis Çavuş ile Mustafa Ağa üzerlerine intikal ettirilmesi istenmektedir. Halis Çavuş ile Mustafa Ağa babalarından sahip oldukları çayırılığı, 650 kuruşa Kara Mehmet oğlu Şaban Ağa'ya satmışlardır.

24 Ağustos sene (1)316

Belge No: v63a- v63b

Bir haneye Çilingir Mustafa bin Mehmet Ağa sahip iken, bu haneyi 4700 kuruşa Mustafa bin Hacı Mehmet Ağa'ya satmıştır.

16 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v64a- v64b

Bir dükkâna Hacı Musa Ağa kerimesi Şerife Hanım sahip iken, bundan yirmi sene önce dükkânını Sebzeci Seyyid Mehmet Ağa'ya satmıştır. Bu dükkân, vergi dairesince üçte iki hisse olarak Seyyid Mehmet Ağa adına kaydolunmuş, arazi kalemince de tamamen Mehmet Ağa adına kaydedilmiştir. Seyyid Mehmet Ağa'nın vefatından sonra oğlu Hacı Mehmet Ağa'ya intikal etmiş, defter-i hakani kayıtlarında dahi tamamen onun adına kaydolunmuştur. Hacı Mehmet, biraderi Hacı Ahmet Efendi'ye satmış, arazi idaresince de tamamen Hacı Ahmet adına kaydolmuştur. Vergi idaresi kayıtlarında Hacı Mehmet Efendi üzerinde duran üç hissede bir hissenin Ahmet adına düzeltilmesi için jurnal yazılmıştır.

2 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v65a- v65b

Mustafa zevcesi Ayşe Hanım sahip olduğu bir tarlasını kendi rızasıyla 1800 kuruşa Mükremin Ağa'ya satmıştır.

23 Kanun-ı Sani sene (1)316

Belge No: v66a- v66b

Bir tarla ile bir bağa İmamzade Osman Ağa ve Yunus Ağa yarım hisse itibariyle sahiptirler. Bu emlakın tamamı, halas defterine yanlışlıkla Osman Ağa adına kaydedilmiştir. Bu kaydın düzeltilerek ve yarım hissenin Yunus Ağa adına kaydedilmesi için vergi dairesine jurnal yazılmıştır.

11 Mayıs sene (1)316

Belge No: v67a- v67b

Bir hane ve bir bağ ile hanesine İmamzade Yunus Efendi sahip iken 309 tarihinde vefat etmiştir. Geride kalan erkek çocukları Mehmet Bey, Raşit, Bekir ve Ömer Efendiler ile kızı Fatma Hanım ve zevcesi Hatice Hanım bu emlakı kendi aralarında rıza göstererek taksim etmişlerdir. Buna göre hane ve bağ ile hanesinin yarısı Hatice Hanım'a, diğer

yarısı ise oğulları Mehmet Bey, Raşit, Bekir ve Ömer Efendilerin üzerine intikal etmesi için emlak kalemine yazılmıştır.

1 Mayıs sene (1)316

Belge No: v68a- v68b

Kal'a cami-i şerifi imamına meşrut bir dükkâna dört hisse itibariyle Kadioğlu Hacı Bezo ve erkek çocukları Bedves ve Seran, kızları İlsaven ve Levron sahipler iken varislerden Seran İstanbul'da bulunduğu için oradan gönderdiği bir vekâlet hüccetiyle tarafından Bedvesaki'yi vekil tayin etmiştir. Bedvesaki ve diğer bütün varisler, birlik olarak kendi rızalarıyla sahip oldukları dükkânlarını 64 Osmanlı lirasına Tataryan Hacı Dikran Ağa'ya satmışlardır.

21 Mart sene (1)316

Belge No: v69a- v69b

Kırk üç adet emlak ve araziye İmamzade Yunus Efendi sahip iken 309 tarihinde vefat etmiştir. Geride kalan erkek çocukları Mehmet Bey, Raşit, Bekir ve Ömer Efendiler ile, kızı Fatma Hanım ve zevcesi Hatice Hanım kendi aralarında rıza göstererek bu emlakı taksim etmişlerdir. Buna göre adı geçen emlak ve arazi Mehmet Bey, Raşit, Bekir ve Ömer Efendilerin üzerlerine intikali için emlak kalemine yazılmıştır.

1 Mayıs sene (1)316

Belge No: 70a- 70b

Taceddinzade Hacı Hamdi ve Mustafa Efendilerin Şeyh Ali Efendizade Hacı Ali Ağa'dan 1700 kûsur kuruş alacakları vardır. Bu alacaklarını tamamen alabilmek için müzayedeye verilmiş olan dükkân hissesi 260 kuruş bedel ile Ahraz oğlu Halil üzerine ve bir tarla da 840 kuruş bedel ile borç sahiplerinden Hacı Hamdi Efendi üzerine yazılmış ve kesin karar verilmiştir. Bu durum, lüzum üzerine borçlu Hacı Ali Ağa'ya resmen bildirildiği halde satış yazısını gerçekleştirmekten çekinmektedir. 30 Kanun-ı Sani sene 306 tarihli icra memurluğundan verilen bir yazıda, gerekenin yapılması bildirilmiş ve emlak sahiplerinin rızalarına bakılmayarak usul gereğince satışın yapılması, tarla ile dükkân hissesinin kararlaştırılan bedeller ile müşteriler adına satılıp kayıtlarının düzeltilmesi için yazı yazılmıştır.

4 Şubat sene (1)306

Belge No: v71a- v72b

Emlak sahiplerinin isimleri ile mülklerinin cinsi ve ödedikleri vergi borçlarının olup olmadığını gösterir belgedir.

(Belge üzerinde farklı tarihler bulunmaktadır.)

Belge No: v73c- v73d

Kamu yararına yapılacak istimlak kararnamesi gereğince satın alınması kararlaştırılan dört tane dükkânın vergi idaresince konulan emlak vergisinin indirilmesi hususu meclis-i idare-i liva tarafından kararlaştırılmış, tahrir ile vergi memurluğuna emr-i hususa buyrulmuştur.

15 Kanun-ı Evvel sene (1)315

Belge No: v74a- v74b

Evkâf-ı hümayûna mülhak Mahmut Kadı ve Nasrullah vakf-ı şerifinden bir dükkâna sahip olan Agob Ağa vefat etmeden önce, dükkânını 2000 kuruşa oğulları Mardiros ve Ohannes Ağalara satmıştır. Mardiros ve Ohannes Ağalar da bu dükkânı 2000 kuruşa Hacı oğlu Seyyid Mehmet Ağa zevcesi Aliye binti Hacı Seyyid Ağa'ya satmışlardır.

30 Mayıs sene (1)316

Belge No: v75a- v75b

Bir haneye sahip olan Tatar oğlu Karabet, Canik sancağı mahkemesinden aldığı bir hüccetle Kayserili Şekerci oğlu Misak Ağa'yı vekil tayin etmiş, Misak Ağa'da vekâleti sebebiyle adı geçen haneyi 50000 kuruşa Hacı Serkiz veledi Hacı Artin'e satmıştır.

28 Teşrin-i Sani sene (1)1316

Belge No: v76a- v76b

Bir haneye sahip olan Afşaroğlu Ohannes kızı Nora, bu hanesini Artin Ağa'ya 50600 kuruşa satmıştır. Artin Ağa vergisini Bahçe mahallesine nakletmiş olduğundan hanesini de Bağçe mahallesine kaydettirmiştir.

21 Eylül sene (1)316

Belge No: v77a- v77b

Şeyh Taceddin Vakfı'ndan sekiz hissede üç hisse bağına sahip olan Tercan oğlu Hacı Toros Ağa, bu hissesini Şahbalyan Nazar Ağa'ya 2000 kuruşa satmıştır.

20 Teşrin-i Sani sene 1316

Belge No: v78a- v78b- v78c

Bir haneye 'Avak oğlu Serkez kerimesi Sima Hatun sahiptir. Sima Hatun sahip olduğu hanesini 7000 kuruşa Mihcıldakyan Ohannes Ağa'ya satmıştır.

17 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v79a- v79b

Bezircilioğlu Muharrem Ağa sahibi olduğu bir kahvehane ile bir bikeyi (?) 300 kuruşa Dırazzade Sami Efendi'ye satmıştır.

1 Mayıs sene (1)316

Belge No: v80a- v80b

Dırazzade isimli bir şahıs harap halde bulunan bir kahvehaneye sahip olduğunu, buranın emlak kayıtlarında 3000 kuruş yazıldığını oysa buranın sadece arsa olarak kaldığını ifade etmiştir. Yapılan keşif sonucunda vergisinin bir sonraki sene indirime gideceği belirtilmiştir. Fakat kendisi bu seneden itibaren indirim istemektedir. Bunun için Kayseri valisinden yardım istemektedir.

9 Mayıs sene (1)316

Belge No: v81a- v81b

Bir tarla, bir fırın ile dükkân ve diğer bir dükkâna Taceddinzade Sadık Ağa sahip iken, fırın ile dükkân emlak kalemince Musaddık oğlu Muharrem adına ve diğer dükkân da Ömer Dedeoğlu Nuh adına kaydedilmiştir. Bu emlakın, bu şahıslarla ilgisi olmadığından kayıtlar tekrar düzeltilmiştir. Sadık Ağa tarlasını, fırın ile dükkânını ve diğer dükkânını 31400 kuruşa Kayseri belediye dairesinde olmak üzere, Azatlu Mehmet Ali Efendi'ye satmıştır.

6 Mayıs sene (1)316

Belge No: v82a- v82b

Hacı Karabet bin Müstecyan kahvehanesinin ruhsat tezkeresi için yardım istemektedir.

19 Teşrin-i Evvel sene (1)316

Belge No: v83a- v83b- v83c

Kırk bir adet tarlaya Sebzeci Hacı Seyyid Mehmet Ağa sahip iken vefat etmiştir. Vefatından sonra adı geçen tarlaların on bir tanesi oğlu Hacı Ahmet Efendi'ye, on iki tanesi diğer oğlu Hacı Mehmet Efendi'ye ve yedi tanesi diğer oğlu Hacı Mustafa Efendi'ye ve on bir tanesi de kızı Hacı Sare Hanım'a intikal etmiştir.

29 Nisan sene (1)316

Belge No: v84a- v84b

Sipahizade Hacı Mükremin Efendi'nin erkek çocuklarına ait iki tarla ile bir çayırılık yanlışlıkla Sarı Kürklüoğlu Hasan'ın üzerine yazılmıştır. Hasan'da bu emlakın vergisini ödemektedir. Bu kaydın düzeltilmesi için Kayseri valiliğine müracaat etmiştir.

7 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v85a- v85b

Altı hisse itibariyle bir haneye Raşit Efendi'nin kızı Havva, Hacı Emin Efendi zevcesi Zehra ve kızı Fatma, Nazif Efendi kızı Sebile ve Mehmet Efendi'nin erkek çocukları Hakkı ve Rıfat Efendiler sahiptirler. Altı hissede bir hisseye sahip olan Havva Hanım'ın hisseleri kendi üzerinde kalmak üzere, sahiplerin tamamı kendi rızalarıyla, kalan beş hisseden iki hissesini, Asım (?) Efendi'ye ve diğer kalan üç hisseyi de Asım (?) Efendi'nin zevcesi Fatma Hanım'a 20350 kuruşa satmışlardır.

1 Mayıs sene (1)316

Belge No: v86a- v86b

Bir haneye sahip olan Berber oğlu Hacı Bekir Ağa, hanesinin yarısını 16 buçuk adet Osmanlı lirasına Yaban oğlu Mehmet Ağa'ya, diğer yarısını da 8 buçuk adet Osmanlı lirasına Hürrem oğulları İbrahim, Ömer ve Mustafa Ağa'ya satmıştır.

6 Mart sene (1)316

Belge No: v87a- v87b

Hacı Bekir Ağa Vakfı'ndan bir tarlanın yarısına sahip olan Neftçi oğlu Avraham Efendi, bu tarlasını 2500 kuruşa Tırazzade Sami Efendi'ye satmıştır.

15 Haziran sene (1)316

Belge No: v88a- v88b

Bir bağa sahip olan Bahçecioğlu Ahmet Ağa vefat etmiş ve bu bağ oğulları Necib, İbrahim, Ali ve Bekir Ağalara intikal etmiştir. İntikalden sonra Necib, İbrahim, Ali ve Bekir Ağalar sahip oldukları bağlarını 1680 kuruşa Mülazım Emin Efendi'ye satmışlardır.

28 Ağustos sene (1)316

Belge No: v89a- v89b

Muiddede kerimesi Mü'mine (?) ve Akkadın sahip oldukları tarlalarını Şeşlizade Mehmet Ağa'ya satmışlardır. Fakat bu tarla hala Akkadın üzerinde durmaktadır. Bu kaydın düzeltilmesi için Kayseri valiliğine dilekçe yazmıştır.

28 Şubat sene (1)316

Belge No: v90a- v90b

Bir ahıra Serrac Hacı Mustafa Ağa ve zevcesi Esmâ Hanım sahipler iken, vergi idaresi tarafından Ömer Şeyh mahallesinden Ahmet Ağa adına kaydedilmiştir. Bu kaydın düzeltilmesi için vergi idaresine yazı yazılmıştır.

28 Mart sene (1)316 ve 13 Nisan sene (1)316

Belge No: v91a- v91b

Topak Minare cami-i şerifi mülkünden, vakıf malı bir dükkânın üçte iki hissesine Serrac Hacı Mustafa Ağa ve bir hissesine zevcesi Esmâ Hanım sahiptirler. Esmâ Hanım sahibi olduğu üçte bir hissesini sağlığında damadı Mavişzade Hacı Bekir Efendi'ye 200 kuruşa satmıştır. Üçte iki hisse sahibi Mustafa Ağa ile üçte bir hisse sahibi olan Bekir Efendi sahip oldukları dükkânı 600 kuruşa Hacı Ağa'nın oğlu Nuri Ağa'ya satmışlardır.

13 Mart sene (1)316

Belge No: v92a- v92b

Bir bağ ile hanesi (...) Ahmet Efendi adına kaydedilmiştir. Fakat bağ ile hanesi onun olmayıp (...) kızı Ayşe Hanım'ın mülküdür. Bu kaydın düzeltilmesi için vergi idaresine yazı yazılmıştır.

23 Teşrin-i Evvel sene (1)316

Belge No: v93a- v93b

İbrahim Paşa Vakfı'ndan bir dükkânın yirmi dörtte iki hissesine Hacı Emin Efendi sahip iken vefat etmiş, hisseleri oğlu İsmail Çavuş'a intikal etmiştir. İsmail Çavuş Mekke-i Mükerrede bulunduğu için oradan gönderdiği bir hüccetle tarafından Erzincanlızade El-hac Ali Efendi bin İsmail bin Abdullah'ı vekil tayin etmiştir. Abdullah da vekâleti sebebiyle dükkân hisselerini 8 adet Osmanlı lirasına Şakir Efendizade Hacı Hilmi Efendi Hacı'ye satmıştır.

22 Teşrin-i Evvel sene (1)316

Belge No: v94a- v94b

Bir dükkâna sahip olan Sofya binti Mihail, bu dükkânını 50000 kuruşa Arslan oğlu Abraham Efendi zevcesi Eredi Hanım'a satmıştır.

14 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v95a- v95b

Melhas oğlu Hacı Nazar Ağa veledi Artin bir hanenin sahibidir ve Ankara'da ikâmet etmektedir. Artin, tarafından bir hüccetle Ohannes Efendi'yi vekil tayin etmiştir. Ohannes Efendi 125 adet lirâ-yı Osmanî sulh bedeli ile menzil-i müştereki Yusufyan Artin Ağa'ya satmıştır. Gereken işlemlerin yapılması ve kayıtların düzeltilmesi istenmektedir.

6 Mart sene (1)316 ve 27 Nisan sene (1)316

Belge No: v96a- v96b

Kızılyan Serkez zevcesi Zarman bir dükkâna sahiptir. Bu dükkân tahrir sırasında Kızıl oğlu Kigorik adına yazılmıştır. Emlak kalemince bu kaydın düzeltilmesi istenmektedir.

22 Sani sene (1)316

Belge No: v97a- v97b- v97c

On bir adet emlak ve arazi tahrir esnasında yanlışlıkla Bezircilizade Abdullah Efendi adına yazılmıştır. Bu emlak ve arazilere gerçekte Bezircilizade Adil Efendi sahiptir. Adil Efendi'nin vefatıyla bu emlak ve arazi oğulları Osman, Mustafa ve Lütfullah Ağalara intikal etmiştir.

13 Kanun-ı Sani sene (1)316

Belge No: v98a- v98b

Bir haneye sahip olan Taşgon Hanım vefat etmiştir. Hane, toplamda on bir hisseye bölünmüştür. Bu hisselerin ikişerden sekiz hissesine oğulları Hacı Malkon, Nazar, Artin, Misak ve üç hissesine kızları Sima, Gülkız ve Yornes sahip olmuşlardır. Varislerden Nazar, Artin, Misak, Sima, Gülkız ve Yornes'in vekili olan Artin Ağa, hanede bulunan on birde dokuz hisselerini, hisse sahibi olan Malkon Ağa'ya 4910 kuruşa satmışlardır.

5 Mayıs sene (1)316

Belge No: v99a- v99b

Bir haneye yüz yirmi hisse itibariyle, yetmiş iki hissesine Tıraz oğlu Artin ve otuz altı hissesine zevcesi Kayane sahiptir. Artin Ağa'nın vefatından sonra sahip olduğu hisseleri çocukları arasında paylaşılmıştır. İntikalden sonra bütün varisler kendi aralarında anlaşarak hanelerini, 16000 kuruşa Çakmakçıyan Menas Ağa'ya satmışlardır.

5 Mayıs sene (1)316

Belge No: v100a- v100b

Yedikarındaş oğlu Kırkor iki adet dükkâna sahiptir. Bu dükkânlardan birini 25 adet Osmanlı lirasına Serraczade Hacı Ali Ağa kerimesi Fatma'ya, diğerini de yine 25 adet Osmanlı lirasına Bahçecioğlu Ahmet Ağa zevcesi Ayşe Hanım'a satmıştır.

11 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v101a- v101b

Bir haneye sahip olan Sebzeci Raşit Ağa vefat etmiştir. Vefatından sonra hanesi, belirli oranlarda hisselerle varislerine intikal etmiştir. Bu varisler de sahip oldukları hanelerini 2000 kuruşa Abdülkadir Efendi oğlu Mülazım Şaban Efendi'ye satmışlardır.

4 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v102a- v102b

Bir haneye Kazgancı Kirkor sahip iken vefat etmiştir. Hanesi, Ankara'da yaşayan zevcesi Sosi ve kızları Şehnar ve Vartuhi ile oğlu Artin'e intikal etmiştir. Sosi, Şehnar, Vartuhi ve Artin'in vekilleri olan Rakıcıyan Kigorik Ağa, bu haneyi 6000 kuruşa Avidis zevcesi Güline'ya satmıştır.

24 Mayıs sene (1)316

Belge No: v103a- v103b

Şaban Efendi bir dükkâna sahiptir. Kendisi İstanbul'da bulunduğu için oradan gönderdiği bir hüccetle Ahmet Mülazım'ı vekil tayin etmiştir. Ahmet Mülazım'da vekâleti sebebiyle dükkânı 2000 kuruşa Uzunoğlu Şaban bin Mustafa Ağa'ya satmıştır.

27 Mayıs sene (1)316

Belge No: v104a- v104b

Bir bağ ile hanesine Gümüşyan zevcesi Sima Hatun ile üç oğlu ve iki kızı sahiptirler. Sima Hatun ve çocukları sahibi oldukları bağlarını 43 adet Osmanlı lirasına Şimşiryan Hacı Misak Ağa'ya satmışlardır.

20 Haziran sene (1)316

Belge No: v105a- v105b

Bir hane ile bir ekmekçi fırınına sahip olan Avadik, hanesini 3000 kuruşa, fırınına da 7000 kuruşa Hacı Kirkor kerimesi Nazan'a satmıştır.

7 Haziran sene (1)316

Belge No: v106a- v106b- v106c- v106d

Bir dükkân ile iki tane odanın altı da bir hissesine, dört tane tarlanın altıda bir hissesine, bir hanenin beş yüz yetmiş altı hissede yüz yirmi altı hissesine, üç dükkânın beş yüz yetmiş altı hissede yüz yirmi altı hissesine, Esayi Ağa'nın oğlu Cevan sahip iken çocuksuz olarak vefat etmiştir. Sahibi olduğu emlakı annesi, erkek kardeşi ve kız kardeşlerine intikal etmiştir.

22 Haziran sene (1)316

Belge No: v107a- v107b

Yarım haneye sahip olan Şimşiroğlu Makardih vefat etmiştir. Sahibi olduğu yarım hissesi zevcesi Meryem, oğulları Haykazon, Kirkor ve Agob Efendiler ile kızları Nazan ve Heghnar'a (?) intikal etmiştir. Agob, Haykazon, Kirkor, Heghnar ve Nazan yarım hisse haneyi Şemşiroğlu Parih ve Mehran Ağalara 1000 kuruşa satmışlardır.

23 Ağustos sene (1)316

Belge No: v108a- v108b

Eski Saraçhanede evkaf-ı mülhakadan Gavremzade Vakfı'na ait bir dükkân gediğine İzmir'de ikâmet eden Hacı Seyyid Mehmet Ağazade Hacı Mehmet Efendi sahiptir. Mehmet Efendi, İzmir mahkemesinden aldığı bir hüccetle oğlu Ali Efendi'yi vekil tayin etmiştir. Ali Efendi de vekâleti sebebiyle bu dükkânı 16000 kuruşa Kürkçüzade Hacı İsmail Ağa'ya satmıştır.

15 Nisan sene (1)316

Belge No: v109a- v109b

Ak Mehmet Ağa bir haneye sahip iken vefat etmiştir. Hanesi, oğlu Ahmet ve kızı Kadıncık'a intikal etmiştir. Ahmet ve Kadıncık sahip oldukları haneyi 1250 kuruşa Osman Beşe oğlu Mustafa Ağa'ya satmışlardır.

12 Ağustos sene (1)316

Belge No: v110a- v110b

Parihoğlu kerimesi Negdar binti Hacı Serovpe bir haneye sahiptir. Negdar Ankara'da bulunduğu için oradan gönderdiği bir hüccetle tarafından Markar Ağa'yı vekil tayin

etmiştir. Markar Ağa'da vekâleti sebebiyle haneyi Şalcıoğlu Ba'desar veledi Bogos ve zevcesi Elçün (?) bin Karabet'e 3000 kuruşa satmıştır.

26 Şubat sene (1)315

Belge No: v111a- v111b

Bir haneye sahip olan Yüzbaşı kerimesi Fatma Hanım, bu hanesini 1900 kuruşa Kasap Mahmut oğlu Azat Efendi'ye satmıştır.

18 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v112b

Ne için yazıldığı tam olarak anlaşılamayan olur yazısıdır.

9 Teşrin-i Sani sene (1)316

Belge No: v113a- v113b

Hacı Akkaş oğlu Şaban, Hacı Ahmet ve kız kardeşleri Ayşe ve Behiye Hanımlar bir bağın değişen oranlarda hisselerine sahiptirler. Şaban kendine ait olan hissesini 3000 kuruşa Topçu Hasan kerimesi Hatice Hanım'a satmıştır. Ayşe ve Behiye de kendi hisselerini, diğer hisseye sahip olan Hacı Ahmet Ağa'ya para almadan satmışlardır.

23 Teşrin-i Evvel sene (1)315

Belge No: v114a- v114b

On altı hissede bir hisse dükkâna sahip olan Çaluoğlu zevcesi Saliha Hanım vefat etmiş, hissesi oğlu Mehmet Efendi'ye intikal etmiştir. Bu intikale ait kaydın vergi idaresince düzeltilmesi için vergi dairesine jurnal yazılmıştır.

1 Teşrin-i Evvel sene (1)316

Belge No: v115a- v115b

İbrahim Paşa Vakfı'ndan yarım hisse dükkân, dokuz hisse itibariyle Atanas oğulları Bevan ve Nikolaki ile kızlarına eşit olarak intikal etmiştir. Fakat Nikolaki'nin elinde bulunan bir senet gereğince diğerlerinin bu dükkânla ilgisi yoktur. Nikolaki sahip olduğu yarım hisse dükkânı 5000 kuruşa dükkânın diğer yarısına sahip olan Lülecizade Hacı İbrahim Ağa'ya satmıştır.

17 Ağustos sene (1)315

Belge No: v116a- v116b

Bezircilizade Mustafa, Osman ve Lütfullah Efendiler yarım hisse dükkâna sahipler iken, bu dükkânı 41 adet Osmanlı lirasına Abacıoğlu Ohannes'e (?) satmışlardır.

27 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v117a- v117b

Bir hane ve bir bağ ile hanesine Dedeoğlu Hacı Ohannes sahip iken vefat etmiş ve emlakı zevcesi Hacı 'Akali ve oğulları Hacı Hampar ve Hacı Artin Efendilere intikal etmiştir. Varislerden Hacı Hampar kendisine ait olan yirmi bir hissedenden on bir hissesini, hane için 63 lira, bağ için 11 liraya Hacı Artin'e satmıştır. Diğer on hissesini de hane için 60 lira ve bağ için 10 liraya Hacı 'Akali Hatun'a satmıştır.

28 Ağustos sene (1)316

Belge No: v118a- v118b

İki adet bağa ve bağhanenin yarı hissesine ve bir tarlanın tamamına Ali Efendi sahip iken vefat etmiş, emlakının tamamı oğlu Osman'a intikal etmiştir. Vergi idaresi kayıtlarının bu şekilde düzeltilmesi için vergi dairesine jurnal yazılmıştır.

29 Kanun-ı Sani sene (1)316

Belge No: v119a- v119b

Bir haneye sahip olan Muşih kızı Horsi, bu hanesini 6900 kuruşa Efnadiyos Efendiye satmıştır.

18 Mart sene (1)316

Belge No: v120a- v120b

Hüseyin zevcesi ve Çiftçi Mahmut kızı Fatma bir tarlaya sahiptir. Fatma, bu tarlayı İbrahim Ağa'ya 2000 kuruşa satmıştır.

17 Nisan sene (1)316

Belge No: v121a- v121b

Dökmeci Agob Ağa bir bağa sahiptir. Bu bağ tahrir esnasında yanlışlıkla Kasbar oğlu Agob adına yazılmış ise de kaydı düzeltilmiştir. Agob Ağa'nın vefatından sonra, bağ oğlu Artin'e intikal etmiş, onun da vefatıyla üç hisse itibariyle oğulları Kirkor, Cevan ve Agob'a eşit olarak intikal etmiştir. Cevan ve Agob sahip oldukları üçte iki hisselerin kardeşleri Kirkor'a 200 kuruşa satmışlardır.

5 Şubat sene (1)315

Belge No: v122a- v122b

Bir dükkâna sahip olan Uzun Bogos oğlu Misak, Keşişyan Karabet Ağa'dan borç olarak aldığı 35 adet Osmanlı lirası karşılığında, dükkânını iki sene müddetle, Karabet'e rehin bırakmıştır.

11 Nisan sene (1)316

Belge No: v123a- v123b

Kürtüncüoğlu Raşit bin İbrahim Ağa bir haneye sahip iken çocuksuz olarak vefat etmiştir. Hanesi on altı hisse itibariyle kardeşleri Salih ve Sadık'a intikal etmiştir. Daha sonra Sadık da vefat ederek hisseleri oğlu Mükremin ve eşi Penbe'ye intikal etmiştir. Salih, Mükremin ve Penbe Hanım sahibi oldukları haneyi 1000 kuruşa Uzunoğlu Şaban Ağa'ya satmışlardır.

8 Nisan sene (1)316

Belge No: v124a- v124b

Boyrazoğlu Musa Ağanın kızı Fatma, zevcesi Hamide, amcazadesi Mehmet ve diğer amcazadesi Ahmet Ağa bir haneye sahipler iken, bu hanelerini 5000 kuruşa Hacı Agob'a satmışlardır.

10 Nisan sene (1)316

Belge No: v125a- v125b

Bir hanenin yarısına Cüzdancıoğlu Hacı Ahmet ve diğer yarısına erkek kardeşi Ali sahiptirler. Hacı Ahmet, çocuksuz olarak vefat etmiş ve hissesi kardeşi Ali'ye intikal etmiştir. Ali'nin de vefatıyla birlikte hane, belirli oranlarda hisselerle oğulları Şükrü,

Osman ve Mustafa, kızları Nuriye ve Esmâ ve zevcesi Munis Hanım'a intikal etmiştir. Bu varisler hep birlikte sahip oldukları haneyi 3550 kuruşa Topak Hüseyin Çavuş'a satmışlardır.

29 Temmuz sene (1)316

Belge No: v126a- v126b

Bir haneli bağ ve çayırığa Zartar oğlu Hamparsum ve Nora sahiptirler. Bu emlakta üçte iki hissesi olan Hamparsum, hisselerini 84 adet Osmanlı lirasına kız kardeşi Nora'ya satmıştır.

9 Mayıs sene (1)316

Belge No: v127a- v127b

Hacı Ali oğlu Süleyman iki adet bağa sahip iken vefat etmiştir. Sahibi olduğu bağlar, belirli oranlarda hisseler ile oğulları Mahmut, Şaban, Nuh ve Sadık Efendilere ve zevcesi Penbe Hanım'a intikal etmiştir. Şaban, Nuh ve Sadık Efendiler ile Penbe Hanım sahip oldukları hisselerini Mahmut Efendiye para almadan satmışlardır.

12 Şubat sene (1)316

Belge No: v128a- v128b

Cıngıllıoğlu Hacı Mehmet Ağa kızı Behiye Hanım, sahip olduğu tarlasını 2800 kuruşa Cıngıllıoğlu Salih Ağa'nın oğlu İsmail Ağa'ya satmıştır.

29 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v129a- v129b

Bir bağ ile hanesine sahip olan Hacı Kasım oğlu İbrahim Ağa, bu emlakını 800 kuruşa Berdahcioğlu Şaban Ağa'ya satmıştır.

17 Mart sene (1)315

Belge No: v130a- v130b

Merhum Reşit Ağa'nın hafidesi (kız torunu) Hakime, validesi Nefise Hanım'dan intikal eden bir hanesini Hacı Parih oğlu Bali'ye 1150 kuruşa satmıştır.

9 Ağustos sene (1)316

Belge No: v131a- v131b

Bir bezirhaneye sahip olan Akdal oğlu Hasan Ağa vefat etmiştir. Bezirhane sekiz hisse itibariyle oğulları Hüseyin, Hamit ve Kemal ile kızı Akkadın ve eşi Tutu Hanım'a intikal etmiştir. Varislerden Hüseyin ve Hamit sahip oldukları sekiz hissede dört hisse bezirhanelerini 1700 kuruşa Kocadelioğlu İbrahim Ağa'ya satmışlardır.

29 Kanun-ı Sani sene (1)316

Belge No: v132a- v132b- v132c

On sekiz adet tarla ve bir adet harman yeri arsasına sahip olan Köse Ahmet Ağazade İbrahim Efendi vefat etmiş, emlak ve arazisi oğulları Ahmet ve Hilmi Efendiler ile kızları Lütfiye ve Behiye Hanımlara intikal etmiştir. Lütfiye ve Behiye Hanımlar emlak ve arazide sahip oldukları hisselerini 3500 kuruşa kardeşleri Ahmet ve Hilmi Efendilere satmışlardır.

18 Kanun-ı Sani sene (1)316

Belge No: v133a- v133b

İki adet bağa sahip olan Karcıoğlu İsmail vefat etmiştir. Bu bağları oğulları Mahmut ve Abdullah Efendilere intikal etmiştir.

21 Mart sene (1)311

Belge No: v134a- v134b

Bir bağın yarısına ve başka bir bağın yüz kırk dört hissede kırk sekiz hissesine Toros oğlu Botos sahip iken vefat etmiştir. Sahibi olduğu hisseleri oğlu Karabet ve eşi Hacı Karin'e intikal etmiştir. Karabet ve Hacı Karin sahip oldukları hisselerini 1200 kuruşa Hacı Ali Ağa oğlu Mehmet Efendi'ye ve zevcesi Kadıncık Hanım'a ortaklaşa satmışlardır.

6 Temmuz sene (1)316

Belge No: v135a- v135b

Artin isimli bir şahıs bir haneye sahip iken vefat etmiştir. Hanesi, belirli oranlarda hisselerle varislerine intikal etmiştir. Varisler bu haneyi 7000 kuruşa Marviros zevcesi Vircin'e satmışlardır.

17 Mart sene (1)321

Belge No: v136a- v136b

Kantarcıoğlu Ahmet Ağa sahip olduğu bağını 3500 kuruşa Hacı Hafız oğlu Hüseyin Ağa'ya satmıştır.

18 Haziran sene (1)321

Belge No: v137a- v137b

Bir hanenin yarısına Kazaz oğlu Hacı Nişan kerimesi ve Zambakçıoğlu zevcesi Hacı Şehnar ile diğer yarısına Kazaz oğlu Hacı Nişan zevcesi Herzemya sahiptirler. Herzemya İzmir'de bulunduğu için, tarafından vekil tayin ettiği Norbar Efendi vekâleten, Şehnar Hanım da asaleten, sahip oldukları hanelerini 12500 kuruşa (...) Karabet zevcesi Nora'ya satmışlardır.

23 Nisan sene (1)321

Belge No: v138a- v138b

Kalaycıoğlu Marviros Ağa bir odaya sahip iken vefat etmiştir. Sahibi olduğu oda beş hisse itibariyle oğulları Kigorik, Karabet, Kirkor, Ermetyan ve kızı Virjin'e intikal etmiştir. Kigorik, Ermetyan ve Virjin, haklarından anneleri Kadine adına vazgeçmişlerdir. Kadine Hanım, Kigorik'ten sahip olduğu beşte bir hissesini asaleten, Virjin'in vekil tayin ettiği Yedibalyan () Ağa da vekalaten, sahip oldukları iki hisseyi 400 kuruşa diğer hisse sahibi Ermetyan'a satmışlardır.

2 Haziran sene (1)320

Belge No: v139a- v139b

Hacı Torun Efendi Hacı oğlu Asım Efendi bir dükkâna sahip iken, bu dükkânını Hasa (?) oğlu Hacı Ali ve erkek kardeşi İsmail Ağa'ya 2500 kuruşa satmıştır.

31 Mayıs sene (1)316

Belge No: v140a- v140b

Cıvıkçıoğulları Hafız Mehmet ve Muharrem Ağalar bir hanenin üçte iki hissesine sahiptirler. Kendileri Aydın vilayetinde bulundukları için, taraflarından Hacı Halil

Efendizade Abdullah Efendi'yi vekil tayin etmişlerdir. Abdullah Efendi vekâleti sebebiyle sahip olduğu üçte iki hisse haneyi 200 kuruşa İmam torunu Nuh Efendi'nin kızı Behiye Hanım'a satmıştır.

12 Mayıs sene (1)316

Belge No: v141a- v141b

Kürkçüoğlu Hacı Ali Ağa sahibi olduğu hanesini 5000 kuruşa, Akoğlu Hacı Mehmet Ağa'ya satmıştır.

10 Şubat sene (1)316

Belge No: v142a- v142b

Bir haneye sahip olan Kürkçüoğlu Hacı Ali Ağa zevcesi Monla Hatun, bu hanesini 4000 kuruşa, Akoğlu Hacı Mehmet Ağa'ya satmıştır.

10 Şubat sene (1)316 ve 4 Zi'l-ka'de sene (1)318

Belge No: v143a- v143b

Bir haneye Temürçi Nehabet zevcesi Nora sahip iken bu hane, yanlışlıkla Şamlıoğlu zevcesi Şehnar adına kaydedilmiştir. Bu kaydın düzeltilmesi için vergi kalemine yazı yazılmıştır.

28 Ağustos sene (1)316

Belge No: v144a- v144b

Hacı Seyyid Efendi'nin sahip olduğu bir bağ ile hanesinin, vergi idaresince adına kaydedilmesi için yazı yazılmıştır.

11 Mayıs sene (1)316

Belge No: v145a- v145b

Bir dükkâna sahip olan Hacı Nişan Ağa veledi Kigorik Eskişehir'de bulunmaktadır. Kigorik, kendisine Hag oğlu Agob veledi Serkiz'i vekil tayin etmiştir. Serkiz Ağa'da vekâleti sebebiyle bu dükkânı 3000 kuruşa Hag oğlu Serkiz veledi Agob'a satmıştır.

17 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v146a- v146b

Bir haneye sahip olan Melhas oğlu Hacı Kigorik, bu haneyi Gükanoğlu kerimesi Flora'ya 300 kuruşa satmıştır.

12 Mayıs sene (1)316

Belge No: v147a- v147b

Lişvelioğlu İstefan, Mehmet Ağa kerimesi Fatma Hanım'dan üç sene müddetle bir ortaklık senedi ile ve her 100 kuruş için aylığı 30 para faiz ile borç almıştır.İstefan bunun karşılığında evini ipotek ettirmiştir. İstefan Efendi faizi ile birlikte süre bitiminde 127 adet Osmanlı lirası ödeyecektir. Eğer ki süre sonunda borcunu ödeyemez ise hanenin satılarak alacaklının borçları ödenecektir.

31 Mayıs sene (1)316

Belge No: v148a- v149b

İstifan Agob zevcesi Gül Hatun bir haneye sahiptir. Gül Hatun hanesini oğlu Livoni Efendi'ye 15000 kuruşa satmıştır.

31 Mayıs sene (1)316

Belge No: v150a- v150b

Bir hane ile mâi çayırına yetmiş iki hissede on iki hisse itibariyle İmamzade Yunus Efendi zevcesi Hatice Hanım ile kızı Fatma Hanım sahiptirler. Sahibi oldukları hisselerini oğulları ve erkek kardeşleri olan Mehmet Bey, Raşit, Bekir ve Ömer Efendilere 6000 kuruşa satmışlardır.

1 Mayıs sene (1)316

Belge No: v151a- v151b

Süleyman mahallesi Avarız Vakfı'ndan bir dükkâna sahip olan İmamzade Yunus Efendi vefat etmiştir. Dükkânı, kızı Fatma Hanım'a intikal etmiştir.

1 Mayıs sene (1)316

Belge No: v152a- v152b

Vezirhanı'nda İbrahim Paşa Vakfı'ndan iç içinde bir odaya Vespene sahiptir. Kendisi İzmir'de bulunduğu için tarafından Vasil veledi İsak'ı vekil tayin etmiştir. İsak da vekâleti sebebiyle bu odayı 4500 kuruşa Çırçır oğlu Agob Ağa'ya satmıştır.

9 Şubat sene (1)315

Belge No: v153a- v153b

Demirci Ahmet Ağa dört adet tarlaya sahip iken vefat etmiştir. Tarlalar belirli oranlarda hisselerle, oğulları Mahmut ve Burhan ile kızları Şerife, Müvehhibe ve Havva Hanımlara ve Ahmet Ağa'dan önce vefat eden kızı, Emine'nin oğlu Hasan ve kızı Şevket Hanım'a intikal etmiştir.

14 Şubat sene (1)315

Belge No: v154a- v154b

Agob Ağa bir bağ ile hanesine sahiptir. Kendisi Adana'da bulunduğu için oradan gönderdiği bir hüccetle tarafından Camcıyan Hacı Agob Ağa'yı vekil tayin etmiştir. Agob Ağa da vekâleti sebebiyle Dermuzihyan (...) 2500 kuruşa satmıştır.

5 Haziran sene (1)316

Belge No: v155a- v155b

Hacı Akkaş oğlu Hacı İbrahim Efendi iki adet tarlaya sahip iken vefat etmiştir. Tarlaları, oğulları Hacı Ahmet ve Şaban Efendileri ile kızları Behiye ve Ayşe Hanımlara intikal etmiştir. Varisler kendi aralarında anlaşmışlar ve mevcut tarlalar Behiye Hanım'a intikal etmiştir.

12 Mayıs sene (1)316

Belge No: v156a- v156b

Hacı Ahmet Ağa ve Kal'a Çeşmesi Vakfı'ndan bir mağazaya Atanaş kerimesi Şehnatu sahiptir. Şehnatu, sahibi olduğu bu dükkânı 13000 kuruşa Tavukçu mahallesinden Aleks'e satmıştır.

21 Haziran sene (1)316

Belge No: v157a- v157b

Sadık Ağa oğlu Hacı Ahmet Baba bir arsaya sahiptir. Bu arsasının üçte iki hissesini, 200 kuruşa Mihcızade Osman Ağa'ya satmıştır.

1 Mayıs sene (1)316

Belge No: v158a- v158b

Çanakçıoğlu Ömer bin Ömer Ağa sahip olduğu bir hanesini, Hacı Yanık oğlu Mustafa bin Mustafa Ağa'ya 1700 kuruşa satmıştır.

27 Kanun-ı Sani sene (1)316

Belge No: v159a- v159b

Bir haneye Halacoğlu İhsan validesi Hatice Hanım sahip iken vefat etmiştir. Sahibi olduğu evin üçte bir hissesi, amcası Çömlekoğlu Mustafa Ağa'ya intikal etmiştir. Mustafa Ağa'nın da vefatıyla hissesi oğlu Hacı Bey'e intikal etmiştir. Hacı Bey sahip olduğu hissesini 1000 kuruşa Halaczade Hacı Mehmet Efendi'ye satmıştır.

20 Eylül sene (1)316

Belge No: v160a- v160b

Hakim oğlu Hacı Mehmet bin Ahmet sahip olduğu bağını, müteveffa Yüzbaşı Hacı Mustafa Efendi'nin oğlu Mehmet Efendi'ye 11 buçuk lirâ-yı Osmanîye satmıştır.

22 Mayıs sene (1)316

Belge No: v161a- v161b- v161c

Güllük Şemseddin Vakfı'ndan bir tarlaya Marye Hanım sahiptir. Marye, bu tarlasını 2500 kuruşa Giritlioğlu Serkiz Ağa'ya satmıştır.

6 Eylül sene 1316

Belge No: v162a- v162b

Hacı Seyyid Mehmet Ağazade Hacı Mehmet Efendi bir dükkâna sahiptir. Kendisi İzmir'de bulunduğu için, oradan gönderdiği bir vekâletle oğlu Ali Efendi'yi vekil tayin etmiştir. Ali Efendi de vekâleti sebebiyle bu dükkânı 1000 kuruşa Hacı Seyyid Mehmet Ağazade Hacı Mustafa Efendi'ye satmıştır.

13 Nisan sene (1)316

2.7. DOSYA

Belge No: v1

Ohan oğlu Agob ticaret amacıyla İstanbul'a gitmiştir. Bulunduğu mahalde, kendisiyle alakalı herhangi bir durum için kefalet senedi yazdırmıştır.

(Tarih kısmı yırtık.)

Belge No: v2

Mehmet Mala oğlu Şakir Efendinin belediye borcu bulunmaktadır. Kendisi belediye olan borcunu ödemiştir. Bulunduğu mahallin camisine şart edilmiş ve mahkeme tarafından belediye tasrih edilmiş olan emlak ve arazi, Şakir Efendi adına kayıtlıdır. Bu kaydın Şakir Efendi adına düzeltilmesi için tahrir ve vergi kalemine emr ü hususa buyrulmuştur.

10 Rebi'ü'l-evvel sene (1)318 ve 24 Haziran sene (1)316

Belge No: v3a- v3b

Kebancı oğlu Hüseyin bağı diye bilinen bir bağ ile hanesi, banka adına kaydedilmiş ve açık artırma ile 882 kuruşa Mumcu oğlu Ali Ağa'ya satılmıştır. Bu bağ ile hanenin 442 kuruşu nakit olarak alınmış, geri kalanı da sekiz taksitle sekiz senede ödenmesi kararlaştırılmıştır. Bu emlakın öncelikle satın alan kişi adına kayıtlarının düzeltilmesi ve daha sonra tekrar rehin edilmesi, satış yazısının tahrir ile vergi memurluğuna gönderilmesi için emr ü hususa talep edilmektedir.

24 Haziran sene (1)316

Belge No: v4a- v4b

Kırlangıçoğlu Muharrem yedi kişiden oluşan ailesinin geçimini temin edemediğini, parmaklarında ortaya çıkan hastalıktan dolayı da çalışmadığını ifade etmektedir. Bu nedenle adına gelen 12 buçuk kuruş temettü vergisinden muaf tutulmasını talep etmektedir.

12 Şubat sene (1)315

Belge No: v5

Develi kazası başlığını taşıyan bazı hesapları gösteren belgedir.

1 Şubat sene (1)320

Belge No: v6

(Yazılarının çoğu üzerine çizgi çekilmiş belge. Gerçek bir kayıt olup olmadığı tam olarak anlaşılamamıştır. Belge üzerinde tarih bulunmamaktadır.)

Belge No: v7- v8

Karneki oğlu Evos ve Harelim, Germir köyünden Sungurlu kazasına taşınmışlardır. Germir'deki nüfus kayıtlarının silinmesi, Sungurlu kazası vergi ve nüfus idarelerinden yapılan açıklamalar doğrultusunda gerekenlerin yapılması ve Sungurlu'da işlemlerin gerçekleştirilmesi için, kaza kaymakamı talepte bulunmaktadır.

24 Rebi'ü'l-ahir sene (1)304 ve 6 Kanun-ı Sani sene (1)302

Belge No: v9

Konya'ya taşınacak olan kimselerin geçmişten olan borçlarını gösterir belgedir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v10a- v10b

Kayserili olup da geçici süreyle ticaret için (...) giden kişilerin mahalle, umum numarası ve isimleriyle birlikte biriken bedel-i askeriye vergilerini gösterir belgedir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v11a

Bünyan Kaymakamlığına açık artırma ile ilgili yazılan bilgilendirme yazısıdır.

15 Ağustos sene (1)327

Belge No: v11b

Niğde Mutasarrıflığına başlıklı yazıdır.

13 Ağustos sene (1)327

Belge No: v12

Bünyan Kaymakamlığına başlıklı yazıdır.

16 Ağustos sene (1)327

Belge No: v13a

Niğde mutasarrıflığına başlıklı yazıdır.

15 Ağustos sene (1)327

Belge No: v13b

Niğde mutasarrıflığına başlıklı yazıdır.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v14a- v14b

Bir adet borç senedi ile borçlu olan Deli Veli oğlu İbrahim, bu borcunu bankaya ödemiştir. Banka adına hacizli bulunan (...) hakkında Kayseri mutasarrıflığından yardım talep etmektedir.

20 Kanun-ı Evvel sene (1)312

Belge No: v15a

Adil Ağa Mancusun köyü halkından olup İstanbul'a gitmiştir. Kendisinin adına yazılan vergilerini düzenlemek ve ödemek için Mehmet Efendizade kefil olmuştur.

26 Mayıs sene (1)308

Belge No: v16

Mancusun köyü halkından Erkiletlioğlu Mahmut ve oğlu Abdullah ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmişlerdir. Kendilerine gelen vergileri ödemek üzere, Mermerzade (?) kefil olmuştur.

20 Nisan sene (1)308

Belge No: v17

Mancusun köyü halkından Hasan Bey oğlu Mehmet, ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Tekrar köyüne dönmediği taktirde adına gelen vergileri ödemek üzere Beşe oğlu Osman bin Ali kefil olmuştur.

14 Mart sene (1)308

Belge No: v18

Mancusun köyü halkından Musa Beşe oğlu Muharrem bin Mehmet, ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Kendi adına gelen vergileri ödemek üzere Gesi köyünden Halil Beyzade kefil olmuştur.

23 Nisan sene (1)308

Belge No: v19

Mancusun köyü halkından Monla Halil oğlu Adil bin Ali, ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Kendi adına adına gelen vergileri ödemek üzere Berber oğlu Şaban Ağa kefil olmuştur.

20 Nisan sene (1)308

Belge No: v20

Mancusun köyü halkından Dadaşlıoğlu Mehmet bin Mehmet, ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Kendi adına adına gelen vergileri ödemek üzere Berberzade kefil olmuştur.

20 Nisan sene (1)308

Belge No: v21

Mancusun köyü halkından İnceoğlu Mustafa bin Yusuf, ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Kendi adına adına gelen vergileri ödemek üzere Berberzade Şaban Ağa kefil olmuştur.

20 Nisan sene (1)308

Belge No: v22

Mancusun köyü halkından Mehmet bin Bekir, ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Kendi adına adına gelen vergileri ödemek üzere Berberoğlu Şaban Ağa kefil olmuştur. 20 Nisan sene (1)308

Belge No: v23

Ebiç köyüne 25 Mayıs sene (1)329 tarihinde gönderilen ihtarname makbuzudur.

Belge No: v24a- v24b

Katiroğlu mahallesinden Yaralızade Selim, mahalle halkında olan Akşehirizade merhum Seyyid Efendinin yetimlerinin amcalarından şikâyet edererek, bu kimselerin yetimlerin evlerinde oturduklarını, yetimlerini emlaklarını ellerine aldıklarını ve hatta yıllık gelirlerine dahi el koyduklarını ifade etmiştir. Kendisi de yaşlı olduğunu, mektepte hoca olarak ders verdiğini, Seyyid Mehmet Efendinin varisleri olan Kara Mehmet Ağazade Emin Efendinin ve amcalarının çağrılarak mezkûr (?) bedelin ödenmesini istemektedir. Kendisi bu parayı mektepte okuyan sıbyan çocukları için hayrına sarf edecektir.

30 Teşrin-i Evvel sene (12)97

Belge No: v25a-v25b

Molu köyünde ikâmet eden ve ziraatle uğraşan Bekir Ağa oğlu Recep, temettü vergisinin kendisinden kaldırılmasını istemektedir.

3 Eylül sene (1)312

Belge No: v26

Tosun köyü halkından Kurşunluoğlu Tokos (?) ve Esir oğlu Dimitri ticaret maksadıyla Adana'ya gitmişlerdir. Dokuz ay içinde köylerine dönerlerse vergilerini kendileri ödemek üzere Eslim Paşa mahallesinden Mihal kefil olmuştur.

21 Nisan sene (1)310 (?)

Belge No: v27

Molu köyünden Vasil Kasdid Hacı ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Kendisi, gidilmesi yasak olan başka bir devlete gitmeyecektir. Eğer giderse de sorumluluğu üstlenmek üzere Bedos oğlu Bevan Ağa kefil olmuştur.

29 Nisan sene (1)310

Belge No: v28

Halacoğlu Hacı Serkis ticaret maksadıyla Niğde'ye gitmiştir. Kendisi mükellef olduğu vergilerini ve bedel-i askerisini ödediği için hiçbir ilişkisi kalmamıştır. Kendisi zulahaneye gider ise her türlü vergisini ödemek için Hacı Serkis kefil olmuştur.

21 Kanun-ı Evvel sene (1)309

Belge No: v29a- v29b

Çeras oğlu Vasil adına emlak ve arazilerin tahriri esnasında 5500 kuruş temettü vergisi yazılmıştır. Kendisi bu verginin fazla olduğunu ifade etmekte ve indirim yapılmasını talep etmektedir.

11 Nisan sene (1)298

Belge No: v30a- v30b

Tosun köyünden Osman bin İsmail ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmiştir. Kendisine gelecek olan her türlü vergisini ödemek üzere (...) oğlu İbrahim kefil olmuştur.

9 Nisan sene (1)310

Belge No: v31

Tosun köyünden Ahmet ve Ali ticaret maksadıyla İstanbul'a gitmişlerdir. Kendilerinin vergiden yana herhangi bir ilişkileri bulunmamaktadır. Bunlar hasat zamanında tekrar dönmezler ise, her türlü vergilerini ödemek üzere Sakallıoğlu Salih Efendi kefil olmuştur.

10 Nisan sene (1)310

Belge No: v32

Tosun İslam mahallesinden Hakim oğlu Abdullah, Osman Beşe oğlu Ömer Efendi zevcesi Mübeyyize Hanım ve oğulları Mervan (?) ve Nazif İstanbul'a gitmişlerdir. Kendilerinin vergi açısından ilişkileri bulunmamaktadır. Eğer bu kimseler başka bir yere gidecek olurlarsa, talep olunacak her şeyi ifa etmek üzere Sakallıoğlu Salih Efendi kefil olmuştur.

3 Haziran sene (1)311

Belge No: v33

Tosun köyü halkından Otuzbir oğlu Süleyman ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Kendisine ait her türlü vergiyi ödemek üzere Sakallıoğlu kefil olmuştur.

29 Mayıs sene (1)311

Belge No: v34

Tosun köyü halkından Meldiyos oğlu Tezos (?) veledi İstavri İstanbul'a gidecektir. Kendisi başka bir ülkeye gitmeyecektir. Eğer gidecek olur ise her türlü sorumluluğu üstlenmek üzere Hevran oğlu Yorgi kefil olmuştur.

27 Mayıs sene (1)311

Belge No: v35

Tosun köyü halkından olan Hasan bin Yakub ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Talep olunacak her türlü vergisini ödemek üzere Süleyman Efendi kefil olmuştur.

3 Haziran sene (1)311

Belge No: v36

Tosun köyü sakinlerinden olan Frank oğlu Dimitraki Sungurlu'ya gidecektir. Eğer ki başka bir devlete gidecek olursa, her türlü mesuliyeti üstlenmek üzere, Eslim Paşa mahallesinden Papas oğlu Mihal kefil olmuştur.

20 Eylül sene (1)310

Belge No: v37

Tosun köyü halkından Musaddık oğlu Seyyid ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Kendisi tekrar dönmediği halde vergilerini ödemek üzere Tosun köyünden Salih Efendi kefil olmuştur.

2 Ağustos sene (1)310

Belge No: v38

Germir köyü sakinlerinden Hıraf oğlu Bevan İstanbul'a gidecektir. Eğer başka bir devlete geçecek olursa, her türlü mesuliyeti üstlenmek üzere Vasil kefil olmuştur.

11 Eylül sene (1)310

Belge No: v39

Germir köyü halkından Dedebalı oğlu (...) veledi Nikos ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Kendisi ayrıca başka bir devlete gidecek olduğu için, adına gelen her türlü talebi karşılamak üzere Akyalı oğlu Hüseyin kefil olmuştur.

7 Ağustos sene (1)311

Belge No: v40

Tuberci (?) oğlu Marat ticaret maksadıyla Eskişehir'e gidecektir. Kendi adına gelecek her türlü talebi karşılamak üzere Hakanos oğlu Bezo kefil olmuştur.

13 Eylül sene (1)310

Belge No: v41

Germir köyü halkından Badem oğlu Hodberi ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Kendi adına gelecek vergilerin ödenmesi için kefalet senedi tanzim ettirmiştir.

11 Nisan sene (1)309

Belge No: v42

Tosun köyü halkından Mübayaacı oğlu Kastanti veled Yorgi ve annesi İsavebet Kudüs'e gideceklerdir. Bunlar, kendi adlarına gelen vergilerini ödeyecekler ve başka bir devlete geçmeyeceklerdir. Eğer geçerlerse sorumluluğu üstlenmek üzere Keşoğlu Bedos kefil olmuştur.

20 Teşrin-i Evvel sene (1)311

Belge No: v43

Tosun köyü halkından Horok oğlu Ömer ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Adına gelecek her bir vergisini ödemek üzere Civelekzade Lütü Efendi kefil olmuştur.

13 Teşrin-i Sani sene (1)311

Belge No: v44a- v44b

Hamis Bey oğulları Sadık ve Sami Beylerin sahibi oldukları bağlarına, vergi idaresinden 1000 kuruş değer biçilmiş ve bağ haneli olarak kaydedilerek, bu haneye de 1000 kuruş değer biçilmiştir. Oysa bu bağın hanesi olmadığı gibi, değeri de 300 kuruştan fazla etmemektedir. Sadık ve Sami Beyler hanenin kayıtlardan silinmesini ve bağın fiyatının indirilmesini talep etmektedirler.

19 Temmuz sene (1)311

Belge No: v45

Markarsos oğlu İstefan, Tokat'a giderek oraya yerleşmiştir. Kendisine ait vergi kayıtlarının oraya gönderilmesi için dilekçe yazmıştır.

10 Ağustos sene (1)312

Belge No: v46a- v46b

Tokat'a yerleşmek üzere dilekçe verip gerekli işlemlerin yapılmasını talep eden İstefan Efendi hakkında yazılan resmi yazıları gösteren belgedir.

17 Kanun-ı Evvel sene (1)312 ve 24 Receb sene (1)314

Belge No: 47a- v47b

Akçakayalızade Ömer Efendi, kayıtlarda bazı emlak ve akarın kendi adına yazıldığını, fakat kendisinin böyle mülklere sahip olmadığını ifade etmektedir. Bu kayıtların sahipleri üzerine düzeltilmesini talep etmektedir.

3 Haziran sene (1)314

Belge No: v48

Tosun köyü halkından Vekiloğlu İsmail, İstanbul'a gidecektir. Kendisinin vergilerini ödemek üzere Kunduracı Ahmet Oğlu adlı kişi kefil olmuştur.

4 Mayıs ()

Belge No: v49a- v49b

Hisarcık köyünde bir bağa Hacı Ömer oğlu Ahmet sahiptir. Sahibi olduğu bağın vergi idaresi tarafından yeniden yüksek fiyatla kayıt edildiğinden şikâyet etmekte ve bu kaydın düzeltilmesini talep etmektedir.

19 Temmuz sene (1)311

Belge No: v50

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v51

Kayseri mutasarrıflığına Erdemiş köyünün aşar vergisi hakkında gönderilen telgraftır.

27 Temmuz sene (1)327

Belge No: v52

Kayseriye Kaimmakamlığına başlığıyla gönderilmiş resmi yazıdır.

30 Kanun-ı Evvel sene (1)280 ve 13 Şa'ban sene (1)281

Belge No: v53

Kayseri muhasebe-i celîlesine başlıklı resmi yazıdır.

11 Kanun-ı Sani sene (1)299

Belge No: v54

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v55

Sınıkçı mahallesi halkından Pastırmacıoğlu Yakok ticaret maksadıyla İzmit'e gidecektir. Adına gelen her türlü vergisini ödemek üzere (...) oğlu Agob kefil olmuştur.

3 Nisan sene (1)309

Belge No: v56

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v57a- v57b

Tasfiye-i bakaya talimatnamesi gereğince kalanların araştırılması ve tahsil edilmesi, diğer yandan kalan bakayanın tespit edilerek ne miktarının toplanabileceğine dair Maliye Nezaretinden gönderilen emir, defterdarlığın telgrafhanesinden maliye memurlarına bildirilmiştir. Kendilerine dahil olan bölgelerde komisyonlar kurularak, kalan bakayanın tetkik edilmesi ve süratle bildirilmesi için Ankara vilayetinden gelen yazıdır.

3 Zi'l-ka'de sene (1)327 ve 3 Teşrin-i Sani sene (1)325

Belge No: v58a- v58b

Talas köyü, Harman mahallesinde ikâmet edip, taşrada bulunan kimselerin adlarına kayıtlı temettü vergilerinden toplanan tahsilatı gösterir belgedir.

15 Haziran sene (1)308

Belge No: v59a- v59b- v59c

Erkilet nahiyesinin 306 senesi müsteban cetvelidir.

Sene (1)306

Belge No: v60

Mersin sancağında bulunan Eslim Paşamahallesi halkından Uzun Aşık oğlu İstefan Efendinin 311 senesinden 315 senesi sonuna kadar 1706 kuruş 10 para vergi borcu bulunmaktadır. Kendisi, 933 kuruş 20 parasını ödemiş, geriye 772 kuruş 10 para borcu kalmıştır.

15 Ağustos sene (1)315

Belge No: v61

Talas köyü Derviş mahallesinden, Ladün ve Sokradis, Tavukçuoğlu Ligor ve Ferman oğlu Nikola veledi Esber, İstanbul'da bulunmalarına rağmen mahalleleri bilinmemektedir. Bunların yerlerinin tespiti için haklarında tahkikat yapılmıştır.

25 Teşrin-i Sani sene (1)315

Belge No: v62

Horsan oğlu Bedos önceden İstanbul'a nakilhane etmiş olarak bildirilmesine rağmen orada bulunamamıştır. Kendisi hakkında yeniden tahkikat yapılmış ve yeri tespit edilmiştir. Köyünden, kendi adına olan 315 yılı vergisi zam ve ilave olarak gönderilmiştir.

12 Ağustos sene (1)315

Belge No: v63

Kayseri sancağı Şarkiyan mahallesinden taşraya gidenlerin vergi borçlarını gösteren defterdir.

18 Ağustos sene (1)312

Belge No: v64

Kayseri'den Adana'ya giden Ohan oğlu Menas'ın 310 senesinden 315 senesi sonuna kadar 285 kuruş vergi borcu birikmiştir. Bunun tahsili için Adana'ya yazı yazılması, tahrir ile vergi memurluğundan istenmektedir.

10 Kanun-ı Evvel sene (1)315

Belge No: v65a- v65b

Çandırılıoğlu Mahmut Efendi, altmış yaşını aştığını ve ticaret yapmadığını söylemiştir. Bu nedenle adına yazılan 2000 kuruş temettü vergisini ödeyecek gücü olmadığından, bu verginin kendisinden kaldırılmasını istemektedir.

25 Kanun-ı Sani sene (12)95

Belge No: v66a- v66b

Kayseri mal sandığına 34 kuruş teslim olunmuştur.

21 Eylül (?) sene (1)314

Belge No: v67

Mayıs oğlu Belkesi (?), Arakçioğlu Ohannes ve Takvor oğlu zevcesi Marpeti İstanbul'a, oradan da Kudüs'e gideceklerdir. Vergilerini ödemek ve başka bir ülkeye geçtiklerinde sorumluluğu üstlenmek üzere Artin Ağa kefil olmuştur.

22 Temmuz sene (1)309

Belge No: v68

(Üzerine yukarıdan aşağıya doğru çizgi çekilmiş belge.)

Belge No: v69a- v69b- v69c- v69d

Boğazlıyan Siyah köyünde, müzayede ile ihale olunacak aşar vergisine mahsus mezat pusulasıdır.

(Tekliflerin kabul edildiği muhtelif tarihler bulunmaktadır.)

Belge No: v70a- v70b

Şirak oğlu Karabet ve kardeşi Makardih oğlu Karabet, Kayseri'den Bilecik'e giderek oraya yerleşmişlerdir. Karabet'e ait kayıtların silinerek, vergi ve tahrir idaresine bildirilmesi istenmektedir.

12 Muharrem sene (1)316 ve 20 Mayıs sene (1)314

Belge No: v71a- v71b

Şirak ile Makardih Kayseri'den Bilecik'e giderek yerleşmiştir. Kendisi 315 senesine mahsuben oranın bedel-i askeri vergisine dahil edilecektir. Bunun için kaydının hızlı bir şekilde silinmesi istenmektedir.

29 Şevval sene (1)316 ve 23 Şubat sene (1)314

Belge No: v72

Develi kazasının baş tahsildarı görevinden istifa etmiştir. Buradaki işlerin görülebilmesi için, Kayseri mutasarrıfından yeni birinin atanması istenmektedir.

18 Teşrin-i Sani sene (12)96

Belge No: v73

Kayseri livası baş tahsildarlığı görevini dört ay süre ile vekâleten idare eden Develerzade, bu görevinden doğan aidatının hesaplanarak ödenmesini talep etmektedir.
18 Kanun-ı Evvel sene (12)98

Belge No: v74

Ne için yazıldığı bilinmeyen 6 tane ismin bulunduğu belge.
(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v75

(Değerlendirmeye müsait olamayan belge.)

Belge No: v76a- v76b

Tahtacı oğlu Mahmut bin Bekir, 97 senesinde malul olarak emekli olmuş ve hayatta kaldığı sürece aylık 125 kuruş ihsan-ı şahane ile mahallesine dönmüştür. Kendisi halen 90 kuruş maaş alarak yaşamaktadır.
11 Mayıs sene (12)98

Belge No: v77a- v77b

İsimleri sayılan bazı Ermeni vatandaşların, bedel-i askeri vergisi ile mükellef tutulduklarını bildiren, Kayseri vergi memurluğuna gönderilmiş telgraftır.
3 Teşrin-i Sani sene (1)315

Belge No: v78a- v78b

Ankara vilayeti mektubi kaleminden gönderilen, 17 Teşrin-i Sani 313 tarih ve iki yüz yetmiş dörd numaralı tahrirat-ı vâlârına cevabdır başlıklı resmi yazıdır.
7 Ramazan sene (1)315 ve 17 Kanun-ı Sani sene (1)313

Belge No: v79a- v79b

Çakıoğlu Veysel hanesinin tahrir esnasından yedi bin kuruş olarak yazıldığını, oysa hanesinin bin kuruş değerinde olduğunu belirtmiş ve vergisinin düşürülmesini talep etmiştir.

25 Kanun-ı Sani sene (12)99

Belge No: v80a- v80b

(Yazısının muhtelif yerlerinde mürekkebi akmış olduğu için tam olarak okunamadı.)
(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v81a- v81b

(Yazısının muhtelif yerlerinde mürekkebi silik olduğu için tam olarak okunamadı.)
() sene (1)318

Belge No: v82a- v82b

Develi mal sandığından (...) mal sandığına gönderilen senetlerin bordrosudur.
() sene (1)327

Belge No: v83

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v84a- v84b

Subaşıoğlu Hafız Efendi, Bağçevan Kemeraltı mahallesine muhtar olarak seçildiğini ifade etmektedir. Fakat hem yaşlılığı hem de okuma yazması olmadığı için muhtarlıktan azlini istemektedir.

1 Mayıs sene (1)315

Belge No: v85

Bağlos oğlu (...) ticaret maksadıyla dokuz aylığına İstanbul'a gidecektir. Eğer bu süre içinde dönmezse, adına gelecek vergilerini ödemek üzere (...) oğlu Sevak kefil olmuştur.

(Tarih kısmı silik.)

Belge No: v86a- v86b

Sırıkoğlu Kirbako adlı şahıs yetmiş yaşını aştığı için adına gelen 12 buçuk kuruşluk temettü vergisinin 323 senesine mahsub olmasını talep etmektedir.

29 Ağustos sene (1)322

Belge No: v87a- v87b

Talas köyü Rum milletinden olan kırk dokuz şahsa temettü vergisi yazılmıştır. Bu meselenin, çözülmesi ve gerekenin yapılması için bir komisyon teşkili istenmektedir.

29 Kanun-ı Sani sene (12)99

Belge No: v88a- v88b

İsimleri sayılan dokuz kişi asakîr-i şahaneye gitmiştir.

8 Mayıs sene (1)313

Belge No: v89a- v89b

Sayeci mahallesinden Saatçi Hacı Avedimis'in hanesinde kiracı olarak bulunmadığı tasdik edilmiştir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v90a- v90b

Bevanaki İntakidis adlı şahıs Kayseri'den göç ederek Burgaz'a yerleşmiştir. Kendisine ait kayıtların Kayseri'den silindiği gibi oğullarının kaydının da silinmesini istemektedir. Bunun için gerekli işlemlerin yapılması talep edilmektedir.

5 Cemaziye'l- Evvel (1)300 ve 1 Mart sene (12)99

Belge No: v91a- v91b

Hacı Bağnosos elinde bulunan ilam gereğince Vasilyos Gebzas'ın hanesi için mütevellî olarak bulunmaktadır.

8 Teşrin-i Evvel sene (1)300

Belge No: v92a- v92b

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v93a- v93b

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v94a- 94b

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v95a- v95b

Bir hanenin sahibi olan Yedikarındaşoğlu Agob, tarafından bir şer'i hüccetle Arakçı oğlu Karabet'i vekil tayin etmiştir. Karabet de vekâleti sebebiyle bu haneyi, 9500 kuruşa Zekarya kızı Sima'ya satmıştır.

2 Nisan sene (1)300

Belge No: v96a- v96b- v96c

(Üzerinde tarih bulunmayan ve ne olduğu tam olarak anlaşılamayan hesapları gösterir belge.)

Belge No: v97

(Üzerinde tarih bulunmayan ve ne olduğu tam olarak anlaşılamayan hesapları gösterir belge.)

Belge No: v98

Kayseri sancağı emlak başkitabetine yazılmış resmi yazıdır.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v99

İsimleri yazılı olan bazı köylerden, farklı vergi kollarında toplamda 67336 kuruş 15 para tahsil edilmiştir.

20 Temmuz sene (1)321

Belge No: v100

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v101

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v102

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v103

Kayseri sancağı ma'a tahrir vergi memurluğu canib-i 'alisine başlıklı resmi yazıdır.

16 Mart sene (1)321

Belge No: v104

Gayrimüslim halktan isimleri sayılan dört kişi, ziyaret maksadıyla Kudüs'e gideceklerdir. Kendilerine gelecek bütün vergileri ödemek üzere Hacı Osman oğlu Mustafa kefil olmuştur.

5 Mayıs sene (1)309

Belge No: v105

Gayrimüslim halktan Yakob isimli şahıs, tahsil için İstanbul'a gidecektir. Kendisine gelecek bütün vergileri ödemek üzere Hacı Osman oğlu Mustafa kefil olmuştur.

5 Mayıs sene (1)309

Belge No: v106a- v106b

Germir köyü halkında Disonre ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Dokuz ay içerisinde geri dönmezse, vergilerini ödemek üzere Mihalkeç Bevan Vizandiyadis kefil olmuştur.

16 Mart sene (1)310

Belge No: v107

Zene oğlu Yanok zevcesi Rozi ticaret maksadıyla İstanbul'a gidecektir. Kendisinin mükellef olduğu vergileri ödemek ve devletlerce gidilmesi yasak olan başka bir devlete gittiği taktirde, mesuliyeti tarafına ait olmak üzere Çorbacıoğlu oğlu Yorgi kefil olmuştur.

8 Nisan sene (1)312

Belge No: v108

Gülistan oğlu Nikos, ticaret maksadıyla Eskişehir'e gidecektir. Kendisine gelecek vergileri ödemek ve devletlerce gidilmesi yasak olan başka bir devlete gittiği vakit, sorumluluğu üstlenmek üzere Ali Beyoğlu Ali Bey ve 'Avrail oğlu Simon kefil olmuşlardır.

21 Mart sene (1)311

Belge No: v109

Germir köyü halkından Bedos ve kardeşi Meldiyavis İstanbul'a gideceklerdir. Bunların adına gelecek her türlü vergilerini ödemek ve gidilmesi yasak olan bir devlete gittiklerinde de sorumluluğu üstlenmek üzere 'Ayan oğlu Harekim kefil olmuştur.

4 Kanun-ı Evvel sene (1)310

Belge No: v110

Şekar oğlu Şerekim ticaret maksadıyla Adana'ya gidecektir. Adına talep edilecek her şey için Gazaz oğlu Karnes (?) kefil olmuştur.

23 Teşrin-i Evvel sene (1)310

Belge No: v111

Kozem zevcesi Olem ve Yorgi oğlu Yevaki ticaret maksadıyla Ereğil (?) kazasına oradan da ziyaret maksadıyla Kudüs'e gideceklerdir. Mükellef oldukları vergilerini ödemek üzere (...) kefil olmuştur.

20 Mart sene (1)309

Belge No: v112

Germir köyü halkından Eşne isimli bir şahıs ticaret maksadıyla Kudüs'e gidecektir. Kendisinin mükellef olduğu vergilerini ödemek ve gidilmesi yasak olan bir devlete giderse, sorumluluğu üstlenmek üzere (...) kefil olmuştur.

17 Mart sene (1)310

Belge No: v113

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v114

Germir köyü halkından Balaban oğlu Yasef, ticaret maksadıyla Ankara'ya gidecektir. Kendisinin mükellef olduğu vergilerini ödemek ve gidilmesi yasak olan bir devlete giderse, sorumluluğu üstlenmek üzere Faideci oğlu Hacı Bevan kefil olmuştur.

6 Eylül sene (1)310

Belge No: v115

Germir köyü halkından Faideci oğlu Bevan, ticaret maksadıyla Adana'ya gidecektir. Kendisinin mükellef olduğu vergilerini ödemek ve gidilmesi yasak olan bir devlete giderse, sorumluluğu üstlenmek üzere Güllük mahallesinden Harseno (?) kefil olmuştur.

17 Kanun-ı Evvel sene (1)310

Belge No: v116

Germir köyü halkından Ağırnaslı oğlu Save ve kızı Botesi (?) Kudüs'e gideceklerdir. Kendilerinin mükellef oldukları vergilerini ödemek üzere Cabık oğlu Betil kefil olmuştur.

4 Nisan sene (1)307

Belge No: v117a- v117b

Çakaloğlu Hasan yaşlı olduğunu ifade etmekte ve adına gelen 25 kuruşluk temettü vergisinin bir daha ki seneye mahsup edilmesini, eğer olmazsa bu vergide indirim yapılmasını talep etmektedir.

28 Eylül sene (1)312

Belge No: v118a- v118b

Dübek oğlu Dikran ve validesi Hurmesima, Soçi İsanı oğlu Nezar Ağadan 2500 kuruş borç almışlar ve bunun karşılığında beş sene müddetle evlerini ipotekli olarak satmışlardır. Süre bitiminde Dikran ve Hurmesima borçlarını ödeyememişlerdir. Haneleri müzayede yoluyla 1700 kuruş bedel ile Nezar Ağa üzerine yazılmıştır.

25 Nisan sene (1)316

Belge No: v119a- v119b

Şeyh cami-i şerifi kürsüsüne şart edilmiş, Vesbene Hanım tarafından kullanılan bir hanenin yıllık 100 kuruştan on üç yıllık 1300 kuruş kira borcu bulunmaktadır. Vakfın mütevellisi Hasan Efendi, Vesbene aleyhinde olmak üzere bu parayı temin etmek için Kayseri mahkemesinden haciz kararı almıştır. Bunun üzerine yeri ve numarası bildirilmiş olan bir dükkânın beşte bir hissesi, müzayede yolu ile 1575 kuruşa Aynaoğlu zevcesi Levanya satın almıştır. Bu durum Vesbene'ye bildirildiği halde satıştan çekindiği için kanun gereğince Levanya üzerine kaydedilmiştir.

18 Mart sene (1)316

2.8. DOSYA**Belge No: v1a- v1b**

Yazı Çepni köyünden Salih oğlu Hasan, 307 senesinden 311 senesi sonuna kadar kabzımal olarak görev yapmıştır. Görev süresi sona erdiğinde, devlete borcu vardır diye şikâyet edilmiştir. Kendisi, böylesi bir borcunun olmadığını söylemekte ve bunun yeniden tetkik edilmesini istemektedir.

4 Nisan sene (1)314

Belge No: v2a- v2b

Kalaycı oğlu Karabet, kardeşi Kalaycıyan Kırkor ve Agobyan Ağa adlı kişiler için belirlenen bedel-i askeri vergilerden indirim yapılmasını talep etmektedir.

27 Nisan sene (1)319

Belge No: v3a- v3b

Ahmet Beşe oğulları Mustafa, Ahmet, Hakkı ve Ahmet'in sahip oldukları emlak ve arazilerinin başka bir kimse üzerine koçanları yazılmıştır. Bunun düzeltilerek, her şahıs üzerine mallarının yazılmasını ve yerli yerince vergilerinin ödenmesini istemişlerdir.

12 Şubat sene (1)315

Belge No: v4

Kirbako oğlu Harekim ve zevcesi Beran Kudüs'e gideceklerdir. Kendileri adına vergilerini ödemek ve başka bir devlete giderlerse sorumluluğu üstlenmek üzere Arslan oğlu Secbon (?) kefil olmuştur.

15 Şubat sene (1)318

Belge No: v5

Çaylak oğlu Agob ve zevcesi Hazan ve kızı Marise (?) İskezre'ye (?) gideceklerdir. Kendileri adına vergilerini ödemek ve başka bir devlete giderlerse sorumluluğu üstlenmek üzere Sehak oğlu Makrudih kefil olmuştur.

10 Teşrin-i Evvel sene (1)318

Belge No: v6a- v6b

Bir adet bağa sahip olan Süleyman Ağa, bağının yarısını 750 kuruşa, diğer bir bağa sahip olan Mahmut Ağa, dörtte birini 250 kuruşa Garib Mustafa Ağazade Mustafa Efendiye satmışlardır.

2 Mart sene (1)304

Belge No: v7a- v7b

Endürlük köyüne aza olarak tayin edilen Ağa Yankola oğlu İstavri, yaşlılığı dolayısıyla bu görevden istifa etmiştir. İstifasının kabulünü istemektedir.

10 Haziran sene (1)314

Belge No: v8a- v8b

311 senesi Kızılviran köyü aşarını iltizam etmiş olan Serrac Hacı Ahmed ve oğlu Süleyman ve Mücellid Osman Efendilerin devlete borcu bulunmaktadır. Borçlarından dolayı üzerlerinde bulunan, fiyatları belli beş adet emlakları satılmıştır.

17 Mart sene (1)313

Belge No: v9a- v9b

Dedeoğlu Kastarzi ile kardeşleri Cerbelü ve Çavlı, 310 senesinden itibaren Samsun'un Said Bey mahallesi Rumiyan nüfusuna kaydedilmişlerdir. Bunların Kayseri'de bulunan

kayıtlarının silinmemesinden dolayı temettü ve bedel-i askeri vergileri mükerrer defa talep edilmiştir. Bu kaydın düzeltilmesi için Canik mutasarrıfı talepte bulunmaktadır.

‘An Şa‘bânü’l-mu‘azzam sene (1)305 ve 31 Mart sene (1)304

Belge No: v10- v11

Kayserili Kastarzi Samsun’da Said Bey mahallesi nüfusuna kayıt olmuştur. Kayseri’den kayıtları silinmediği için her iki tarafa da bedel-i askeri vergisi ödemektedir. Bu karışıklığın giderilmesini talep etmektedir.

15 Mart sene (1)304

Belge No: v12a- v12b

Bir haneye Eskicioğlu İbrahim, Hüseyin ve kız kardeşi Ayşe sahiptirler. Bunlardan Hüseyin vefat etmiştir. Kendisinin sahip olduğu beşte iki hissesi kardeşleri İbrahim ve Ayşe’ye intikal etmiştir. İbrahim, kendisine Hacızade Torun Ağa’yı vekil tayin etmiştir. Ayşe asaleten ve Torun Ağa vekâleten sahip oldukları hanelerini 1500 kuruşa Kara Mahmut Ağazade Hacı Mehmet Ağa’ya satmışlardır.

27 Nisan sene (1)304

Belge No: v13a- v13b

Cıngıllade Sufi Muharrem Ağa’nın oğlu Ömer, babasının vefat etmeden önce sahibi olduğu bağına sattığını, vergi ve defter-i hakânî idarelerince satış işleminin gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Fakat vergi idaresince, bağa ait kayıtlarda babasından isminin silinmediğini, bağı alan kişinin isminin ise kaydedildiğini söylemekte ve her iki tarafa da vergi gelerek bunu ödediklerini ifade etmektedir. Bundan dolayı bu zamana kadar ödediği vergilerin, gelecek seneler vergisine mahsup edilmesini ve babasının üzerinden kaydın silinmesini talep etmektedir.

8 Mart sene (1)316

Belge No: v14a- v14b

‘Avak oğlu Kerovpe yaşlı ve hasta bir insan olduğunu belirterek, ilk önce belediye doktorlarından kanun üzere muayene olmayı, daha sonra adına gelen bedel-i askeri ve şose tarik vergisi ve diğer vergilerin de silinmesini talep etmiştir.

22 Nisan sene (1)319

Belge No: v15a- v15b

Telgeyan Hacı Kabril oğlu Kigorik, sahibi olduğu dükkânına 4000 kuruş değer biçildiğini, oysa dükkânının bu kadar etmeyeceğini ifade etmiştir. Ayrıca kendisine 40 kuruştan fazla olmak üzere emlak vergisi geldiğini söyleyerek, dükkânının fiyatının indirilmesini talep etmiştir.

29 Eylül sene (1)317

Belge No: v16a- v16b

Yağdar oğlu İsak ve oğlu Pavlı Samsun'da ikâmet etmektedirler. Önceden Kayseri'de ikâmet ettikleri için, bedel-i askeri vergilerini Kayseri'de ödemişlerdir. Buna rağmen kendilerinden önceki seneler için bedeli askeri vergisi istenmiştir. Bu sorunun giderilmesi için Kayseri mutasarrıflığından yardım istemektedir.

20 Zi'l-hicce sene (1)306 ve 5 Ağustos sene (1)305

Belge No: v17a- v17b

Kayseri'nin Endürlük köyünden Yağdar oğlu İsak, ticaret maksadıyla otuz beş senedir Samsun'da bulunmaktadır. Bedel-i askeri vergisini Samsun'a, emlak vergisini de Kayseri'ye ödemektedir. Fakat Endürlük köyünde kendisi ve oğlu adına 301 senesinden 304 senesine kadar dört yıllık bedel-i askeri borcu var gösterilmiştir. Kendisi bu vergilerini Samsun'da ödediği için, bu kanunsuzluğun giderilmesini talep etmektedir.

1 Ağustos sene (1)305

Belge No: v18a- v18b

Kayseri'nin İstefan köyü halkından olan Yenaku oğlu İsak ve kardeşi Nikol çok seneler önce İzmir'e gidip yerleşmişlerdir. Bedel-i askeri vergilerini Kayseri'ye göndermekteler iken, artık İzmir'de ödemek istemektedirler ve Kayseri'deki kayıtlarının silinmesini talep etmektedirler.

10 Mayıs sene (1)304

Belge No: v19a- v19b

Kayseri'nin İstefan köyü halkında olup, İzmir'e yerleşen Yenaku ve kardeşi Nikol'un Kayseri'deki kayıtlarının silinmesi hakkında Kayseri mutasarrıflığına gönderilen resmi yazıdır.

6 Temmuz sene (1)304

Belge No: v20

Kayseri'nin İstefan köyünden altı kişi İzmir'e giderek yerleşmişlerdir. Bedel-i askeri vergilerini Kayseri'ye ödemeye devam etmektedirler. Bunların Kayseri'den kayıtlarının silinmesi ve İzmir'de bedel-i askeri vergilerini ödemeleri için şehadetname yazılmıştır.

10 Mayıs sene (1)304

Belge No: v21

Sipahizade Ahmet bin Aser, 307 senesinde kendisine ilk tertip numarası verilerek askere çağırılmıştır. Fakat kendisi nakit bedel ödeyerek beş ay süre ile Girit vilayeti Ergiri sancağında bu görevini yaptığını ifade etmiş ve bu durumun düzeltilmesini talep etmiştir.

15 Haziran sene (1)308

Belge No: v22- v23

Bahçecizade Hacı Ali Mehmet Efendi, Tacüddinzade Mustafa ve Tacüddinzade Hacı Hamza Efendiler malikane tarlalarda, öşür vergisinden dolayı hem mültezimi hem de vergi idaresinden yapılan zam sebebiyle fazla vergiye muhatap olmuşlardır. Bunun giderilmesini talep etmektedirler.

28 Ağustos sene (1)307

Belge No: v24- v25

Akçakaya köyünden Emetullah oğlu Ahmet zevcesi Fatma, sahibi olduğu mülklerin değerinden fazla yazıldığını, bu mülklerin fiyatının azaltılmasını ve vergilerinin de düşürülmesini talep etmektedir.

28 Eylül sene (1)318

Belge No: v26a- v26b

Akçakaya köyünden Yakup oğlu Osman, sahibi olduğu bir hane ile bir tarlanın gerçek fiyatından fazla fiyatla yazıldığını ifade ederek, bu emlakın fiyatının azaltılmasını ve vergilerinin de düşürülmesini talep etmektedir.

28 Eylül sene 1318

Belge No: v27a- v27b

Müstehidzade (?) isimli bir şahıs, Akçakaya ve İstefan köylerinde bulunan arazilerinin değerlerinin vergi idaresince çok yüksek yazıldığını, gereken incelemelerin yapılmasını ve fiyatının düşürülmesini talep etmektedir.

30 Eylül sene (1)318

Belge No: v28a- v28b

İstefan köyünden Yevan, seksen yaşını aştığını, çok senelerdir ticaret yapmadığını ifade ederek adına gelen 25 kuruş temettü vergisinin silinmesini talep etmiştir.

22 Eylül sene (1)319

Belge No: v29a- v29b

Talas Harman mahallesinden Hacı Osman zevcesi Tutu Hanım, hanesinin gelirli hane olarak kaydedildiğini ve binde on vergi ile mükellef tutulduğunu söylemektedir. Hanesinin harap olması sebebiyle vergisinin binde beşe çevrilmesini ve fiyatının da indirilmesini talep etmektedir.

27 Eylül sene (1)320

Belge No: v30a- v30b

Kara Ahmet oğlu Mehmet 580 kuruşa bir bağ satın almıştır fakat bu bağ, 3500 kuruş fiyat ile yazılmıştır. Kendisi bu fiyatın 580 kuruşa düşürülmesini talep etmektedir.

23 Eylül sene (1)320

Belge No: v31

Kara Deli oğlu Bedos'un sahip olduğu dükkânının vergisinin 2250 kuruş olarak tespit edildiğini gösterir belgedir.

11 Mart sene (1)321

Belge No: v32a- v32b

Bekir Efendizade Ali ve Garib ve Mehmet iki haneye sahiptirler. Bu hanelerin vergilerinde indirim istemektedirler.

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v33a- v33b

Talas köyünden Hurmesima ikâmet ettiği hanesinin kira evi denilerek vergisinin artırıldığını, oysa kira olmayıp kendisinin oturduğunu söylemektedir. Bu nedenle artırılan vergi kaydının silinmesini, yüksek fiyatla yazılan hanesinin fiyatının da indirilmesini talep etmektedir.

27 Eylül sene (1)320

Belge No: v34a- v34b

Tomarzalıoğlu zevcesi Maryem, hanesinin harap ve viran olduğunu söyleyerek hanesi için yazılan 3500 kuruşun indirilmesini talep etmektedir.

30 Eylül sene (1)320

Belge No: v35a- v35b

Talas köyünden Diruhi, hanesinin gelirli adıyla kaydedildiğini, hanesinin fiyatının da çok fazla yazıldığını söyleyerek vergisinin indirilmesini talep etmektedir.

10 Ağustos sene (1)320

Belge No: v36a- v36b

İstanbuluoğlu Elba sahibi olduğu hanesinin arsaya çevrildiğini, vergisini ise hala hane üzerinden ödediğini söyleyerek, bu verginin affedilmesini ve indirilmesini talep etmektedir.

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v37a- v37b

Yevakim oğlu Bedos, 2500 kuruş fiyatla yazılan hanesinin, gerçek değerine indirilmesini talep etmektedir.

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v38a- v38b

Saluryan Bediros zevcesi Selnan sahibi olduğu hanesinin 20000 kuruş değerinde yazıldığını söyleyerek, bu hanenin fiyatının indirilmesini talep etmektedir.

27 Eylül sene (1)320

Belge No: v39a- v39b

Arab oğlu Hacı veledi Parih, hanesinin bir kısmını dükkâna çevirmiştir. Hanesinin ise yüksek fiyatla kayıtlı olup vergisini bu fiyattan ödediğini ifade etmiş ve mevcut hale nazaran kaydın düzeltilerek vergisinin indirilmesini talep etmiştir.

27 Eylül sene (1)320

Belge No: v40a- v40b

Bediros oğlu Toros, babasından intikal ederek sahibi olduğu mağaza ve hanenin harap olduğunu söylemiş ve fiyatlarının indirilmesini talep etmiştir.

30 Eylül sene (1)320

Belge No: v41a- v41b

Karabet kızı Hormsiya bir hane ve bahçeye sahiptir. Sahibi olduğu hanesi yüksek bir fiyatla kayda geçirilmiştir. Ayrıca hanesine gelirli hane denilerek yıllık 30 kuruş da vergi yazılmıştır. Oysa kendisi hanesinin harap olduğunu ifade ederek hanesi ve bahçesi için yazılan değerini indirilmesini talep etmektedir

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v42a- v42b

Hacı Semun isimli bir şahıs, sahibi olduğu çayırılığı 2000 kuruşa satmıştır. Fakat çayırılığın fiyatı 4000 kuruş olarak belirlendiği için müşterileri almaktan çekinmişlerdir. Kendisi bu fiyatın düşürülmesini talep etmektedir.

8 Teşrin-i Sani sene (1)319

Belge No: v43a- v43b

Yorgi zevcesi Despina, eşinden kalan hanesinin harap olduğunu, arsa olarak kaldığını ifade ederek haneye gelen vergisinin silinmesini talep etmektedir.

8 Eylül sene (1)320

Belge No: v44a- v44b

Likor oğlu Bordam sahibi olduğu bir hane ve bir bağın harap olduğunu belirterek kayıtlı olanağlarından talep olunan verginin indirilmesini istemektedir.

22 Eylül sene (1)320

(Belge No: v44b'deki isim ve mülkler uyuşmuyor.)

Belge No: v45a- v45b

Gürünlü Hacer kerimesi isimli bir kadın, babasından intikal eden hanesinin harap olduğunu ifade ederek emlak komisyonunca incelemesini talep etmiş ve hanesinin gerçek değerinden indirimistemiştir.

30 Eylül sene (1)320

Belge No: v46a- v47b

Karil zevcesi Ekpovar (?) iki hanesi ve bir bağının vergi komisyonu tarafından keşf olunarak belirlenen fiyatlarının indirilmesini talep etmektedir.

(Tarih belirtilmemiş.)

(Belge No: v46a'daki ve Belge No: v47b'deki bilgiler uyuşmuyor)

Belge No: v48a- v48b

Karabet oğlu Selman babasından intikal eden hanelerin birine binde on diğerine binde beş vergi yazıldığını söyleyerek bu vergilerin indirilmesini talep etmektedir.

30 Eylül sene (1)320

(Belge No: v48b'deki isim uyuşmuyor.)

Belge No: v49a- v49b

Gedikoğlu Suve sahip olduğu hanesinin harabeye yüz tuttuğunu söyleyerek, devletçe kaydedilen değerinden alınan vergisinin indirilmesini istemektedir.

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v50a- v50b

Tomarzalıoğlu Karabet 1500 kuruş değer biçilen dükkânının harap olduğunu söyleyerek bu fiyatın indirilmesini talep etmiştir.

23 Eylül sene (1)320

Belge No: v51a- v51b

Manuk oğlu Karabet ve Avedis hanesinin harap olduğunu söyleyerek kayıtlı değerinden alınan vergisinin indirilmesini istemektedir.

10 Ağustos sene (1)320

Belge No: v52a- v52b

Taşçıoğlu Bedos, hanesinin mahv ve harap olduğunu söyleyerek, hanesine gelen verginin indirilmesini talep etmektedir.

22 Eylül sene (1)320

(Belge No: v52b'deki kayıtlar uyuşmuyor)

Belge No: v53a- v53b

İskepti oğlu Kamleyas, bir haneye sahiptir. Bu hanenin arsa olarak, değerinin çevrilmesini talep etmektedir.

20 Eylül sene (1)321

(Belge No: v53b'deki isimler uyuşmuyor.)

Belge No: v54a- v54b

Karabet oğlu Kirkor hanesine yazılan verginin indirilmesini istemektedir.

21 Ağustos sene (1)320

Belge No: v55a- v55b

Ümmi Şaban oğlu Ali, ikâmet ettiği hanesine akar vergisi geldiğini söyleyerek, bu verginin dönüştürülmesini istemektedir.

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v56a- v56b

Rum milletinden Mene isimli bir kadın, sahibi olduğu bir hane ve bir bahçeye vergi idaresince 36000 kuruş değer yazıldığını, kendisi ise haneyi 11000 kuruşa, 10000 kuruş değerindeki bahçeyi de 4000 kuruşa aldığını söylemektedir. Bu mülklerin önceki vergilerinin, kendi aldığı fiyatlara indirilmesini talep etmektedir.

23 Eylül sene (1)320

Belge No: v57a- v57b

Ayşe oğlu Mehmet, sahibi olduğu bahçe ile bahçehanenin harap olduğunu söyleyerek fiyatının indirilmesini talep etmektedir.

27 Eylül sene (1)320

Belge No: v58a- v58b

Hacı Halil oğlu Şeyh Ali, sahibi olduğu bağ ile hanesinin harap olduğunu söylemiş ve vergi komisyonu tarafından incelenerek vergisinin indirilmesini talep etmiştir.

27 Eylül sene (1)320

(Belge No: v58b'deki isim uyuşmuyor.)

Belge No: v59a- v59b

Todori oğlu Yaveki, sahibi olduğu hanesinin değerinin yüksek yazıldığını, vergisinin de fazla geldiğini söyleyerek indirim talep etmektedir.

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v60a- v60b

Ohannes oğlu Bordam, hanesine akar hükmünde vergi geldiğini söyleyerek, bunun değiştirilmesini istemektedir.

22 Eylül sene (1)320

Belge No: v61a- v61b

İmamoğlu Abdülkadir, önceden kendisine 15 kuruş temettü vergisi geldiğini, 17 Mayıs 317 tarihinde de 30 kuruş zam ilave edilerek 45 kuruş olduğunu ifade etmiştir. Bunu ödemeye gücü olmadığını söyleyerek, ilave edilen 30 kuruşun indirilmesini istemektedir.

31 Mayıs sene (1)317

Belge No: v62

(1)317 tarihli Germir köyüne gönderilen ihbarnamedir.

17 Mayıs sene (1)317

Belge No: v63

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v64a- v64b

Simon zevcesi Despene, hanesine gelen emlak vergisinin indirilmesini talep etmektedir.

25 Eylül sene (1)320

Belge No: v65a- v65b

Murad isimli Ermeni bir vatandaş, sahibi olduğu çayırlığın mahv ve harap olduğunu söyleyerek, bu çayırlığın asıl değerinden alınan vergisinin indirilmesini talep etmektedir.

29 Eylül sene (1)320

(Belge No: v65b’de bulunan isim uyuşmuyor)

Belge No: v66a- v66b

Hacı Hilmi isimi bir şahıs, dört tane tarlaya sahiptir. Bu tarlaların değerlerinin yüksek, vergilerinin de fazla talep edildiğini belirterek, vergilerinden indirim istemektedir.

30 Eylül sene (1)320

(Belge No: v66b’deki kayıtlar uyuşmuyor.)

Belge No: v67a- v67b

Hacı Ali oğlu Hamur bir hane ile bir tarlaya sahiptir. Hanesinin harap, tarlasının da mera hükmüne girdiğini söyleyerek fiyatlarından indirim talep etmektedir.

30 Eylül sene (1)318

(Belge No: v67b'deki isim uyuşmuyor)

Belge No: v68

Şatzade Hacı Hüseyin'e vefat eden babasından emlak ve arazi intikal etmiştir. Fakat kendisi bu intikalden kaçınmıştır. Hüseyin Efendinin intikal harcından çekindiği için köyüne kaçtığı anlaşılmıştır. Bu kişi hakkından gerekli işlemlerin yapılması için defter-i hakani idaresince emir gönderilmesi istenmiştir.

8 Mayıs sene (1)317

Belge No: v69a- v69b

Hacı Mehmet adlı bir şahıs yaşlı olduğunu ve fitik hastalığı bulunduğunu söyleyerek, adına gelen temettü vergisinden indirim yapılmasını istemektedir.

25 Eylül sene (1)316

Belge No: v70a- v70b

Dimitri Vaskalos oğlu Yoragi, babasının üzerinde kayıtlı bulunan hanenin harabeye yakın olduğunu söyleyerek, hanenin değerinin düşürülmesini talep etmiştir.

19 Ağustos sene (1)319

Belge No: v71a- v71b

Hararcı Süleyman oğlu Ali, adına gelen 60 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

21 Eylül sene (1)316

(Belge No: v71b'de, temettü vergisi 1200 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v72a- v72b

Tütüncü oğlu Süleyman, adına gelen 400 kuruş temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

26 Eylül sene (1)316

(Belge No: v72b'de, temettü vergisi 300 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v73a- v73b

Leylekoğlu Mehmet, ziraatçı taifesinden olup ticaret ile meşguldür. Kendisine vergi dairesinden birikmiş temettü vergileri gelmiştir. Mükellef bulunduğu temettü vergisiyle birikmiş temettü vergilerinin silinmesini talep etmektedir.

3 Mayıs sene (1)316

Belge No: v74a- v74b

Kırkor zevcesi Hormsiya, eşinin üzerine kayıtlı bulunan haneye gelirli denilerek hem binde on kuruş vergi ve hem de hanenin değeri fazla olarak 5000 kuruş yazıldığını söylemektedir. Bu hanenin gelirli hane olmadığını ve viraneye yüz tutmakta olduğunu ifade ederek, hanenin değerinin düşürülmesini, vergisinin de binde beşe çevrilmesini istemektedir.

28 Eylül sene (1)316

Belge No: v75a- v75b

Kalem oğlu Hacı Ahmet oğlu Emin ve Hacı (...) Mehmet Kayseri muhasebe başkatib-i sabıkı Kamil Efendiye kefil olmuşlar ve mali güçleri üzerine cehr (?) aşarı verilmiştir. Kamil Efendi başka bir göreve tayin olduğu için Emin ve Mehmet Efendiler kefillikten dönmüşlerdir. Kendileri bazı köylerin aşarını iltizam edeceklerdir. Bu nedenle cehrin silinmesini talep etmektedirler.

7 Haziran sene (1)323

Belge No: v76a- v76b

Hacı Hasan Ağa oğlu Hacı Hüseyin, adına 370 kuruş temettü vergisi geldiğini söylemekte ve kendisinin bundan korunmasını talep etmektedir.

22 Eylül sene (1)317

(Belge No: v76b’de, temettü vergisi 7000 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v77a- v77b

Gömeç köyünden Ahmet isimli şahıs, 600 kuruşa aldığı arazisinin emlak tahririnde 2000 kuruş değer biçildiğini ifade etmiş ve bunun gerçek değerine indirilmesini talep etmiştir.

25 Cemaziye’l-Ahir sene (1)319 ve 25 Eylül sene (1)317

(Belge No: v77-b’deki isim uyuşmuyor. Temettü vergisi 2000 kuruş olarak yazılmış.)

Belge No: v78a- v78b

Hacı Karabet ve zevcesi, 6600 kuruşa satın aldıkları hane için önceden 12250 kuruş değer biçildiğini söylemişler ve bu hanenin fiyatının esas değerine indirilmesini talep etmişlerdir.

24 Ağustos sene (1)316

Belge No: v79a- v79b

İkizoğlu Şaban, adına gelen 25 kuruş temettü vergisinden muaf tutulmayı talep etmektedir.

26 Ağustos sene (1)319

(Belge No: v79b’de, temettü vergisi 500 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v80a- v80b

Cebeci oğlu Hacı Vehbi, ilim talebesindendir. Kendisi bir aralık attarede istihdam olunmuştur. Fakat kendisi henüz talim yapma niyetiyle işe başladığı için temettü vergisinden affını istemektedir.

29 Ağustos sene (1)316

Belge No: v81a- v81b

Serrac Ahmet, adına gelen 300 kuruş temettü vergisinin affedilmesini talep etmektedir.

31 Eylül sene (1)316

Belge No: v82a- v82b

Serkis oğlu Gazar, adına gelen 50 kûsur kuruş temettü vergisinin indirilmesini talep etmektedir.

26 Eylül sene (1)316

(Belge No: v82b'de, temettü vergisi 1000 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v83a- v83b

Toros oğlu Karabet, 3000 kuruş temettü vergisi ve 150 kuruş vergi ile mükellef olduğunu söyleyerek, temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

19 Eylül sene (1)316

Belge No: v84a- v84b

Göbelekzade Mustafa Efendi oğlu Ahmet, adına 600 kuruş temettü vergisi yazıldığını, oysa kendisinin 30 kuruş temettü ödeyecek gücü olmadığını söylemiştir. Kendisine yazılan bu temettü vergisinin bütünüyle silinmesini talep etmektedir.

2 Ağustos sene (1)316

Belge No: v85a- v85b

Bezzaz oğlu Ahmet, önceden 300 kuruş temettü öderken buna 200 kuruş daha zam yapıldığını, bu karar kendisine sonradan tebliğ olduğu için süre bitiminde haberi olduğunu söylemiştir. Kendisinin fakir olduğunu ifade ederek bu vergiden indirim talep etmektedir.

28 Ağustos sene (1)316

Belge No: v86a- v86b

Tutkalcıoğlu Nehmayet sahibi olduğu dörtte bir hisse dükkânına 6000 kuruş değer biçildiğini söyleyerek, bu fiyatın diğer hisseler için belirlenen 1500 kuruşa indirilmesini talep etmektedir.

14 Eylül sene (1)316

Belge No: v87a- v87b

Kelleci Yusuf oğlu Ali, adına 800 kuruş temettü vergisi geldiğini, fakat servetinin gerilediğini söyleyerek bunu ödeyemeyeceğini ifade etmiş ve vergisinden indirim talep etmiştir.

13 Temmuz sene (1)316

Belge No: v88a- v88b

Berber oğlu Mihail, adına gelen 25 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

27 Kanun-ı Evvel sene (1)316

Belge No: v89a- v89b

Lazoğlu Ali, adına gelen 25 kuruş temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

29 Eylül sene (1)316

(Belge No: v89b'de, temettü vergisi 500 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v90a- v90b

Giriva (?) oğlu Hacı, adına gelen 75 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

30 Eylül sene (1)316

(Belge No: v90b'de, temettü vergisi 1500 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v91a- v91b

Avakyan Hacı Agob, adına gelen 3000 kuruş temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

29 Ağustos sene (1)316

Belge No: v92a- v92b

Karabet isimli bir şahıs, adına gelen 50 kuruş temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

27 Eylül sene (1)316

(Belge No: v92b'de, temettü vergisi 1000 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v93a- v93b

Sayeci mahallesinden İstiyan, adına gelen 50 kuruş temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

26 Eylül sene (1)316

(Belge No: v93b'de, temettü vergisi 1000 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v94a- v94b

Balıkçioğlu Hacı Serkis, adına gelen 50 kuruş temettü vergisinin, 317 senesine mahsuben yapılacak olan tadilatta, emsalleri gibi silinmesini istemiştir.

26 Ağustos sene (1)316

(Belge No: v94b'de, temettü vergisi 1000 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v95a- v95b

Çalıkoğlu Mustafa, yaşlı olduğunu, ticaret yapmaya gücü olmadığını ifade etmiş ve adına gelen 300 kuruş temettü vergisinin affedilmesini talep etmiştir.

16 Ağustos sene (1)316

Belge No: v96a- v96b

Kuyumcuoğlu Parih oğlu Karabet, Kayseri'nin Büyük Oduncu mahallesinden Bafra kazasına göçmüştür. Kendisine hem Kayseri'de hem de Bafra'da mükerrer defa bedel-i askeri vergisi gelmiştir. Bu durumun düzeltilerek Kayseri'deki kayıtlarının silinmesini talep etmektedir.

13 Mayıs sene (1)306

Belge No: v97

Kuyumcuoğlu Parih ve oğlu Artin'in mahalle sakinlerinden olduğu ve bedel-i askeri vergilerini mahallelerine ödedikleri yönündeki şahadetnamedir.

(Tarih belirtilmemiş.)

Belge No: v98-a v98b

Kayseri'den Bafra kazasına göç eden Kuyumcuoğlu Parih ve oğlu Artin'in Kayseri'deki kayıtlarının silinmesiyle ilgili olarak, gereken işlemlerin yapılmasını talep eden resmi yazıdır.

29 Şevval sene (1)307 ve 5 Haziran sene (1)306

Belge No: v99

Bilecik'e giderek yerleşen Halacoğlu Şirak ile kardeşi Makardih'in Kayseri'den kayıtlarının silinmesi hakkında yazılan ilmühaberdir.

16 Teşrin-i Sani sene 1316

Belge No: v100

Kayseri'den Bilecik'e giderek yerleşen Halacoğlu Şirak ve Makardih'in, Kayseri'deki kayıtlarının silinmesini talep eden resmi yazıdır.

30 kanun-ı Sani sene (1)316

Belge No: v101a- v101b

Akçakaya köyünden Abdülbakizade Hacı Ahmet, vakfettiği dükkânın, devletçe belirlenen fiyatının, dükkânın satış bedeline düşürülmesini ve binde on kuruş olarak hesaplanan vergisinin de binde dörde indirilmesini talep etmektedir.

11 Teşrin-i Evvel sene (1)319

Belge No: v102a- 102b

Bankadan aldıkları borca karşılık yedi adet tarlalarını rehin ettiren Fatma, Emine ve Kadriye Hanımlar, tahrir ile vergi idaresince tarlalarının tamamının rehin edildiğini söyleyerek, bunun düzeltilmesini talep etmektedirler.

16 Haziran sene (1)316

Belge No: v103

Belge No: v102a'daki kaydın aynısı.

Belge No: v104a- v104b

Kadriye, Fatma ve Emine Hanımların, tarlalarıyla ilgili kayıtların düzeltilmesini talep ettikleri dilekçeleridir.

31 Haziran sene (1)316

Belge No: v105a- v105b

(Değerlendirmeye müsait olmayan belge.)

Belge No: v106a- v106b

İki adet tarlaya sahip olan Kadriye, Fatma ve Emine Hanımlar, bu tarlalarını 3000 kuruşa satmışlardır.

7 Haziran sene (1)317

Belge No: v107a- v107b

İzmirlioğlu Mehmet, adına yazılan temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

8 Eylül sene (1)316

Belge No: v108a- v108b

Basmacı kızı İhabet 11000 kuruşa bir hane satın almıştır. Bu hanesine vergi kalemince 17000 kuruş değer ile binde on kuruş vergi yazılmıştır. Kendisi bu fiyatın 11000 kuruşa indirilerek, vergisinin de binde beşe çevrilmesini talep etmektedir.

29 Ağustos sene (1)316

Belge No: v109a- v109b

Sağıryan Hacı Parih, adına gelen 5000 kuruş temettü vergisinin daha önceden vergi komisyonunca 3000 kuruş indirildiğini, belediyenin yaptığı inceleme sonunda yine 5000 kuruş yazıldığını söyleyerek, bu fiyattan tekrar 3000 kuruş indirilmesini talep etmektedir.

19 Temmuz sene (1)317

Belge No: v110a- v110b

Sağır oğlu Hacı Parih, adına yazılan 265 kuruş temettü vergisini ödeyecek gücü olmadığını söyleyerek, bu verginin tamamen kaldırılmasını veya bu miktarın indirilmesini talep etmektedir.

28 Eylül sene (1)316

Belge No: v111

Anna binti Serkez, akrabalarıyla görüşmek üzere Konya'ya gidecektir. Kendisi adına bütün vergilerini ödemek üzere Artin Ağa kefil olmuştur.

22 Ağustos sene (1)316

Belge No: v112a- v112b

Paşa Ağa oğlu Ahmet Mülazım, adına gelen temettü vergisiyle, temettüden kalan borçlarının silinmesini istemektedir.

26 Ağustos sene (1)319

Belge No: v113- v114

Kocasın (?) oğlu Hayreddin, sahibi olduğu bağın fiyatının gerçek değerine indirilmesini talep etmektedir.

28 Ağustos sene (1)313

Belge No: v115a- v115b

Haytayan (?) Şirak, vergi idaresince önceden 13000 kuruş olarak kaydedilen hanesini 6000 kuruşa aldığını söyleyerek, defter-i hakani resmi kayıtları tarafından da 6000 kuruş olduğu kabul edilen bu hanenin fiyatının indirilmesini talep etmektedir.

23 Eylül sene (1)316

Belge No: v116a- v116b

Yarım bağa sahip olan Kalpaklı Hacı Mehmet Ağa oğlu Hasan, bu bağın 9000 kuruş değer ile yazıldığını söyleyerek, fiyatının indirilmesini talep etmektedir.

10 Temmuz sene (1)316

Belge No: v117a- v117b

Cavcavzade isimli bir şahıs, dükkânı için 5000 kuruştan talep ve tahsil edilen vergisinden indirim istemektedir.

13 Eylül sene (1)316

Belge No: v118a- v118b

Balıkçı Harir oğlu Karabet, adına iki ayrı yerde temettü vergisi geldiğini söyleyerek, bunlardan bir tanesinin silinmesini talep etmektedir.

11 Eylül sene (1)316

Belge No: v119a- v119b

Ahmedçe oğlu Ahmet bin Ahmet, ilim talebesinden olduğunu söyleyerek, adına gelen yıllık 10 kuruş temettü vergisinden muaf tutulmayı talep etmektedir.

16 Mart sene (1)316

Belge No: v120a- v120b

Hacı Emin oğlu Mustafa, sahibi olduğu hanesine binde on kuruş vergi yazıldığını söyleyerek bunun binde beşe çevrilmesini talep etmektedir.

26 Ağustos sene (1)316

Belge No: v121a- v121b

Yevanaki zevcesi Selvi, hanesi için ödediği yıllık 115 kuruş verginin 317 senesi için yapılacak olan tadilatta gerçek değerine indirilmesini istemektedir.

23 Ağustos sene (1)316

Belge No: v122a- v122b

Şeyh cami-i şerifi imamı Sadık, hanesinin vergisinin binde beşe çevrilmesini ve sahibi olduğu bağın vergisinin de indirilmesini istemektedir.

23 Eylül sene (1)316

Belge No: v123a- v123b

Hacı Mehmet isimli bir şahıs, hanesine gelen binde on oranındaki verginin, binde beşe çevrilmesini istemektedir.

1 Mart sene (1)315

Belge No: v134a- v134b

Sıvacıoğlu Parih, satın aldığı yarım hanesinin 30000 kuruş olarak yazıldığını ve kirada olması sebebiyle bin kuruşta on kuruş vergi konulduğunu söylemiştir. Oysa hanenin yarısında kendisi ikâmet etmektedir ve 9000 kuruşa almıştır. Parih, binde on kuruş kira vergisinin indirilmesini ve hanenin gerçek değeri olan 9000 kuruşun da binde beş mesken vergisi ile mükellef olması hususunda talepte bulunmuştur.

14 Eylül sene (1)316

Belge No: v135a- v135b

Emlak ve temettuat sahiplerine verilecek ihbarname ile ilgili tablodur.

13 Şubat sene (1)316

Belge No: v136a- v136b

Topacıkoğlu Hasan, asker olduğunu ifade ederek, adına yazılan 15 kuruş temettü vergisinden muaf tutulmayı talep etmektedir.

19 Şubat sene (1)316

Belge No: v137a- v137b

İstihareci oğlu Hacı, adına gelen 1000 kuruş temettü vergisinin silinmesini talep etmektedir.

9 Eylül sene (1)316

Belge No: v138a- v138b

Çırçıroğlu Kalos, adına yazılan temettü vergisinin, 317 senesinde yapılacak olan tadilatla indirilmesini istemektedir.

23 Ağustos sene (1)316

Belge No: v139a- v139b

Kara Ahmet oğlu İbrahim, ilim talebesinden olduğunu ifade ederek, adına yazılan 10 kuruş temettü vergisinden affedilmesini istemektedir.

15 Mart sene (1)316

Belge No: v140a- v140b

Ali Şeyh oğlu Mustafa, mesleği olmadığını, kalabalık bir ev halkına sahip olduğunu söyleyerek zor durumda olduğunu söylemiştir. Bu nedenle adına gelen 25 kuruş temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

8 Ağustos sene (1)316

(Belge No: v140b'de, temettü vergisi 500 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v141a- v141b

Ahmet oğlu Mehmet bin Mahmut, altmış beş yaşını aştığını emlak ve arazisi olmadığını, kalabalık bir ev halkına sahip olduğunu söylemiştir. Bu nedenle adına gelen yıllık 10 kuruş temettü vergisinin tamamen kaldırılmasını istemektedir.

30 Eylül sene (1)316

(Belge No: v141b'de, temettü vergisi 200 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v142a- v142b

Hacı Beşe Ağazade Emin bin Ahmet, ilim talebesinden olduğunu ifade ederek, adına gelen temettü vergisinin indirilmesini talep etmektedir.

21 Ağustos sene (1)316

Belge No: v143a- v143b

Şimşiroğlu Hacı Mikail, adına gelen 318 kuruş temettü vergisinin silinmesini istemektedir.

28 Eylül sene (1)316

Belge No: v144a- v144b

Hacı Mikail Şimşiryan, adına 6000 kuruş temettü vergisi geldiğini, komisyon-ı mahsusça bu verginin 3000 kuruşa indirildiğini söylemiştir. Daha sonra belediye

tarafından 6000 kuruşun üzerine 2000 kuruş daha zam yapılarak, 8000 kuruş vergi istendiğini belirtmiştir. Kendisi, vergi idaresi ve komisyon-ı mahsusun verdiği indirim kararının tasdik edilerek, 3000 kuruş temettü ile mükellef olmayı talep etmektedir.

3 Temmuz sene (1)1317

Belge No: v145a- v145b

Süleyman Hacı Nezar, adına gelen yıllık 100 kuruş temettü vergisinin silinmesini istemektedir.

21 Eylül sene (1)316

Belge No:v146a- v146b

Bahçecioğlu Hacı ‘Abid, nüfusa kayıtlı olduğu Serçeönü mahallesinden kaydının silinerek, Süleyman mahallesine nüfus, emlak ve temettü vergilerinin nakledilmesini istemiştir.

28 Eylül sene (1)316

Belge No: v147a- v147b

Cansızoğlu Mehmet sahibi olduğu bir adet çayırılığın fiyatının fazla olarak kaydedildiğini ve buna paralel olarak da 16 kuruş vergi talep edildiğini söyleyerek, çayırılığın fiyatının düşürülmesini istemektedir.

18 Eylül sene (1)316

Belge No: v148a- v148b

Camosoğlu Bediros, emlak ve nüfus idarelerince, ailesi ile birlikte nüfuslarının ve emlak vergilerinin Süleyman mahallesinden Tavukçu mahallesine nakledilmesini istemiştir.

23 Teşrin-i Evvel sene (1)315

Belge No: v149a- v149b

Berberoğlu kerimesi ‘Akay (?) 8000 kuruşa aldığı hanenin, 12000 kuruş olarak kayıtlı olduğunu ve binde on oranında da vergiye mükellef olduğunu söyleyerek, hane fiyatının 8000 kuruşa indirilmesini ve vergisini de binde beşe çevrilmesini istemektedir.

26 Eylöl sene (1)316

Belge No: v150a- v150b

Kirkor zevcesi Kelhanon (?), hanesine gelen binde on kuruş verginin, binde beşe çevrilmesini istemektedir.

15 Ağustos sene (1)316

Belge No: v151a- v151b

Dökmecioğlu Makrudih zevcesi Lusya, hanesine gelen binde on kuruş verginin, binde beşe çevrilmesini talep etmektedir.

27 Eylöl sene (1)316

Belge No: v152a- v152b

Mercimekçi (?) oğlu Karabet, temettü vergisinden muaf tutulmayı talep etmektedir.

5 Eylöl sene (1)316

Belge No: v153a- v153b

KenderlioğluMükremin, adına gelen 10 kuruş temettü vergisinden muaf tutulmayı talep etmektedir.

13 Eylöl sene (1)316

(Belge No: v153b'de, temettü vergisi 200 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v154a- v154b

Çalık Ağazade Ali Bey, askeriyeden ihraç edildiğini, sanat ve ticaretle de uğraşmadığını ifade ederek, maluliyetine binaen adına gelen 25 kuruş temettü vergisinden indirim talep etmektedir.

16 Eylöl sene (1)316

(Belge No: v154b'de, temettü vergisi 500 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v155a- v155b

Siyahizade Mehmet, adına yazılan 3000 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

19 Eylöl sene (1)316

Belge No: v156a- v156b

Oduncu mahallesinden Abdülkadir, adına gelen 300 kuruş temettü vergisinin silinmesini talep etmektedir.

29 Ağustos sene (1)316

Belge No: v157a- v157b

Kasap Hacı Ali oğlu Şaban, adına gelen yıllık 30 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

1 Ağustos sene (1)316

(Belge No: v157b'de, temettü vergisi 600 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v158a- v158b

Hacı (...) oğlu Dibon, adına gelen yıllık 60 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

28 Eylül sene (1)316

(Belge No: v158b'de, temettü vergisi 1250 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v159a- v159b

Serban oğlu (...), adına gelen yıllık 30 kuruş temettü vergisinin indirilmesini talep etmektedir.

29 Eylül sene (1)316

(Belge No: v159b'de, temettü vergisi 400 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v160a- v160b

Sipahizade Osman, ilim talebesinden olduğunu söyleyerek, adına gelen 1500 kuruş temettü vergisinin kaldırılmasını istemektedir.

30 Eylül sene (1)316

Belge No: v161a- v161b

Çataloğlu İhsan, adına gelen 500 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

23 Eylül sene (1)316

Belge No: v162a- v162b

Karabıçakoğlu Bekir, adına gelen 15 kuruş temettü vergisinin silinmesini istemektedir.

27 Eylül sene (1)316

(Belge No: v162b'de, temettü vergisi 300 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v163a- v163b

Sarı Ömer oğlu Hacı Emin, adına gelen 300 kuruş temettü vergisinden muaf tutulmayı talep etmektedir.

21 Eylül sene (1)319

(Belge No: v163b'de temettü vergisi 350 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v164a- v164b

Yunus oğlu Salih, adına gelen 700 kuruş temettü vergisinden indirim istemektedir.

30 Ağustos sene (1)319

(Belge No: v164b'de, temettü vergisi 600 kuruş olarak yazılmış.)

Belge No: v165a- v165b

Ali Mercan oğlu İbrahim, adına gelen 50 kuruş temettü vergisinin silinmesini istemektedir.

21 Ağustos sene (1)319

(Belge No: v165'de, temettü vergisi 1000 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v166a- v166b

Köse Hacı Ali oğlu Şaban bin Ömer, hasta olduğunu ifade ederek önce doktora sevk edilmeyi istemekte, adına gelen 15 kuruş temettü vergisinin de silinmesini talep etmektedir.

27 Ağustos sene (1)319

(Belge No: v166b'de, temettü vergisi 300 kuruş olarak yazılmıştır.)

Belge No: v167a- v167b

Taceddin mahallesinden Salih isimli bir şahıs, adına gelen 15 kuruş temettü vergisinden muaf tutulmayı talep etmektedir.

24 Eylül sene (1)319

(Belge No: v167b'de, temettü vergisi 300 kuruş olarak yazılmıştır.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEÇİLMİŞ BAZI BELGELERİN TRANSKRİPSİYONLARI

3.1. METİNLER

1. D. B. No: v3

Hayvanât-ı Ehlîye Tezkîresi

Defter Numerosu	Tezkîre Numerosu	
Aded	Aded	
28	32	
	Aded	Rûsûmî
Deve		
At		
Kısrak		
Ester		
Erkek Manda		
Dişi Manda		
Erkek Sığır		
Dişi Sığır	1	10
Merkeb		
Yekûn	1	10

Kayseri sancağında ____ kazasında Sarı Danişmend karyesinde Solak Hakkı oğlu Süleyman ber-vech-i balâ tadâd olunan hayvanât-ı ehlîye bir aded olub rûsûmât-ı icâbiyesi on guruş itmîşdir.

11 Eylül sene (1)319

Memur Katib

1. D.B. No: v10

Hayvanât-ı Ehlîye Tezkîresi

Defter Numerosu

Aded

31

Tezkîre Numerosu

Aded

35

Aded

Rûsûmi

Deve

At

1

10

Kısrak

Ester

Erkek Manda

Dişi Manda

Erkek Sığır

Dişi Sığır

Merkeb

Yekûn

1

10

Kayseri sancağında ____ kazasında Sarı Danişmend karyesinde Afşar oğlu Bekir ber-
vech-i balâ tadâd olunan hayvanât-ı ehlîye bir aded olub rûsûmât-ı icâbiyesi on guruş
itmişdir.

11 Eylül sene (1)319

Memur Katib

1. D.B. No: v27

Hayvanât-ı Ehlîye Tezkîresi

Defter Numerosu

Aded

44

Tezkîre Numerosu

Aded

48

Aded

Rûsûmî

Deve

At

Kısrak

Ester

Erkek Manda

Dişi Manda

Erkek Sığır

Dişi

Merkeb

1

3

Yekûn

1

3

Kayseri sancağında _____ kazasında Sarı Danişmend karyesinde Mustafa oğlu Hasan ber-vech-i balâ tadâd olunan hayvanât-ı ehlîye bir aded olub rûsûmât-ı icâbiyesi üç guruh itmişdir.

11 Eylül sene (1)319

Memur Katib

4. D.B. No: v3

Hicaz Temür Yolu Menfaatine Mahsustur

Guruş

400

Yalnız dört yüz guruştur

1325 senesi şehir-i Temmuz maaşım olan ber-vech-i balâ dört yüz guruşu İncesu mal sanduğundan ahz eylediğimi mübeyyin işbu memhûr senedim sanduk-ı mezkûra i'tâ kılındı.

7 Ağustos sene (1)325

İncesu Tahsil Memuru

İtası 376

Yüzde beşi 20

Yüzde biri 4

400

Sarfı Lazım Gelür 12 Ağustos sene (1)325

Müdür-i Mal

Bir Guruşdur.

4. D.B. No: v16

Tertîbi

Celb

Hicaz Temür Yolu Menfaatine Mahsustur**Guruş****300****Yalnız üç yüz guruştur**

1326 senesi mahî-i Haziran maaşım olan ber-vech-i balâ üç yüz guruşı Kayseri mal sanduğından ahz eylediğimi mübeyyin işbu memhûr senedim sanduk-ı mezkûra i'ta kılındı.

16 Temmuz sene (1)326

Muma ileyhın ifâ-yı vazîfe itdiği tasdîk olunur.

16

Beşinci daire tahsildarı

İtası 282

Yüzde beşi 15

Yüzde biri 3

 300

Sarfı Lazım Gelür 17 m.

Kaza Katib Başkatib

Bir Guruşdur

m.17/2115

4. D.B. No: v28

Tertîbi

Celb

Hicaz Temür Yolu Menfaatine Mahsustur

Guruş

111

Yalnız yüz on bir guruştur

1324 senesi şehr-i Mayıs maaşım olan ber-vech-i balâ yüz on bir guruşu İncesu Kayseri mal sanduğından ahz eylediğimi mübeyyin işbu memhûr senedim sanduk-ı mezkûra i'ta kılındı.

20 Ağustos sene (1)324

Sarfı Lazım Gelür 28 Ağustos sene (1)324

Müdür-i Mal

Bir Guruşdur

6. D.B. No: v12a

Her Nev' Emlak ve Arazi Mu'amelâtı İçün Der-Sa'âdet ve Taşra Kurası ve Mahallâtından Virilecek İlmuhabere Mahsûs Varakadır.									
	Ra- kam-ı		Karye		Nahiye	Kayseri	Kaza	Kay- seri	Liva
	Ebvâb		Daire-i Belediye		Zükak	Tutak	Mahalle		Semt-i Meş- hûr
Bir bab hane								Cinsi	
Tarafeyni Camgezenyan Marvirus yesarı Çakıcıoğlu Artin haneleri arkası tarîk cebhesi tarîk								Hudud-ı Hazırâsı	
Fariğin İmza Mahalli									
Memuri huzurunda takrir virmiş olduğumdan iş bu mahalle tahtim ve imza idildi.					() kıt'a () mucebince ketm-i sened ve saireden ari olarak talebine ferağ ideceğimden iş bu mahalle tahtim ve imza idildi. Ralekon oğlu Karil Ağa tarafından ba-hüccet-i şer'î vekîli mahdumu Dikran İmza				
Hamidiye Hicaz Temür yolu nezaretine mahsus soğuk tamga ile defter-i hakaniye mahsus mühr-i hâvi olmayan ilmuhaberler gayr-i muteber olub her kimin yedinde bulunur ise mes'ul olacaktır. İmuhaberin hîn-i tanzim ve tasdikinde kırk paraluk tamga pulu yapışdırılarak mezkûr pul eimme ve muhtarân mühürleriyle ibtâl idildikden sonra									

aid olduğu idareye irae itmek üzere eshabı yedine virilecektir. Be-her ilmuhaberin fiyatı Mecidiye yigirmiden altmış paradır. Ziyadeye satanlar mes'ul tutulacaktır.

Bir kıt'a sened mucebince balâda muharreri'l-hudud terbi'an yüz zir'a bir bab haneye teba'a-i devlet-i a'lîyyeden ve mahallemiz ahalisinden Ralekon oğlu Karil Ağa mutasarrıf iken merhum Kırşehirde bulunduğu cihetle ora mahkeme-i şer'îyyesinden muti 20 Şa'ban sene 323 tarih ve yetmiş sekiz numarolu bir kıt'a vekâlet hücceti mucebince tarafından mahdumu Dikran Ağayı vekil nasb eylemiş olduğundan vekîl-i merkûm vekâlet hasebiyle mezkûr bir bab haneyi hüsn-i rızâsıyla on beş bin guruş bedel mukâbilinde Ralekon oğlu Karil zevcesi Vükerderya hatuna bey' ve fûruht eyleyüb bedel-i akçesini kamîlen ahz eylediğinden ve mezkûr hane bir kimesne yedinde rehin ve taht-ı haczde ve istiğlalde olmayub sair bir gûna münâza'a ve ilişiği olmadığını ve balâdaki imza dahi vekîl-i merkûmun olduğunu tasdîken işbu ilmûhaber emlâk kalemine takdim kılındı.

29 Teşrîn-i Sâni sene (1)321

(...) (...) Kasab oğlu Hacı Dikran

İmza Mühür İmza Mühür

6. D.B. No: v62a

Her Nev' Emlak ve Arazi Mu'amelâtı İçün Der-Sa'âdet ve Taşra Kurası ve Mahallâtından Virilecek İlmuhabere Mahsûs Varakadır.									
	Ra- kam-ı Ebvâb		Karye		Nahiye	Kayseri	Kaza	Kay- seri	Liva
			Daire-i Belediye		Zükak		Mahalle	İçinde	Semt-i Meş- hûr
Bir kıt'a çayırılık								Cinsi	
Şarken İsmail Ağa çayırılığı garben Topçu Hasan Ağa cenûben Kasaboğlu Şaban Ağa şimâlen tarîk								Hudûd-ı Hazırâsı	
Fariğin İmza Mahalli									
Memuri huzurunda takrir virmiş olduğumdan iş bu mahalle temhir kılındı.					Kıt'a Mucebince ketm-i sened ve saireden arî olarak talebine ferağ ideceğimden iş bu mahalle temhir kılındı. Şabcızâde Mustafa bin Abdullah Şabcızâde Halas Çavuş bin Hacı İbrahim				
Hududu balâda muharrer bir kıt'a çayırılığın nısfına Şabcızâde Abdullah ve nısf-ı diğerine biraderi Hacı İbrahim ağalar mutasarrıf olub yukarda mezkûr çayırılığın ma'a tahrîr virgü dairesince Şabcızade Mustafa Ağa namına sehven yazılmış ise merkurmla alakası olmayub merkurmân Abdullah ve Hacı İbrahim nâmlarına kayıtlarında tashîhi muahherân									

merkumân Abdullah ve Hacı İbrahim dahi vefat iderek birer mahdumları Halas Çavuş ile Mustafa Ağayı terk eylediklerinden usul-i intikalinin icrâsı badehû merkumân Halas Çavuş ve Mustafa Ağalar pederlerinden müntekıl mezkûr bir kıt'a çayırılığı hüsn-i rızâlarıyla altı yüz elli gurus bedel-i makbuz mukâbilinde Kara Mehmed oğlu Şa'ban Ağa'ya kat'îyyen ferağ ideceklerinden ve bedel-i akçelerini kâmîlen ahz eyleyüb üç yüzden üç yüz on altı senesi nihayetine kadar tekalîf ve virgüsü ahz olunduğunu mübeyyin işbu ilmuhaber emlak kalemine takdim kılındı.

24 Ağustos sene (1)316

İmam Muhtar-ı Evvel Muhtar-ı Sani Aza

Mühürler

6. D.B. No: v128a

Her Nev' Emlak ve Arazi Mu'amelâtı İçün Der-Saadet ve Taşra Kurası ve Mahallâtından Virilecek İlmuhabere Mahsûs Varakadır.									
	Rakam-ı		Karye		Nahiye	Kayseri	Kaza	Kayseri	Liva
	Ebvab		Daire-i Belediye		Zükak		Mahalle	Talas altında	Semt-i Meşhur
Bir kıt'a tarla								Cinsi	
Şarken Muhsin Efendi garben tarîk cenuben tarîk şimâlen tarîk ile mahdûd bir kıt'a tarla								Hudud-ı Hazırası	
Fariğın İmza Mahalli									
() memuri huzurunda takrir virmiş olduğumdan iş bu mahalle temhir kılındı.					() kıt'a () mucebince ketm-i sened ve saireden arî olarak talebine ferağ ideceğimden iş bu mahalle temhir kılındı. 29 Kanun-ı Evvel 316 Cınkıllıoğlu Hacı Mehmed Ağa kerimesi Behiye				
Hududu balâda muharrer bir kıt'a tarlaya mahallemiz ahalisinden ve teba'a-i devlet-i a'liyyeden Cınkıllıoğlu Hacı Mehmed Ağa kerimesi Behiye Hanım mutasarrıf iken bu kere mezkûr bir kıt'a tarlasını kendi hüsn-i rızâsıyla iki bin sekiz yüz gurus bedel-i makbuz mukâbilinde Cınkıllıoğlu Salih Ağa mahdumu İsmail Ağa'ya bey' ve fûruht eylediğinden mu'âmele-i nizâmîyesinin icrasıyla mezkûr tarlanın bir gûna ilişiği olmadığını ve taht-ı hacz ve istiğlalde olmadığını mübeyyin işbu jurnal Kayseriye virgü idaresine itâ kılındı. 29 Kânûn-ı Evvel sene (1)316 İmam Muhtar-ı Evvel Sani Aza Mühürler									

7. D.B. No: v20

Badî-i kefâlet senedim oldur ki

Mancusun karyesi ahalisinden Dadaşlıoğlu Mehmed bin Mehmed bu kere berâ-yı ticâretDer-a'lıyyeye azîmet ideceğinden iş bu üç yüz sekiz senesinden itibaren cânîb-i hükümetden taleb buyrulan virgü ve sairin cümlesi tarafımdan bilâ-tereddüd tesviye ve ifâ olunmak üzere kefâlet eylemiş olduğumdan iş bu senedim virgü dairesine itâ kılındı.

20 Nisan sene (1)308

Kayseri ahalisinden Berberzade

7. D.B. No: v21

Badî-i kefâlet senedim oldur ki

Mancusun karyesi ahalisinden İnceoğlu Mustafa bin Yusuf bu kere berâ-yı ticâretDer-a'lıyyeye azîmet ideceğinden iş bu üç yüz sekiz senesinden itibâren cânîb-i hükümetden taleb buyrulan virgü ve sâirin cümlesi tarafımdan tesviye ve ifa olunmak üzere bilâ-tereddüd ifâ ideceğimden iş bu kefâlet senedim virgü dairesine itâ kılındı.

20 Nisan sene (1)308

Kayseriye ahalisinden Berberzade Şaban Ağa

7. D.B. No: v33

Mûceb-i kefâlet senedim oldur ki

Meskunu olduğumuz Tosun karyesi ahalisinden bin yüz seken bir nüfus umumunda mukayyed olub Otuzbiroğlu Süleyman bu kere berâ-yı ticaret Ankara tarîkiyle Der-a'lıyyeye azîmet ideceğinden merkûmun buraca olan virgüsüyle ve ticaretin ve sâir virgüyü tarafımdan eda ve ifa itmek üzerinde iş bu bir kıt'a kefâlet senedim ma'a tahrir virgü kalemine takdim kılındı.

29 Mayıs sene (1)311

Tosun karyesinden Sakallıoğlu

8. D.B. No: v95a

Pişgâh-ı sâmi-i hazret-i mutasarrıf-ı ekremîlerine

Sa'adettü Efendim Hazretleri

Çakerleri Hacı Veled mahallesinden olup hîn-i tahrirde nâm-ı bendegâneme üç yüz guruş temettü'at vaz' olunmuş ve virgü-yi senevîyye ise bu ana kadar güç hal ile virilegelmiş ise de sinnim yetmiş beş yaşına iblağ olup bir guruş bile ticaret itmeğe iktidarım olmayub ve bir akçe bir taraftan medar ve te'ayyüş olmadığı ma'lûm-ı 'alî-i rahimâneleri buyruldukda evvel emirde arzuhâl-i bendegânemin ta'dîlât komisyonuna hususa buyrulması iktiza ider ise 'ale'l-usul temettü'at-ı mezkûre afv buyrulması niyazım bâbında ve her halde emir ve ferman hazret-i menlehü'l-emrindir.

16 Ağustos sene (1)316

Hacı Veled mahallesinden Çalikoğlu Mustafa kulları

8. D.B. No: v120a

Huzur-ı 'alî-i hazret-i mutasarrıf-ı ekremîye

Sa'adettü Efendim Hazretleri

Çakerleri Bağçevan Ömer Şeyh mahallesi sakinlerinden olup mahallede kâim mutasarrıf olduğum bir bab hanem mesken-i mahsûs bulunub ve el-yevm derununda ikâmet itmekde olduğum halde mezkûr hane binde on virgüsüyle mükellef tutulması hakkımda gadr-i mucib idüğünden lütfen hanenin mesken-i mahsusu binde beşe tahvil hususunda işbu istid'anın virgü dairesine emr ü hususa buyrulması babında ferman hazret-i menlehü'l-emrindir.

26 Ağustos sene (1)316

Hacıoğlu Emin bin Mustafa

8. D.B. No: v134a

Huzur-ı sâmi-i hazret-i mutasarrıf-ı ekremîye

Sa'adettü Efendim Hazretleri

Kayseriye'nin Eslim Paşa mahallesinde vakı' bir numero ile mürakkam iştirâylemiş olduğum nısf-ı hane aslen yekünü otuz bin guruş yazılmış ve icarde olduğu cihetle bin guruşda on guruş virgü vaz' idilmiş halbuki bendeleri mezkûr hanenin nısfını ikâmet-i bendegâneme mahsus olarak tokuz bin guruşa almış olduğumdan lütfen fazla fiyatın ve binde on guruş icar virgüsünün tenzil idülüb kıymet-i hakikîsi olan tokuz bin guruşun binde beşe mesken virgüsü ile mükellef olunmak hususunda istid'â-yı 'acizanemin ma'a tahrir virgü idaresine havalesiyle mağduriyet-i bendegânemi muaf buyrulmak babında emir ve irade efendim hazretlerininindir.

14 Eylül sene (1)316

Sıvacıoğlu Parih ve kulları

SONUÇ

Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında, devleti içine düştüğü zor durumdan kurtarmak için birtakım yenilik hareketlerine girişildi. Bu yenilik hareketlerinin en önemlileri XIX. Yüzyılda yapılan yeniliklerdir. Zira Tanzimat'ın ilanı, arkasından gelen Islahat fermanı ve nihayetinde Meşrutiyet dönemleri, devleti yeniden toparlamak adına yapılan köklü değişiklikler olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Tanzimat'ın ilanı ile başlayan yeni dönem idari, adli, mali alanları kapsayacak değişikliklerin başlangıcı olmuştur.

Tanzimat'ın ilanından sonra yapılan idari değişikliklerle devletin taşra örgütleri yeniden düzenlenmeye başlamıştır. Klasik dönem yapılanmasından gittikçe uzaklaşıp nihayetinde yeni makamların ve görevlilerin ihdas edilmesiyle sonuçlanan bu yapıda, Kayseri'nin idari statüsü de değişiklik göstermiştir. Karaman eyaletine bağlı olan Kayseri, daha sonra Bozok ve ardından Ankara eyaletine bağlanmış ve en sonunda müstakil bir sancak konumuna getirilmiştir.

Mali alanda yapılan yeniliklerle birlikte bazı yeni vergi uygulamalarına gidilmiş, temettü vergisi, emlak vergisi ve son dönemde devletin mali sıkıntısına bir çözüm olması için Hayvanat-ı Ehliye Rüşumu gibi yeni vergiler alınmaya başlamıştır. Özellikle temettü ve emlak vergisi ile ilgili yanlış kayıtlar ve normalden fazla olarak hesaplanan vergiler, Kayseri halkı tarafından şikâyetle konu edilmiştir.

Müslim ve gayrimüslim halkın bir arada yaşadığı bir şehir olan Kayseri'de, her iki unsur arasındaki ilişkilerin normal olduğu görülmektedir. Bu iki unsurun birbiriyle ticari münasebetlerinin bulunduğu, aralarında alım-satım işlemleri yaptıkları, borç alacak-verecek ilişkisi kurdukları, hatta birbirlerine kefil oldukları görülmektedir.

İktisadi anlamda alım-satıma konu olan gayrimenkuller arasında hane, dükkân, Vezirhanı'ndan odalar, tarla, arsa, çayırılık, fırın, oda gediği, dükkân gediği, bezirhane ve bağlar bulunmaktadır. Bağların alım satımı, bağve bağcılık kültürü ekonomik bir değer ifade etmekle birlikte daha çok şehir halkının sosyal yaşantısıyla ilgilidir. Dükkân ve odaların alınıp satılması Kayseri'de canlı bir ticari hayatın varlığını göstermektedir. Yapılan bu satış muamelelerinden de genel olarak Kayseri'deki fiyatlar hakkında bilgi sahibi olunmuştur.

Ayrıca bu çalışmada kullanılan belgelerde, Kayseri’de bulunan vakıflar ve bu vakıfların çeşitleri ile vakıfların nasıl işletildikleri, vakıflara ait gayrimenkuller ile bunların cinsleri ve fiyatları hakkında da bilgi sahibi olunmuştur.

KAYNAKÇA

I. Arşiv Vesikaları

A. Kaytam, 152 Numaralı Klasör.

II. Araştırma Eserler

A. Kitaplar-Makaleler-Tezler

- Akgündüz, Ahmet, “Osmanlı Hukukunda Vakıflar, Hükümleri ve Çeşitleri”, *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, X,447- 460.
- Aktan, Coşkun Can- Dileyici, Dilek- Saraç, Özgür, “Osmanlı Tarihinde Vergi İsyanları-II”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Isparta 2003, 8/ 1, 1- 25.
- Barkan, Ömer Lütfi, “Avarız”, *İA.*, Eskişehir 2001, II,13-19.
- Baykara, Tuncer, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş I, Anadolu'nun İdari Taksimatı*, (2. Baskı), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara 2000.
- Bozkurt, Gülnihal, *Alman-İngiliz Belgelerinin ve Siyasî Gelişmelerinin Işığı Altında Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukukî Durumu (1839- 1914)*, TTK. Basımevi, Ankara 1989.
- Cin, Halil- Akgündüz, Ahmet, *Türk Hukuk Tarihi*, I, (3. Baskı) Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1995.
- , *Türk Hukuk Tarihi*, II, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1996.
- Çadircı, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, (2.Baskı) TTK. Basımevi, Ankara 1997.
- Çakır, Coşkun, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, Küre Yay., İstanbul 2001.
- Demir, İsmet, “Temettü Defterlerinin Önemi ve Hazırlanış Sebepleri”, *Osmanlı*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 1999, XI,315- 321.
- Emecen, Feridun, “Bedel”, *TDVİA.*, İstanbul 1992, X,301.
- , “Ağnam Resmi”, *TDVİA.*, İstanbul 1998, I,478- 479.
- Erkiletlioğlu, Halit, *Osmanlılar Zamanında Kayseri*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yay., Kayseri 1996.
- Gülsoy, Ufuk, *Cizyeden Vatandaşlığa, Osmanlı'nın Gayri Müslim Askerleri*, Timaş Yay., İstanbul 2010.

- , *Kutsal Proje, Ortadoğu'da Osmanlı Demiryolları*, Timaş Yay., İstanbul 2010.
- Halaçoğlu, Yusuf, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, (5. Baskı), TTK. Basımevi, Ankara 2003.
- İnbaşı, Mehmet, *1500 ve 1520 Tarihli Tapu Tahrir Defterlerine Göre Kayseri Kazası*, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1991.
- İpek, Nedim, "Müstakil Sancaktan Vilayete Kayseri'nin İdari Taksimatı", *IV. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (10- 11 Nisan 2003)*, (Haz.: Ali Aktan, Ayhan Öztürk, Hasan Ali Şahin), Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 2003, 297- 306.
- İpşirli, Mehmet, "Kayseri", *TDVİA.*, Ankara 2002, XXV, 96- 101.
- İpşirli Mehmet, "Avarız Vakfı", *TDVİA.*, İstanbul 1991, IV, 109.
- İzbırak, Reşat, "Kayseri Şehrinin İşleme ve Gelişmesinde Bağcılığın Etkileri", *Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Ankara 1947, 5/ 4, 401- 418.
- Karal, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi*, VII., (2. Baskı), TTK.Basımevi, Ankara 1977.
- Kazıcı, Ziya, *Osmanlı Vakıf Medeniyeti*, (1. Baskı) Bilge Yay., İstanbul 2003.
- Keskin, Mustafa, *Kayseri Nüfus Müfredat Defteri 1831-1860*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yay., Kayseri 2000.
- Kızılkın, Ayşe Özdemir, "Osmanlı Vergi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Kütahya 2008, 20, 57- 66.
- Ortaylı, İlber, *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880)*, TTK. Basımevi, Ankara 2000.
- Öztürk, Ayhan, *Şer'iyye Sicillerine Göre Kayseri Sancağı (1738- 1749)*, Erciyes Üniversitesi Basımevi, Kayseri 2000.
- Öztürk, Mustafa, "Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi", *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, X, 802- 822.
- Özyüksel, Murat, "Hicaz Demiryolu", *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, XIV, 470-480.

- Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, I, MEB. Yay., İstanbul 1993.
- Saydam, Abdullah, “Tanzimat Devri Reformları”, *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, XII, 782- 804.
- Sayın, Abdurrahman Vefik, *Tekâlif Kavaidi (Osmanlı Vergi Sistemi)*, Maliye Bakanlığı Yay., Ankara 1999.
- Selçuk, Hava, *Şer’iyye Sicillerine Göre Kayseri Sancağı ve Girit Seferine Katkısı (1645- 1669)*, Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 2008.
- Serin, Mustafa, “Osmanlı Arşivi’nde Bulunan Temettuat Defterleri”, *I. Milli Arşiv Şûrası (Ankara 20-21 Nisan 1998)*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 1998, 717- 728.
- Sertoğlu, Midhat, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, Enderun Kitabevi, (2. Baskı) İstanbul 1986.
- Sezen, Tahir, *Osmanlıca Yer Adları Sözlüğü*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 2006.
- Sungur, Mutullah, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Devleti’nde Taşra İdaresi ve Vilayet Yönetimi”, *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, XIII, 750- 761.
- Şahin, İlhan, “Nahiye”, *TDVİA.*, İstanbul 2006, XXXII, 306- 308.
- Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî*, (13. Baskı), Çağrı Yay., İstanbul 2004.
- Tok, Özen “XVIII. Yüzyılda Kayseri Sancağının İdari ve Sosyo- Ekonomik Durumu”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara 2009, 29/4, 768- 786.
- Türkten, Nevzat, “Kayseri Bağcılığının Dünü-Bugünü ve Şehircilik Açısından Durumu”, *II. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri (16- 17 Nisan 1998)*, (Haz.: Ali Aktan, Ayhan Öztürk), Erciyes Üniversitesi Yay., Kayseri 1998, 451- 455.
- Ünal, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, (5. Baskı), Fakülte Kitabevi, Isparta 2005.
- Yalçınkaya, Mehmet Alaaddin, “Yeniden Yapılanma”, *Osmanlı Tarihi El Kitabı*, (Ed.), Tufan Gündüz, Grafiker Yay., Ankara 2012, 461-528.
- Yediyıldız, Bahaeddin, “Vakıf”, *İA.*, İstanbul 1986, XIII, 153- 172.
- Yinanç, Refet- Elibüyük, Mesut, *Kayseri İli Tahrir Defterleri*, I, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yay., Kayseri 2009.

III. Elektronik Kaynaklar:

(23.07.2012), <http://kaytam.erciyes.edu.tr/>

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Gökhan CİVELEK
Doğum Yeri ve Tarihi	Kayseri / 06.07.1986
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
İletişim Bilgileri	
E-Posta adresi	gokhancivelek38@hotmail.com
Tarih	